

2 AYLIK İŞ DÜNYASI ve GÜNCEL EKONOMİ DERGİSİ

CERCEVE

YIL: 32 | SAYI: 104
KASIM - ARALIK 2022
ISSN - 1303 - 7501

KÜRESEL TİCARETTE DENGELER DEĞİŞİYOR

D8'in Yeni Dünya Düzeninde
Önemi ve Etkisi

Ekonomi Güvenliğinde
Basının Rolü

Türkiye'de Girişimci Olmak:
Fırsatlar ve Tavsiyeler

Kârdan Adam Eridiğinde
Arılar Ne Yapacak?

Dr. Mehmet MUŞ
Türkiye'nin
**2022 İHRACATI ve
2023 HEDEFİ**

BİR ZAMANLAR Fatih Sultan Mehmed Döneminden Bir Miras
İSTANBUL KÜRKÇÜ HANI

Trafik, Kasko, İşyeri, Sağlık Sigortası
ve diğer tüm sigorta kalemlerinde,

FARKINIZI ORTAYA KOYMAK İSTERSENİZ BİZİ TERCİH EDİN!

Mi7AN
SİGORTA ARACILIK HİZMETLERİ A.Ş.

f @ mizansigortacilik | www.mizansigorta.com.tr | 0216 315 26 74

Mi7AN
VERGİ • DENETİM • DANIŞMANLIK

Proje ve Teşvik
Danışmanlığı

KOSGEB
TÜBİTAK

Ticaret
Bakanlığı

HİZMETLERİMİZ

Yatırım
Teşvik Belgesi

Teknopark
Danışmanlığı

SGK Teşvik
Danışmanlığı

MÜSİAD Üyelerine Özel
%25 İNDİRİM

"HER AN YANINIZDA"

İstanbul - Ankara - İzmir - Konya - Aksaray - Londra

www.mizan.co

Bilgi & İletişim:
0216 470 66 96

ŞANTIYE MALZEMELERİ TEDARİK MERKEZİ

f i t /baremyapi

Tel: +90 (212) 514 17 09 • +90 (533) 543 23 52
Adres: Demirtaş Mh. Kibleçeşme Cd. No: 10 Fatih / İST.

E-Posta: satis@baremteknik.com
Web Site: baremhirdavat.com.tr

ASIRLIK LEZZET USTASI

www.seyidoglugida.com.tr

seyidogluhelva

İlk ödülünü Güvenilir Ürün Platformu tarafından düzenlenen Güvenilir Ürün Zirvesi kapsamında alan Seyidoğlu Gıda, Güvenilir Ürün ödülüne layık görüldü. Tarım ve Orman Bakanlığı başta olmak üzere birçok kurumun desteği ile gerçekleştirilen Güvenilir Ürün Zirvesi ve Feed the Future Ödül Töreni Crowne Plaza Florya'da düzenlendi. Açılışını Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. Vahit Kirişçi'nin yaptığı etkinlik sonunda güvenilir ürün üreten firmalara ödül verildi. Seyidoğlu Gıda'da bu ödülün sahibi oldu. Ödülü Güvenilir Ürün Platformu başkanı Celal Toprak'ın elinden Seyidoğlu Genel Müdürü Mehmet Göksu aldı. Ödül hakkında konuşan Mehmet Göksu, "Kaliteden asla taviz vermeden 70 yılı geride bırakmanın gururunu yaşıyoruz. 3 kuşak boyunca tüketici nezdinde elde ettiğimiz güvenin bu ödülle taçlandırılmasından ayrıca mutluyuz" diye konuştu.

Seyidoğlu'nun Ambalaj Tasarımlarına Ödül

İkinci ödülünü de Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) tarafından bu yıl 10'uncusu düzenlenen 'Ambalaj Ay Yıldızları 2022' Yarışmasından alan Seyidoğlu Gıda, Yarışmada kullanım kolaylığı, üretim kalitesi ve çevreye duyarlılığı gibi kategorilerde finale kalarak bronz ödülü almaya hak kazandı.

Seyidoğlu Beslenme Çantaları İçin 10 Milyon Adet Helvacık Üretti

Geleneksel lezzetlerin 70 yıllık üreticisi Seyidoğlu Gıda, yeni devreye giren fabrikasında çocuklar için üretim yapacak. Ağırlıklı olarak çocukların seveceği ürünler için ek üretim bantları kuran firma ilk etapta 10 milyon adet helvacık adı verilen minik helvalardan üretti. Seyidoğlu, yeni fabrika için 20 milyon TL makine parkuru yatırımı yaptıklarını bildirdi.

Yeni fabrikanın devreye girmesiyle çok sayıda yeni ürün çeşidini üretmeye başladıklarını ifade eden Genel Müdür Mehmet Göksu, "2022 yılı başında devreye soktuğumuz yeni fabrikamız toplamda 50 milyon liraya yakın bir yatırım değerine ulaştı. Bu anlamda özellikle çocuklar ve gençler için Ar-Ge çalışması yapıyoruz. Helvacık adını verdiğimiz ve sevimli helva canavarı maskotlarımızla çocuklara ürünlerimizi sevdirmeyi amaçlıyoruz. Fruktoz ve glikoz şurubu kullanmadan ürettiğimiz helvalarımızla çocukların beslenme çantalarında yer almak istiyoruz. Bu sezon için 10 milyon adet helvacık ürettik" diye konuştu.

Hedeflerinin 100 ülkeye ihracat yapmak olduğunu belirten Göksu, "Seyidoğlu Gıda olarak global bir gıda markası olma yolunda ihracat pazarlarını çok önemsiyoruz. Bu anlamda fuarlar ürünlerimizi tanıtmaya ve daha geniş pazarlara ulaştırmaya önemli bir araç. Global ve yerel tüm fuarlarda yer almaya çalışıyoruz" ifadelerini kullandı.

MÜSİAD Adına Sahibi Genel Başkan
Mahmut ASMALI

Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet DEVELİOĞLU

Kurumsal İlişkiler ve İletişim Komisyonu Başkanı
Abdurrahman UZUN

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Cihad TERZİOĞLU

Yapım
MÜSİAD Kurumsal İlişkiler ve İletişim Birimi

Kreatif Direktör
Ahmet Emre KÜME

Editörler
İsmail Okan UKAV
Emir Furkan GÜNDOĞDU

Yayın Ekibi
Rıdvan Kadir YEŞİL
Mustafa AYDIN
Seyyid Ali AYAZ
Cihan YARAR
Abdulfettah İsmail ŞENBAŞ
Ömer BEKTAŞ

Reklam Rezervasyon
cerceve@musiad.org.tr

ARALIK 2022 / Yayın Türü
2 Aylık, Yerel, Süreli Yayın

Baskı / Cilt
İMAK OFSET BASIM YAYIN
www.imakofset.com.tr

MÜSİAD / Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
Ataköy 7-8-9-10 Mah. E5 Yanyol Cad.
No.4 Çobançeşme, Bakırköy / İSTANBUL
T: +90 212 395 00 00 - 444 0 893 F: +90 212 395 00 01
www.musiad.org.tr

Copyright © Tüm Hakları Saklıdır.
Çerçeve Dergisinde yer alan yazıların tüm sorumluluğu yazarına aittir.
MÜSİAD sorumluluk kabul etmez. MÜSİAD'ın izni olmaksızın alıntı
yapılamaz ve logosu kullanılamaz.

D8'in Yeni Dünya Düzeninde Önemi ve Etkisi / 24

Borsa İstanbul'da Altın Alım-Satım Dönemi Başladı / 28

Bir Gönül Zenginliği: MÜSİAD / 34

Küresel Ticarete Dengeler Değişiyor / 42

Türkiye'nin 2022 İhracatı ve 2023 Hedefi / 48

Gıda Güvenliği ve Neslin Korunması / 58

Türkiye'de Girişimci Olmak: Fırsatlar ve Tavsiyeler / 70

Ekonomi Güvenliğinde Basının Rolü / 78

Ticari Rota BREZİLYA / 82

Fatih Sultan Mehmed Döneminden Bir Miras: Kürkçü Hanı / 92

Hem EKOLOJİK Hem TEKNOLOJİK DİJİTAL KARTVİZİT

- ✓ Etkileyici Temassız Bağlantı Deneyimi
- ✓ Maliyetlerden ve Zamandan Tasarruf
- ✓ Şık Görünümüyle Daha Güçlü Bir İmaj
- ✓ Çevre Dostu ve Sürdürülebilir Teknoloji

www.trowas.com
0850 888 60 70

Whatsapp Sipariş Hattı +90 552 435 55 41

2022 geride kalırken...

Kıymetli okurlarımız;

MÜSİAD 26. Olağan Genel Kurulu ile devraldığımız MÜSİAD Genel Başkanlığı görevinde koca bir yılı geride bıraktık. Geçen sürede ortaya koyduğumuz hedeflerimizi gerçekleştirirken, yeni projeler ile ülkemizin güçlü yarınları için adımlar attık. 2022 yılını “Yatırım Yılı” ilan ederken Türkiye’nin 2023 hedeflerine ulaşmasında itici güç olacak üretim alt yapısını kurgulamayı amaçladık. Yine bu çerçevede Anadolu’nun uluslararası rekabete açık üreticilerine her zamankinden daha fazla güvendiğimizi belirterek, ihracat odaklı üretim, yatırım ve istihdam odaklı çalışmalarımızı hızlandırdık. Yatırım Yılı vizyonu içerisinde yer alan Anadolu Üretim ve Yatırım Hareketi ile ülkemizin dört bir yanındaki MÜSİAD üyeleri bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacak, yatırım çalışmalarını hayata geçirdi. Adana, Ankara, Batman, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Kahramanmaraş, Konya, Zonguldak ve daha birçok şehrimizde yatırım yapan üyelerimiz, Anadolu’nun güçlü potansiyelini teyit etmiş oldu.

MÜSİAD Anadolu Üretim ve Yatırım Hareketi kapsamında MÜSİAD üyelerinin Türkiye genelinde yaptığı yatırım miktarı 35 milyar TL’ye ulaştı. Yıl sonuna kadar bu rakamın 40 milyar TL olması ön görülüyor. Aynı zamanda bu yatırımlar ile 40 bin yeni istihdam oluşturmayı hedefliyoruz. Yatırım Yılı çerçevesinde ülkemizin dört bir yanında yatırımları devam eden üyelerimiz üretim ve istihdamı merkez alan güven hareketine güç katıyor. Bu hamle ile aralarında büyükşehirlerin de bulunduğu 30 şehre yayılan ve 50 noktaya ulaşan bir yatırım ağı kuruldu. Bu çerçevede

Batman’da üyelerimiz tarafından tamamlanarak faaliyete geçen yatırımlar çerçevesinde 4 fabrikanın açılışını yaptık. Erzurum’da Türkiye’de ilk defa faaliyete geçen Çağ Kebabı Üretim Tesisini Erzurum üyelerimizin girişimleriyle harekete geçirdik. Anadolu’nun dört bir yanında yatırımlarımız sürecektir. Çünkü biz bu ülkeye ve oluşturduğu potansiyeli, barındırdığı fırsatlara inanıyoruz.

1993 yılından bu yana 2 yılda bir düzenlenen MÜSİAD EXPO, bu sene 19’uncu kez gerçekleştirildi. 24 sektörü bir araya getiren, Türkiye ve bölgenin en kapsamlı karma ticaret fuarı olan etkinlik, aynı zamanda uluslararası programları ile tam bir ticari diplomasi şölenidir. 121 ülkeden 80 bine yakın ziyaretçi ağırladığımız MÜSİAD EXPO, sınırları aşan etkisini her geçen yıl artırıyor. Aldığımız ilk verilerde de bunu teyit etmek büyük memnuniyet uyandırıyor. 5 milyar dolarlık bir ticaret hacmi oluşturma hedefimiz vardı. İlk verilere göre ciddi bir iş birliği ortamı sağlandı. Anketlerimiz tamamlandığında bu konuda net verileri kamuoyuyla paylaşacağız. 25 bin metrekarelik fuar alanında gerçekleştirilen etkinlikte 600’e yakın firma stant açtı. Bununla birlikte titiz bir çalışma yürüten ekiplerimiz ürün ve hizmet bazlı 60’tan fazla ülkeden nitelikli alım heyetlerini doğrudan muhatapları ile bir araya getirdi. Cezayir, Suudi Arabistan, Almanya, Irak, Pakistan, Rusya, Mısır, Endonezya, Ürdün, Avusturya, Fas gibi ülkelerden yoğun bir ziyaretçi profili ile karşılaştık. Yanı sıra ülkemizin tüm illerinden misafirlerimiz, MÜSİAD EXPO’da yeni iş birliklerine kapı araladı.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanımız, Bakanlarımız, yabancı ülkelere üst düzey Bakan ve diplomatik temsilcinin katılımı MÜSİAD EXPO'nun önemini gözler önüne seriyor.

MÜSİAD EXPO çerçevesinde, Uluslararası İş Forumu Gıda Güvenliği ve Neslin Muhafazası Zirvesi, D8 Ülkeleri büyükelçilerinin katılımıyla Ticari Diplomasi Buluşması, büyükelçi ve başkonsolosların katılımıyla Diplomati Misionlar Resepsiyonu, yurt içi ve yurt dışı 165 noktada bulunan MÜSİAD şube başkan ve temsilcilerinin katılımıyla Dünya Genel İdare Kurulu ve MoU iş birliği anlaşmaları imza töreni gibi etkinlikler fuara değer katan organizasyonlar arasında. Burada bir parantez açmak istiyoruz. Gıda güvenliği ve neslin muhafazası oldukça önemseydiğimiz bir konu. Bu çerçevede helal ve temiz gıdaya olan erişim, bu değerlerin en kıymetli bileşenleri arasında bulunuyor. Çünkü sıhhatli nesillerin gelişimi ve refahını sağlayabilmek gıda güvenliği ile

mümkün. Adana ve Elazığ'da gerçekleştirdiğimiz tarım buluşmalarının yanında farklı bölgelerde organize edeceğimiz etkinlikler ile bu bilinci oluşturmayı hedefliyoruz. Doğru zaman diliminde atılacak akli selim adımların, nesillerimizi korumamıza olanak sağlayacağını farkındayız. Çünkü istiklal, istikbalin sıhhatinden geçer. 11 farklı ülkeden toplam 17 ayrı kuruluşla imzalanan MoU iyi niyet anlaşmaları ülkeler arası ticareti güçlendirecek. Bu çerçevede Çin, Gambiya, Demokratik Kongo, Nijerya, Kenya, Fas ve Malezya'da bulunan kurumlarla iş birliği sağlanacak. Aynı zamanda D8 ve MÜSİAD arasında imzalanan mutabakat, ilişkilerimizi daha da güçlendirecektir. Sahadan yerinde geri bildirimler ile elde ettiğimiz bilgilere göre, memnuniyet oranı oldukça yüksek. Tüm bu izlenimler ve elde edilen verilerle şunu ifade edebiliriz; MÜSİAD EXPO tarihimizin en büyük ve ülkemizin en kapsamlı karma ticaret fuarına imza atmış olmanın gururunu yaşıyoruz.

MÜSİAD EXPO çerçevesinde uluslararası ticarete dinamizm kazandıracak iki yeniliği hayata geçirdik. Bunlardan biri, kısa adı MÜSİAD Invest olan MÜSİAD Uluslararası Yatırım Destek Ofisi. MÜSİAD Invest ile Türkiye'de yatırım yapmak isteyen yatırımcılara rehberlik edeceğiz. Bunun yanında yurt içi ve yurt dışındaki üyelerimizin tüm ticari bilgilerini topladığımız ve birbirlerini çok daha iyi tanımaları ve ticaret yapmalarını sağlamak için MÜSİAD Ticaret Ofisi'ni hayata geçirdik. Türkiye, küresel ve bölgesel ticaretin güvenli limanıdır. Bizler, 2022 yılı boyunca hayata geçirdiğimiz ihracat odaklı yatırım, üretim ve istihdam projeleriyle, Anadolu'ya olan güvenimizi ortaya koyduk. MÜSİAD EXPO'daki sinerji ile bu vizyonumuzu daha da genişletmiş olduk. Tüm bu projelerimize ek olarak büyük ölçekli işleri ve hayallerimizi gerçekleştirmek için üyelerimizin, sermayelerini bir araya toplayarak Girişim Sermayesi Yatırım Fonu için girişimlere başladık. Bu hayırlı ve bereketli proje için çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. Türkiye Yüzyılı inşa edilirken, Anadolu kazanacak, Türkiye kazanacak, milletimiz kazanacak. MÜSİAD olarak Türkiye Yüzyılı'na hazırız, ülkemizin her alanda kalkınacağı yeni yüzyılı bir ve beraber inşa edeceğiz.

2022'de başlattığımız değişime 2023'de daha kapsamlı bir stratejik plan ile devam edeceğiz. İhracatımızı artıracak adımlarımızı sıklaştıracak ve bu çerçevede faaliyetlerimizi genişleteceğiz. Anadolu Ekonomi

Diplomasisi programımız bu stratejinin odak noktası konumunda. Nijerya, BAE, Macaristan, Ruanda, Güney Sudan, Yeni Zelanda, Estonya, Letonya ve Litvanya'nın Ankara büyükelçilerini Anadolu'daki iş insanları ile bir araya getirdiğimiz programımız büyük ilgi görüyor. Önümüzdeki dönemde Ankara'daki büyükelçileri Anadolu'daki iş insanlarımızla buluşturmaya devam edeceğiz. Şu ana kadar 60'tan fazla ülke misyonu ile yakın temas halinde istişarelerde bulunduk. Büyükelçileri, konsolosları MÜSİAD Genel Merkezimizde misafir ettik. İlgili komisyonlarımızla İstanbul ve Ankara'da temaslarımızı sürdürdük. Çalışmalarımızı, ülkeler arası ihracatın artırılması ve ikili ticari ilişkilerin güçlendirilmesine yönelik fikir alışverişinde bulunduk. Yine bu alanda yurt dışı çalışmalarımızı da güçlendirerek teşkilat yapımızı yeniden şekillendiriyoruz. G20 ülkelerindeki teşkilatlanmamız Meksika ve Arjantin ile tamamlanacak. Geçtiğimiz haftalarda gerçekleştirdiğimiz ABD ziyaretimizde bölgedeki Türk iş dünyası etkisini artırmaya yönelik adımlar attık. Ülkemiz stratejik konumu ile bölgesel ve küresel bir üretim merkezi olma yolunda emin adımlarla ilerliyor. Son 20 yılda ortaya konan mega projeler ve yeniden şekillenen ulaşım ağları ise Türkiye'ye ek lojistik avantajlar sunuyor.

MÜSİAD olarak, Amerika bölgesi özelinde bir Doğu Yakası Stratejimiz var. Bu çerçevede lojistik açıdan ülkemiz Amerika'nın doğu bölgesine birçok ülkeden daha yakın. Bu avantajı iyi kullanmamız halinde ABD ve bölge pazarında etkimizi artırabiliriz.

Avrupa Birliği Erasmus+ Mesleki Eğitim Öğrenici ve Personel Hareketliliği için Erasmus+ Akreditasyonu alan MÜSİAD, mesleki staj hareketliliğinin ilkinin tamamladı şimdi ikincisini gerçekleştiriyor. Proje kapsamında, Kartal Atalar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Şehit Yüzbaşı Yusuf Kenan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Şişli Mesleki ve Teknik Anadolu Meslek Liselerinde eğitim gören, motorlu araçlar, bilişim teknolojileri, elektrik-elektronik bölümlerinden toplam 42 öğrenci, Avusturya'nın Viyana şehir ve Belçika'nın Brüksel şehrinde belirlenen firmalarda 1-30 Ekim tarihleri arasında staj hareketliliği ve yerinde uygulama eğitimlerine katıldı. Mesleki staj hareketliliği için İstanbul Havalimanı'ndan yolcu edilen grup, İGA'nın destekleri ile İGA Pass hızlı geçiş ve check-in imkânlarından faydalanırken, gençlere özel "İGA Youth Lounge" da misafir edildi. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı

ve Türkiye Ulusal Ajansı'nın desteklediği Avrupa Birliği Erasmus+ Mesleki Eğitim Öğrenici ve Personel Hareketliliği programı ile mesleki eğitim öğrencilerinin yurt dışında staj hareketliliğine katılmaları, yerinde uygulama eğitimleri ile yeni deneyimler kazanmaları hedefleniyor. İlk kafemiz ardından geçtiğimiz günlerde ikinci grup öğrencilerimize de Avusturya ve Belçika'ya uğurladık. Mesleki eğitime yönelik çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

MÜSİAD olarak içinde bulunduğumuz dönemde sosyal sorumluluk projeleri ile ticari diplomasiyi yanında insani diplomasi faaliyetlerine de yoğunlaştık. Suriye'nin İdlib bölgesinde 600 briket evden oluşan bir MÜSİAD köy kurduk. Sadakataşı Derneği iş birliğinde hayata geçirilen projenin açılışını İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu'nun katıldığı törenle yaptık. Bu çerçevede hiç şüphesiz MÜSİAD Köyü, umutları yeşerten bir proje olmuştur. Milletimiz ve üyelerimizin desteğiyle bu çalışmaları güçlendirerek devam ettireceğiz. Bununla birlikte Yetim Vakfı ile sürdürdüğümüz Yetim Hamiliği uygulaması ile binlerce çocuğumuza kol kanat geriyoruz. MÜSİAD Kadın ve Ak Yuva Vakfımız arasındaki iş birliği dezavantajlı kız çocuklarımız ve hanım kardeşlerimiz için umut olan bir uygulama. Afganistan'da Pakistan'da Suriye'de ihtiyaç sahiplerine ulaşıyoruz. Sosyal sorumluluk ve insani diplomasi çerçevesinde yeni projeler üzerinde çalışıyoruz.

Bu minvalde dünden bugüne "Yüksek Ahlak Yüksek Teknoloji" idealiyle şekillendirdiğimiz faaliyetler ışığında, yeni dönemde de ticari ve insani diplomasi çalışmalarımızla güçlü yarınlarımız için üretecek, Türkiye Yüzyılı'nı birlikte inşa edeceğiz.

Kalın sağlıcakla...

Mahmut ASMALI
MÜSİAD Genel Başkanı

Türk Devletleri Teşkilatı Toplantısı Gerçekleşti

Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları 9'uncu Zirvesi, Özbekistan'ın tarihi Semerkant şehrinde gerçekleştirildi.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in ev sahipliğinde "Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru" temasıyla Semerkant'ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları 9'uncu Zirvesi öncesinde liderler aile fotoğrafı için bir araya geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Ebedi Şehir" Kongre Merkezi'ne gelişinde Mirziyoyev tarafından karşılandı. Kongre Merkezi'nde çekilen aile fotoğrafında, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Özbekistan Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev ve Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ile gözlemci ülkeler Türkmenistan Ulusal Konseyi Halk Maslahatı Başkanı, eski Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbanguli Berdimuhamedov ve Macaristan Başbakanı Viktor Orban yer aldı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türk Devletleri Teşkilatı'na gözlemci üye olarak kabul edildi

Zirvede ayrıca, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin teşkilatta gözlemci üye olması kabul edildi. Kardeşlik hukukunun gereğini yerine getirerek, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Teşkilat'a gözlemci üye olmasının kabul edildiğini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan şunları kaydetti; "Türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olan Kıbrıslı kardeşlerimizin yalnız olmadığını göstererek, çözüm sürecine de katkı sağladık. Bu dayanışma iradesini sergilediğiniz için siz kıymetli kardeşlerime ayrı ayrı teşekkür ediyorum." dedi.

Alman Ekonomisi 64 Milyar Euro'luk Kayıpla Karşı Karşıya

Almanya'nın önemli ekonomi ve düşünce kuruluşlarından Ekonomi Araştırma Enstitüsü, yüksek gaz ve petrol fiyatlarının bu yıl Alman ekonomisinde 64 milyar euro reel gelir kaybına yol açacağını bildirdi.

Araştırmada, yüksek gaz ve petrol fiyatlarının Alman ekonomisinde milyarlarca euroluk reel gelir kaybına yol açtığı belirtilerek, bu yıl için reel gelir kayıplarının 64 milyar euro seviyesinde olacağı ve bunun da ülkenin Gayrisafi Yurt içi Hasıla'sının (GSYH) yüzde 1,8'ine denk geleceği tahmin edildi.

Geçen yıl söz konusu reel gelir kaybının 35 milyar euroyu geçerek, GSYH'nın yüzde 1'ini aştığına yer verilen araştırmada, gelir kayıplarının gelecek yıllarda devam etmesinin beklendiği ifade edildi. Ifo İş Döngüsü Araştırma ve Ekonomik Tahmin Müdürü Timo Wollmershaeuser, konuya ilişkin değerlendirmesinde, "Gelecek yıl yaklaşık 9 milyar euro veya ekonomik üretimin yüzde 0,2'si kadar reel gelir kaybının olacağını tahmin ediyoruz" ifadesini kullandı.

Reel gelirdeki mevcut düşüşün önümüzdeki birkaç yıl içinde devam etmesini beklediklerini aktaran Wollmershaeuser "Rusya'yı tedarikçi olarak kaybetmek, enerji fiyatlarının uzun vadede yüksek kalacağı anlamına geliyor. Ayrıca Almanya enerji ithalatına olan bağımlılığından bir gecede kurtulamayacak" değerlendirmesinde bulundu.

Kentsel Dönüşüm Sempozyumu Gerçekleşti

Türkiye'deki şehircilik çalışmalarının ve akıllı şehir konseptinin ele alındığı "Kentsel Dönüşüm Sempozyumu"nda yaptığı açıklamada Bakan Kurum, "Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamış olduğu 'Türkiye Yüzyılı Vizyonu' çerçevesinde artık sosyal belediyecilikle başlattığımız süreci, sürdürülebilirlik anlayışıyla yürüteceğiz ve kaynaklarımızı en verimli şekilde kullanacağız." dedi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, kaynakların sonsuz olmadığı anlayışıyla ve bilinciyle iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi gerektiğini belirterek, "Üniversitelerimiz de sürdürülebilir olmalı. Yapacağımız kentsel dönüşüm çalışmaları da sürdürülebilir olmalı. Hem çevreye, hem doğaya, hem insana saygılı ve medeniyetimizi yaşatan anlayışıyla bu süreçleri yürütmek zorundayız." dedi.

İstanbul'un Esenler ilçesinde düzenlenen "Kentsel Dönüşüm Sempozyumu"nda konuşan Bakan Kurum, hiçbir kaynağın sonsuz olmadığını dolayısıyla havaya, suya, toprağa ve ürünlere sahip çıkmak zorunda olduklarını belirterek, "Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamış olduğu 'Türkiye Yüzyılı Vizyonu' çerçevesinde artık sosyal belediyecilikle başlattığımız süreci sürdürülebilirlik anlayışıyla yürüteceğiz ve kaynaklarımızı en verimli şekilde kullanacağız." ifadelerini kullandı.

Bakan Kurum, bugüne kadar depremlerde 80 bin canın yitirildiğini anımsatarak "Deprem riski taşıyan coğrafyalarda yer alan şehirler için bu durum maalesef yitirilen canları telafi edemez yaraların açılmasına sebep oldu. Ve bu anlamda da kentsel dönüşüm, şehirlerimizin ve şehir sakinlerimizin hayatını güven altına alması ve şehrin ömrünün uzatılması adına büyük önem arz ediyor." şeklinde konuştu.

Türkiye'de 1950'li yıllardan sonra başlayan şehirlere göçün sağlıklı ve düzensiz yapılaşmaya yol açtığını, şehirlerin kaçak yapılarla ve gecekonduyla kuşatıldığının altını çizen Bakan Kurum, "Çeşitli girişimler olsa da aslında ortaya güçlü bir irade ve büyük vizyon belli bir süreçte konulamadı. Bu süreçte deprem yönetmeliğinin değişmesi, güvenli sağlıklı afet konut projeleri, TOKİ eliyle yaptığımız ki bugün 1 milyon 170 bin konut rakamına ulaştığımız sosyal konut projeleri bu konuda önemli adımlar oldu." dedi.

Katar 2022 Dünya Kupası Açılışı Yapıldı

2022 FIFA Dünya Kupası, Katar'ın başkenti Doha'da gerçekleştirilen açılış töreniyle başladı. İlk kez Arap dünyasında bir ülkede düzenlenen futbolun milli takımlar düzeyindeki bir numaralı organizasyonunun Al Bayt Stadi'nda düzenlenen açılış seremonisini 60 bin taraftar takip etti. Dünyaca ünlü oyuncu Morgan Freeman'ın yer aldığı ve tüm dünyanın Katar'da bir araya gelmeye davet edildiği açılış töreninde göçebe kabilelerin yer aldığı halk oyunu gösterisi gerçekleştirildi.

Yerel sanatçıların sunduğu dans gösterisinin ardından Güney Koreli BTS grubunun solisti Jung Kook ile Katarlı şarkıcı Fahad Al-Kubaisi, FIFA Dünya Kupası'nın resmi film müziği Dreamers'ı seslendirdi. Açılış töreninde, futbolun tek bir kabile olarak bir araya gelinmesini amaçladığı ve dünyanın herkesin içinde yaşadığı bir çadır olduğu mesajı verildi.

Tören, Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani'nin konuşmasıyla son buldu. Açılış törenini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da takip etti. Yüz milyonlarca futbolseverin televizyonlardan canlı takip edeceği 2022 FIFA Dünya Kupası'nda yer alacak 32 takım, toplam 64 maça çıkacak. Turnuva, 18 Aralık'ta oynanacak final maçıyla tamamlanacak.

Açılış töreninden sonra gerçekleşen Katar-Ekvador maçı ise kupanın açılış maçı olarak kayıtlara geçti. Müsabaka Ekvador'un 0-2'lik üstünlüğüyle son buldu. Bu skorla Dünya Kupası tarihinde ilk kez ev sahibi ülke açılış maçını mağlubiyetle tamamladı.

GAZİRAY Açılışı Gerçekleşti

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından hizmet verecek GAZİRAY, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı törenle hizmete girdi. Açılışta Cumhurbaşkanı Erdoğan, 300 binden fazla işçinin çalıştığı sanayi bölgelerini birbirine bağlayan banliyö hattının, yılbaşına kadar ücretsiz olacağını açıkladı.

Konuşmasına, meydana dolduran vatandaşların coşkusundan duyduğu memnuniyeti dile getirerek başlayan Erdoğan, "Maşallah, barekallah. Bu ne güzellik, bu ne coşku böyle?" ifadesini kullandı.

Yaklaşık 11 aylık aranın ardından Gaziantep'liyle tekrar bir arada olmaktan memnuniyet duyduğunu söyleyen Erdoğan, "Şehre geldiğimiz andan itibaren bizleri coşkuyla bağrına basan Gaziantep'li kardeşlerimin her birine ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum. Biz, bu şehri tüm kalbimizle Allah için seviyoruz. Sizlerin muhabbetinden, bu şehrin de bizi aynı hasbilkile sevdiğini görüyorum. Rabbime, bana sizler gibi dava arkadaşları, sizler gibi yol arkadaşları verdiği için hamd ediyorum." şeklinde konuştu.

Gaziantep'e yatırımlar devam edecek

Büyükşehir Belediyesinin, Gaziray'ın yer altından geçen 5 kilometrelik bölümünün üzerinin spor ve oyun üniteleri, süs havuzları, ışıklandırma ve yeşil alanlarıyla çok güzel bir park olarak düzenlediğini dile getiren Erdoğan, aynı zamanda otopark ve bisiklet yollarının yer aldığı 200 bin metrekairelik parkın da şehre hayırlı olmasını diledi. Erdoğan, konuşmasına şöyle devam etti: "TOKİ'nin Şehitkamil ilçemizde tamamladığı 1133 konut ile İslahiye'de tamamladığı 596 konutu, ticaret merkezleri, çevre düzenlemeleri ve diğer donatılarıyla hizmete açıyoruz. Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızın Oğuzeli'nde yaptığı 26 iskân konutu ile çeşitli ilçelerimizdeki altyapı yatırımlarını da buradan resmen hizmete alıyoruz. Şimdi Gaziantep'e halen devam eden projeler haricinde 'İlk Evim' kampanyamız kapsamında 10 bin 24 konut daha yapıyoruz. Yine 'İlk İş Yerim' projemiz kapsamında da 500 iş yeri inşa edeceğiz. Kampanyanın üçüncü başlığı olan 'İlk Evim Arsa' kapsamında ise 45 bin konut amaçlı arsayı Gaziantep'li kardeşlerimizin hizmetine sunacağız.

Hem açılışını yaptığımız bu konutların hem yeni projelerin şehrimize hayırlı olmasını diliyorum." Gaziray ile yaptıkları yolculuk sırasında ses ve gürültü olmamasından dolayı iftihar ettiğini belirten Erdoğan, şöyle devam etti:

"Ulaşımda Gaziantep çevre yolu, Yamaçtepe köprülÜ kavşağı ve bağlantı yollarıyla restorasyonu tamamlanan tarihi Akdeğirmen köprüsünü hizmete açıyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığımızca şehrimizin çeşitli ilçelerinde yapılan 12 ayrı cami ve Kur'an kursunun açılışını da buradan gerçekleştiriyoruz. Ayrıca eğitimde, sağlıkta, işçilerinde, sporda, tarımda, enerjide şehrimize kazandırdığımız onlarca ayrı yatırımı bugün buradan hizmete alıyoruz. Büyükşehir Belediyemiz, aralarında biyolojik ayrıştırma tesisi ve biyogaz enerji santralinin de bulunduğu hayvan barınağından karavan parkına, sokak düzenlemelerinden katı atık depolamasına farklı alanlarda 15 ayrı projeyi tamamladı."

"Yılbaşına kadar Gaziray ücretsiz"

Gaziantep'i yeni eser ve hizmetlerle buluşturmayı sürdüreceklerini dile getiren Erdoğan, "İnşallah seçimler öncesinde tekrar sizinle bir araya gelecek, muhabbetimize kaldığımız yerden devam edeceğiz. Bu duyularla açılışını yaptığımız Gaziray'ın ve diğer projelerin bir kez daha şehrimize, ülkemize, sizlere hayırlı olmasını diliyorum. Bu eserleri şehrimize kazandıran Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız ile diğer kurumlarımızı, belediyelerimizi, sanayicilerimizi tekrar tebrik ediyorum." dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gaziantep'liyle, "Yılbaşına kadar Gaziray'ı ücretsiz yapalım. Tamam, yılbaşına kadar Gaziray ücretsiz." müjdesini verdi.

MÜSİAD
ÜYELERİNE
ÖZEL
25% **KASKO SİGORTALARINDA**
İNDİRİM FIRSATI

Kampanyadan yararlanmak için bizi arayın:

(0216) 464 00 64

MELCE SİGORTA
S.S. TMT Karşılıklı Sigorta Kooperatifi

KIZILELMA Piste Çıktı!

BAYKAR tarafından millî imkânlarla geliştirilen KIZILELMA Muharip İnsansız Savaş Uçağı (MİUS)’nın ilk uçuş hedefi revize edildi. Baykar’ın kendi öz kaynaklarıyla millî ve özgün olarak geliştirdiği Türkiye’nin ilk insansız savaş uçağı Bayraktar KIZILELMA’nın ilk Otomatik Taksi ve Koşu Testi başarıyla tamamlandı.

Bayraktar Kızılma, Tekirdağ Çorlu’da bulunan Akıncı Uçuş Eğitim ve Test Merkezi’ne hafta başında intikal ettirildi. Burada önce emniyet bağları ile yapılan Otomatik Taksi Testleri başarıyla tamamlandı. Baykar Yönetim Kurulu Başkanı ve Teknoloji Lideri Selçuk Bayraktar’ın yönettiği emniyet bağları olmadan gerçekleştirilen ilk Otomatik Taksi ve Koşu Testi başarıyla tamamlandı. Böylece Bayraktar Kızılma ilk uçuşuna bir adım daha yaklaşmış oldu. Bayraktar Kızılma özellikle kısa pistli gemilere iniş kalkış kabiliyetiyle muharebe sahasında devrim gerçekleştirecek bir platform olacak. Baykar Teknoloji Lideri Selçuk Bayraktar Twitter hesabından “Bayraktar

KIZILELMA’yla bir pazar hatırası...” ifadesiyle teste ilişkin görüntü ve fotoğrafları paylaştı.

Bayraktar Kızılma özellikle kısa pistli gemilere iniş kalkış kabiliyetiyle muharebe sahasında devrim gerçekleştirecek bir platform olacak. Türkiye’nin inşa ettiği ve hâlihazırda seyir testlerini gerçekleştirdiği TCG Anadolu gemisi gibi kısa pistli gemilere iniş ve kalkış kabiliyetine sahip olacak şekilde geliştirilen Bayraktar Kızılma, bu yeteneği sayesinde deniz aşırı görevlerde önemli rol üstlenecek.

Bu kabiliyetiyle Mavi Vatan’ın korunmasında stratejik bir rol üstlenecek

Bayraktar Kızılma, tasarımından elde edeceği düşük radar izi sayesinde en zorlu görevleri başarıyla gerçekleştirecek. 6 ton kalkış ağırlığına sahip olması hedeflenen Türkiye’nin ilk insansız savaş uçağı, millî olarak geliştirilen tüm mühimmatları kullanacak ve planlanan 1.500 kilogram faydalı yük taşıma kapasitesiyle büyük bir güç çarpanı olacak. İnsansız savaş uçağı, millî AESA radar ile yüksek durumsal farkındalığa da sahip olacak. İnsansız hava araçlarından farklı olarak agresif manevralarla insanlı savaş uçakları gibi hava-hava muharebesi gerçekleştirebilecek olan Bayraktar Kızılma, yerli hava-hava mühimmatları ile hava hedeflerine karşı da etkinlik sağlayacak. Bu kabiliyetleriyle harp sahasında dengeleri değiştirecek.

TCMB Politika Faizini Yüzde 10,5’ten Yüzde 9’a İndirdi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu başkanlığında toplanan Para Politikası Kurulu, politika faizinin yüzde 10,50’den yüzde 9’a indirilmesine karar verdi.

Kuruldan yapılan açıklamada şu ifadeler yer verildi: “Para Politikası Kurulu (Kurul), politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 10,5’ten yüzde 9’a indirilmesine karar vermiştir. Jeopolitik risklerin dünya genelinde iktisadi faaliyet üzerindeki yayıflatıcı etkisi artarak sürmektedir. Önümüzdeki döneme ilişkin küresel büyüme tahminleri aşağı yönlü güncellenmeye devam etmekte ve resesyonun kaçınılmaz bir risk faktörü olduğu değerlendirilmeleri yaygınlaşmaktadır. Türkiye’nin geliştirdiği stratejik nitelikte çözüm araçları sayesinde temel gıda başta olmak üzere bazı sektörlerdeki arz kısıtlarının olumsuz etkileri azaltılmış olsa da uluslararası ölçekte üretici ve tüketici fiyatlarının artış eğilimi sürmektedir. Yüksek küresel enflasyonun, enflasyon beklentileri ve uluslararası finansal piyasalar üzerindeki etkileri yakından izlenmektedir. Bununla birlikte, gelişmiş ülke merkez bankaları yüksek enerji fiyatları ve arz-talep uyumsuzluğu ile işgücü piyasalarındaki katıllıklara bağlı olarak enflasyonda görülen yükselişin beklenenden uzun sürebileceğini vurgulamaktadırlar.

Ülkeler arasında farklılaşan iktisadi görünüme bağlı olarak gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikası adım ve iletişimlerinde ayrışma artarak devam etmektedir. Finansal piyasalarda artan belirsizliklere yönelik merkez bankaları tarafından geliştirilen yeni destekleyici uygulama ve araçlarla çözüm üretme gayretlerinin sürdüğü gözlenmektedir. TCMB, fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşmaya kadar elindeki tüm araçları liralama stratejisi çerçevesinde kararlılıkla kullanmaya devam edecektir. Fiyatlar genel düzeyinde sağlanacak istikrar, ülke risk primlerindeki düşüş, ters para ikamesinin ve döviz rezervlerindeki artış eğiliminin sürmesi ve finansman maliyetlerinin kalıcı olarak gerilemesi yoluyla makroekonomik istikrarı ve finansal istikrarı olumlu etkileyecektir. Böylelikle, yatırım, üretim ve istihdam artışının sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde devamı için uygun zemin oluşacaktır.”

Dünya Bankası 2023’tte Küresel Resesyon Riskinin Arttığına İşaret Etti

Dünya Bankası, yüksek enflasyona karşı merkez bankaları eş zamanlı olarak faiz oranlarını artırdıkça 2023’tte küresel resesyon riskinin arttığını bildirdi.

Bankadan, “Küresel Durgunluk Yakın mı?” başlıklı yeni raporuna ilişkin yapılan açıklamada, dünyanın dört bir yanındaki merkez bankalarının bu yıl faiz oranlarını son 50 yılda görülmemeyen bir eş zamanlılıkta yükselttiği kaydedildi. Bu trendin gelecek yıl da devam etmesinin muhtemel olduğuna işaret edilen açıklamada, ancak şu anda beklenen faiz oranı artışlarının ve diğer politika eylemlerinin küresel enflasyonu salgın öncesi seviyelere geri getirmek için yeterli olmayabileceği aktarıldı.

Açıklamada, “Dünyanın dört bir yanındaki merkez bankaları enflasyona tepki olarak eş zamanlı olarak faiz oranlarını yükseltirken, dünya 2023’tte küresel bir durgunluğa ve yükselen piyasalar ile gelişmekte olan ekonomilerde kalıcı zarar verecek bir dizi finansal krize doğru ilerliyor olabilir.” değerlendirilmesinde bulunuldu. Arz kesintileri ve iş gücü piyasası baskıları azalmadıkça çekirdek enflasyonun 2023’tte yüzde 5’e ulaşabileceğine dikkat çekilen açıklamada, daha fazla faiz artırımı ve finansal piyasa stresinin küresel gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYH) büyümesini 2023’tte yüzde 0,5’e yavaşlatabileceği, bunun kişi başına yüzde 0,4’lük daralmaya denk olduğu kaydedildi.

Sınıfının En İyisi Yusufeli Barajı

Artvin'in Yusufeli ilçesinde bulunan ve Çoruh Nehri üzerinde yapımı tamamlanan, kendi sınıfında 275 metreyle Türkiye'nin birinci, dünyanın beşinci en yüksek barajı olan Yusufeli Barajı su tutmaya başladı. Açılış Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleşti.

Çoruh'un üzerine projelendirilip, temeli 26 Şubat 2013'te atılan, 275 metre gövde yüksekliği ile Türkiye'nin en yüksek, dünyanın 5'inci en yüksek barajı Yusufeli Barajı ile Hidroelektrik Santrali (HES) inşası tamamlandı. Yusufeli Barajı, 558 megavat kurulu gücüyle ülke ekonomisine yıllık 5 milyar lira katkı sağlayacak. Projeyle; gövdesi, düşey ve yatay düzlemde kavisli şekilde tasarlanan dev gövdenin arkasında depolanan suyun potansiyel enerjisi, yıllık ortalama 1 milyar 888 milyon kilovatsaatlık elektrik enerjisine dönüştürülecek. 2 milyar 130 milyon metreküp su depolama hacmine sahip baraj; çevredeki diğer barajlara su kaynağı olmasının yanında rüsubatı önemli ölçüde tutarak taşkın riskini azaltacak. Elektrik üretiminde 29 Mayıs 2023'te geçecek baraj; 2,5 milyonluk Türkiye'nin beşinci büyük kenti Antalya'nın enerji ihtiyacının yanında, yerli ve milli otomobil Togg'un 750 bin adedinin ihtiyacı olan elektriği de üretebilecek. Eyfel Kulesi'nden 25 metre kısa, 100 katlı bir gökdelen yüksekliğine sahip baraj; devasa gövdesiyle ise yükseklik bakımından Türkiye'de ilk, dünyada 5'inci sırada yer alıyor. Türkiye'nin kendi sınıfında en yüksek barajı olan ve dünyada en yüksek beşinci baraj olan Yusufeli Barajı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla açılışını yaptı. Su tutmaya başlamasıyla birlikte Türkiye'nin enerji üretimine büyük katkı sağlayacak olan Yusufeli Barajı 275 metre yüksekliği ve son teknoloji mühendisliğiyle dikkatleri üzerine çekiyor. Açılış töreninde baraj ile ilgili teknik bilgilere de değinen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yusufeli Barajı'nın 2,5 milyon konut ve 75 bin adet Togg otomobilin enerji ihtiyacını tek başına karşılayabilecek kapasitede olduğunu söyledi.

Sözlerine devam eden Erdoğan, "Yusufeli Barajı ve hidroelektrik santrali 100 katlı bir gökdelenle denk olan 275 metre yüksekliğiyle ülkemizde ilk, dünyada da kendi sınıfında 5'inci sırada yer almaktadır. Kurulu gücü 558 megavat olan bu barajda üretilen yıllık 1 milyar 900 milyon kilovatsaat enerji, ekonomimize senelik 5 milyar liralık katma değer temin edecektir. Allah göstermesin; bir enerji sıkıntısı olsa sadece burası 1,5 yıl enerjiyi temin eder. Bu baraj aynı zamanda Çoruh Nehri'nin devamındaki Artvin, Deriner, Borçka ve Muratlı barajlarının en yüksek verimle çalışmasını sağlayacaktır. Su depolama kapasitesi 2,3 milyar metreküp olan Yusufeli Barajı'nın enerji üretim kapasitesi 2,5 milyon konutun veya 75 bin Togg otomobilinin enerji ihtiyacını tek başına karşılayacak düzeydedir" dedi.

Yusufeli'ne Yeni Yerleşim Alanları da Oluşturuldu

İlçe merkezi ve 7 köyünün, baraj suları altında kalacak olması kapsamında, Yansıtıcılar mevkinde, 24 milyon metreküp kazı ve 10 milyon metreküp dolgu ile oluşturulan 1,5 milyon metrekare alanda başlatılan

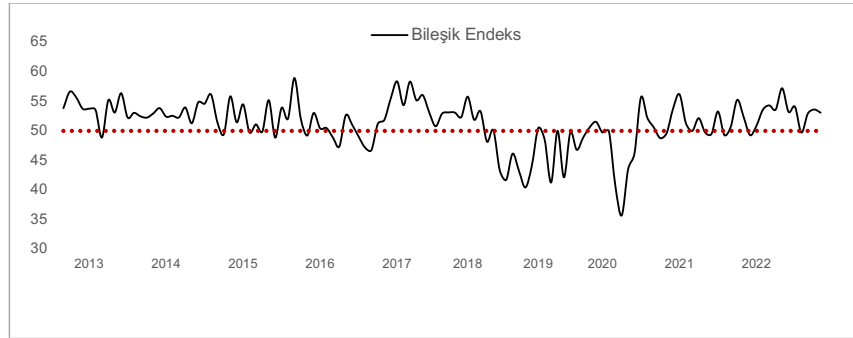
çalışmalarla; yeni yerleşim alanları inşa edildi. 3 bölgede 10 etap hâlinde sürdürülen altyapı çalışmaları ile yeni yerleşim yerinde, hükûmet konağı, emniyet, jandarma, adliye, ilkokul ve ortaokul, lise, müftülük, öğretmen evi gibi kamu binaları inşa edildi. 3 bin 205 konutun yanı sıra dağların eteklerinde oluşturulan yeni yerleşim birimlerinde ise yöresel mimaride, ikişer katlı modern evler yapıldı. Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yeni Yusufeli ilçesine 80 bini aşkın fidan dikildi. Sular altında kalacak ilçede, mezarlar da yeni yerleşim alanlarına nakledildi. Toplamda 34 milyar lirayı bulan yatırım kapsamında; ilçenin yeni kara yolu ağında ise 3 kesim halinde 69,2 kilometrelik tüneller, köprüler ve viyadükler oluşturuldu. Toplam 39 tünel, 19 da köprü bulunan yeni yol ağında; 'Şilenkar', 'Tekkale', 'Baraj' ve 'Yusufeli Merkez' adlı viyadükleri de inşa edildi. Projede, bölgedeki yerleşkelerin yola katılımını sağlayan 5 farklı seviyeli, 12 hemzemin olmak üzere toplam 17 kavşak da yer aldı.

Yeni yapılan yerleşim yerleri, altyapı ve yatırım alanları hakkında da konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan şunları söyledi: "Yeni Yusufeli; 2698 konut, 507 köy evi, 296 iş yeri, 37 dükkanlı bir sanayi sitesi, 25 yataklı hastane, ana sınıfından lisesine kadar 9 okul, yurt, spor salonu, 7 köy ayrıca tüm kamu ve hizmet binaları ile sıfırdan kuruldu. Her türlü altyapısı ve üstyapısıyla oldukça ferah bir şekilde tasarlanan yeni Yusufeli, eskisinin 2 katı büyüklükte bir alana sahiptir. İlçenin ulaşım ihtiyacı için bünyesindeki 39 tüneli ve 21 köprüsüyle 110 kilometre yeni yol yapılmıştır. Bundan 20 yıl önce Türkiye'nin toplam tünel uzunluğu 50 kilometreyken, sadece Yusufeli'nde köy yollarındakilerle birlikte 62 kilometre tünel inşa ettik. Yapılan yollara, Karadeniz Bölgesi'nin kuzey-güney aksındaki trafiğinde güvenliğini ve konforunu artırdık. Dikilen 20 bin ağacı, 75 binin üzerinde fidanı ve serilen 40 bin metrekareyi geçen çizimleriyle yemyeşil bir Yusufeli ortaya çıktı. Baraj gölü içinde kalan 800 bin metreküp verimli toprak da yeni yerleşim yerine taşınarak, ilçenin hiçbir imkânı heba edilmemiştir. Elbette böylesine devasa bir projede bazı eksikler olabilir, bunların da süratle giderileceğinde şüpheniz bulunmasın. Türkiye'nin en çetin coğrafyasında barajı, santrali, yeni yerleşimi ve yollarıyla birlikte 34 milyar liralık bir maliyetle dikkat edin buraya ne yatırdık biliyor musunuz? 34 milyar lira. Böyle bir yatırımla 'Türkiye Yüzyılı'na yakışır bir eseri, milli bütçeden karşılayarak Artvin'imize, Yusufeli'mize kazandırdık. Projesinden inşasına kadar tamamı yerli ve milli tasarımla projelendirme ile üretimle ortaya çıkan bu eserin gururu, milletimizin tamamına aittir. Böylesine devasa bir eserin, ülkemize kazandırılmasında emeği geçen bakanlarımızı, bakanlıklarımızı, kurumlarımızı, yüklenici firmaları, mühendisinden işçisine tüm çalışanları canı gönülden tebrik ediyorum."

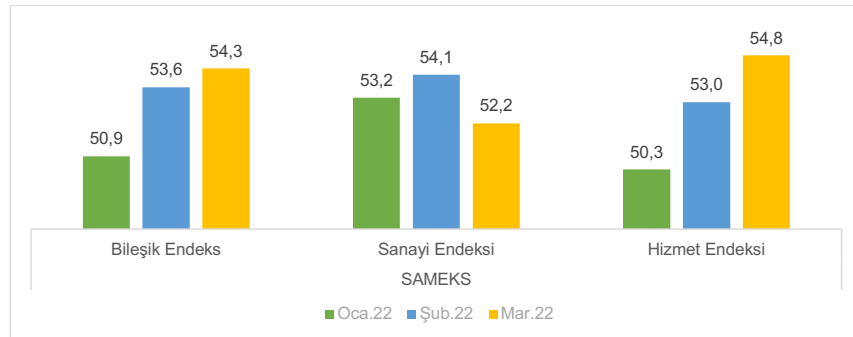
SATINALMA MÜDÜRLERİ ENDEKSİ SAMEKS

2022 Yılında SAMEKS, Büyümenin Sürdüğüne İşaret Etti

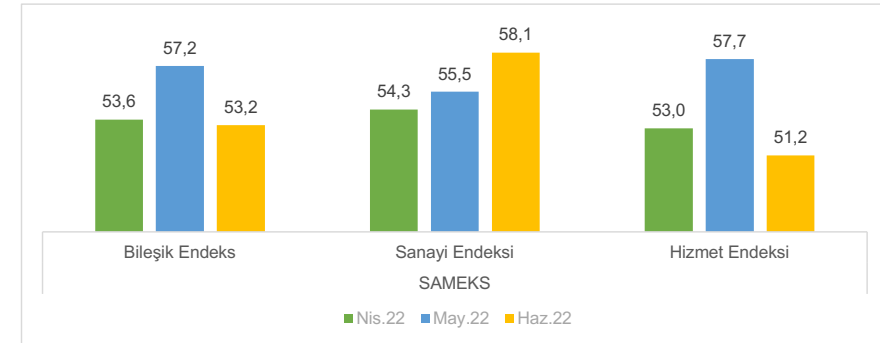
2021 yılı genelinde **yüzde 11,4 oranında büyüyen** Türkiye ekonomisi, bu dönemde en güçlü performans sergileyen ülkelerin başında gelmişti. Aynı dönemde SAMEKS de Türkiye ekonomisindeki güçlü büyümeyi teyit etmiş ve **51,6 puanlık** ortalamasıyla öncü gösterge olma niteliğini sürdürmüştü. Ayrıca SAMEKS, 2021 yılına ilişkin **12 ayın 8'inde 50 referans değer üzerinde seyrederek**, büyümenin yıl geneline yayıldığına işaret etmişti.

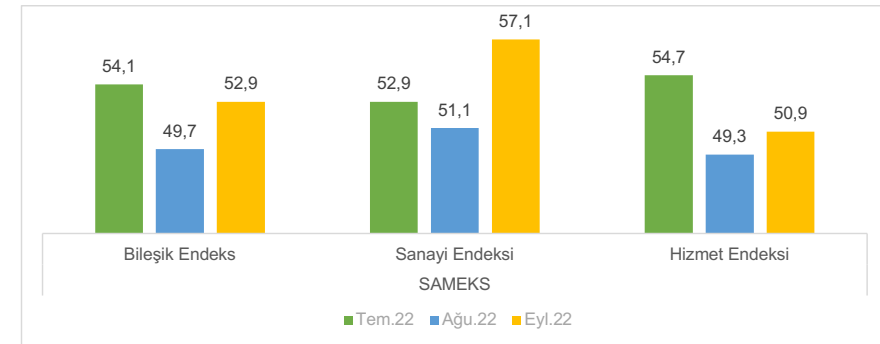
2022 yılına da pozitif bir başlangıç yapan mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeks, yılın ilk çeyreği boyunca 50 referans değeri üzerinde seyretmiş ve 52,9 puanlık bir ortalama yakalamıştı. Bu dönemde yıllık bazda yüzde 7,5 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi de küresel ekonomi içerisinde pozitif ayrışmayı sürdürmüştü. Yine yılın ilk çeyreğinde sanayi sektörü yıllık bazda yüzde 8,2 büyürken, hizmetler sektöründeki büyüme ise yüzde 15,4 oranında gerçekleşmişti.

Yılın ikinci çeyreğinde ivmesini artıran Türkiye ekonomisi, yıllık bazda yüzde 7,7 büyümüştü. Bu dönemde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi de 54,7 puanlık ortalamasıyla ekonomik aktivitedeki canlılığa işaret etmişti. Nisan, Mayıs ve Haziran ayları boyunca 50 referans değeri üzerinde seyrederek pozitif görünümünü sürdüren SAMEKS Sanayi Endeksi ve SAMEKS Hizmet Endeksi, bu dönemde gerçekleşen yüzde 7,9'luk sanayi sektörü ve yüzde 18,2'lik hizmet sektörü büyümelerini öngörmeyi başarmıştı.

Yılın üçüncü çeyreğinde ise nispi bir ivme kaybı yaşayan Türkiye ekonomisi yıllık bazda yüzde 3,9 oranında büyürken, söz konusu yavaşlama SAMEKS sonuçlarına da yansımıştı. Yılın ilk 7 ay boyunca 50 referans değerinin üzerinde seyreden mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi Ağustos ayında 49,7'ye gerilemiş, endeksin 3'üncü çeyrek ortalaması ise önceki çeyreklere kıyasla hız kaybetmiş ve 52,2 seviyesinde gerçekleşmişti.

Yılın son çeyreğinde ise önceki çeyreğe kıyasla çok daha olumlu bir görünüm arz eden SAMEKS, Ekim ayında 53,6 ve nihayet Kasım ayında 53,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kasım ayında önceki aya göre 1,1 puan artış kaydederek 59,1 seviyesine ulaşan Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi, üst üste 16'ncı ayında referans değeri üzerinde yer alarak pozitif görüntüsünü sürdürmüştür. Aynı dönemde Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi ise, önceki aya göre 1,0 puan ivme kaybetmesine karşın 50,8 puanlık seviyesiyle sektördeki büyümenin devam ettiğini işaret etmiştir.

Yine Kasım ayında hizmet sektöründe gözlenen gerilemede girdi alımlarının artış hızının önceki aya kıyasla hız kaybetmesi etkili olurken, sanayi sektöründe gerçekleşen artışta ise yeni siparişlerin canlı görünümünün tetiklediği üretim artışı belirleyici olmuştur. Her iki sektörde de istihdam alt endeksinin referans değeri üzerinde gerçekleşmesi, yılın 3'üncü çeyreğinde artış hızı düşen istihdam göstergelerinin, son çeyrekte yeniden pozitif döndüğüne dair olumlu sinyaller vermiştir.

Bu gelişmeler neticesinde 2022 yılının ilk 11 ayına ilişkin 53,3 puanlık ortalamasıyla mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, Türkiye ekonomisinde pozitif büyüme sürecinin sürdüğüne işaret etmiştir.

Yusufeli Barajı ve HES

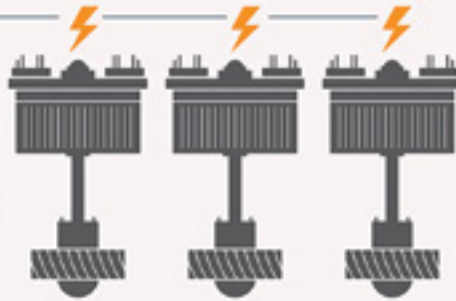
KURULU GÜCÜ

558 MEGAVAT

Kendi sınıfında Türkiye'nin 1. dünyanın 5. en yüksek barajı olan Yusufeli Barajı ve HES, elektrik üretimiyle ekonomiye yıllık 5 milyar lira katkıda bulunacak

186 megavatlık
3 ünite

Yıllık enerji üretimi
1,9 milyar
kilovatsaat

Yükseklik
275 m
(Çift eğrilikli
beton kemer)

Artvin'deki baraj Türkiye'nin hidroelektrik kapasitesinin %2'sini karşılıyor

Baraj projesiyle 69,2 kilometre yol inşa edildi

60,3 kilometresi
Tünel ve köprü

39
Tünel

19
Köprü ve viyadük

ÖZEL TASARIM KÖPRÜLER İNŞA EDİLDİ

Tekkale Viyadüğü
628 METRE
(Uzunluk)

Yusufeli Viyadüğü
685 M

Şilenkar Viyadüğü
530 M

Yusufeli Baraj Viyadüğü
345 M

22.11.2022

FUAR STANDLARI ÇÖZÜM ORTAĞINIZ

Yurt içi ve yurt dışı, bireysel veya grup standlarınız üstün özveri ve işçilik ile tasarım ve uygulama hizmetleri...

0212 672 10 11

avaproje

AVAS

PROJE
MİMARLIK

D8'in Yeni Dünya Düzeninde Önemi ve Etkisi

Türkiye'nin tüm faaliyetlerinde aktif olarak yer aldığı D8 Ekonomik İşbirliği Örgütü, 15 Haziran 1996 tarihinde, Endonezya, Bangladeş, İran, Mısır, Malezya, Pakistan, Nijerya ve Türkiye tarafından kurulmuş, sanayi, enerji, tarım, ulaşım, bilim ve teknoloji gibi birçok alanda faaliyet ve projeler yürüten ve gerçekleştirecek ortak çalışmalar ile gelişmekte olan ekonomilerin konumunu güçlendirmeyi amaçlayan bir işbirliği örgütü.

Osman Nuri ÖNÜGÖREN
MÜSİAD Diplomatik İlişkiler Komisyonu Başkanı

Bu yıl Türkiye'nin ev sahipliğinde onuncusu düzenlenen ve MÜSİAD EXPO Ticaret Fuarı 2022 kapsamında gerçekleştirilen D8 Ticaret Diplomasi Zirvesi'nde üye ülkeler arası karşılıklı ticareti geliştirme, yatırım ve iş birlikleri büyükelçiler ve özel sektörden katılımcılar ile değerlendirildi.

MÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi ve Diplomatik İlişkiler Komisyonu Başkanı olarak 'D8 Ülkeleri ile Ticarete Yeni Bir Dönem Başlıyor' başlıklı panelin de moderatörlüğünü üstlendiğim zirvede, MÜSİAD ile D8 Ekonomik İşbirliği Örgütü arasında ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve iş birliklerinin artırılmasına yönelik mutabakat da imzalandı. MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı ve D8 Genel Sekreteri ve Nijerya Büyükelçisi Isiaka Abdulkadir Imam tarafından imzalanan mutabakat ile D8 Genel Sekreterliği ve MÜSİAD forumlar, seminerler ve bazı misyon faaliyetleri gibi ortak etkinlikler düzenleyecek.

Yeni üyeler ile D8'in kapsamı genişletilmeli

D8 bünyesindeki ülke sayısı kurulduğu günden bu yana değişmedi. D8 üyesi ülkelerin dağılımına baktığımızda, bulundukları coğrafi alan itibarıyla küresel bir oluşum olduğunu söylemek mümkün. Üye sayısının bugüne kadar değişmemesine rağmen son 20 yılda üye ülkeler arasındaki ticaret hacmi 7-8 kat arttı. D8 ülkeleri içinde ekonomik iş birliği her geçen gün büyüyerek devam ederken ticaret hacmi 1,8 trilyon dolara yükseldi.

Zirve'de de ifade edildiği gibi, bu rakamlar aslında D8 Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün ulaşmak istediği hedeflerin bir hayli altında. D8, ülkeler arasında ticareti ve iş birliğini artırmaya odaklanırken, bir yandan üye ülkeler arasındaki ilişkileri artırarak 2030 yılına kadar

yapılacak anlaşma ve protokollerle hedefleri yakalamak üzere çalışacak, diğer yandan da yeni üyelerin örgüte katılması için özel sektörün de dâhil olduğu çalışmalar yürütecek.

Üye ülkeler arasında bugüne kadar tarım, ticaret, ulaşım, enerji ve turizm gibi birçok sektörde gerçekleştirilen işbirlikleri yeni katılacak üye ülkelere de önemli faydalar sağlayacaktır. D8 üyesi ülkeler arasında ticareti hem kendileri hem de küresel olarak yaratacağı faydalar göz önünde bulundurarak geliştirirken, yeni üyelerin örgüte katılması için gereken zemini hazırlamak D8'in önümüzdeki yıllarda çok daha etkin ve etkili olmasına olanak tanıyacaktır. Bu sayede örgüte yeni katılacak üye ülkeler hem ekonomik hem de sağlayacağı olanaklar açısından çok önemli katkılar yapacaktır.

MÜSİAD'ın teşkilatlanmasının D8'e önemli katkıları olacak

Hepinizin bildiği gibi MÜSİAD olarak başta Orta Asya ve Türki Cumhuriyetler olmak üzere teşkilatlanmaya büyük önem veriyoruz ve bu yönde sağlam adımlar atmaya devam ediyoruz. MÜSİAD ve D8 Ekonomik İşbirliği Örgütü arasında imzalanan mutabakat ile artacak iş birliği kapsamında, **Azerbaycan, Katar** gibi yeni ülkelerin D8 bünyesine katılmasında bu teşkilatlanmanın önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.

D8'in MÜSİAD aracılığı ile özel sektör ilişkilerinin kapsamının genişlemesi ve iletişimin artması son derece kıymetli olacaktır. Küresel ekonominin şekillenmesinde devletlerin yanı sıra özel sektör temsilcilerinin katkısının olduğu hepimizce malum. Bu nedenle, MÜSİAD gibi bünyesinde özel sektörün önde gelen temsilcilerini küresel ölçekte bir araya getiren yapıların desteği ile hem D8 üye ülkeleri arasında ticaret hacmi artmaya devam edecek hem de yeni üye ülkelerin katılmasının önü açılacaktır.

Türkiye Yüzyılı Vizyonu Açıklandı

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Dünyanın yeni ve hayati meydan okumalarla karşı karşıya olduğu şu dönemde, Türkiye Yüzyılı programımızla Cumhuriyet’imizin yeni yüzyılına güçlü bir başlangıç yapmak istiyoruz.” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhuriyetin 100’üncü yılına girerken Türkiye Yüzyılı Vizyonu Projelerini açıkladı. 16 farklı başlığın yer aldığı Türkiye Yüzyılı vizyonu, bilimden sağlığa, kalkınma ve ekonomiden sürdürülebilirliğe kadar birçok alanı kapsıyor.

Uzunca bir süredir devam eden savaşların yükü altında beli bükülen milletin “Yurdunu alçaklara uğratma sakın.” diyerek son bir silkinişle Milli Mücadele’yi başlattığını ve zafere ulaştırdığını anımsatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: “Anadolu’daki üçüncü büyük devletimiz olan Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunun ilanı ile kendi içinde pek çok merhaleyi ve mücadeleyi barındıran yeni bir döneme adım attık. Tüm sıkıntıları ve kazanımlarıyla ilk yüzyılımızı geride bırakırken, önce Milli Mücadele’deki destansı meydan okumanın ve küllerinden yeniden doğuşun öncülerini selamlamak istiyoruz. İstiklal Harbi’mizin Başkomutanı, Cumhuriyet’imizin kurucusu

Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bizlere üzerinde özgürce nefes aldığımız bu vatani armağan eden tüm kahramanlarımızı rahmetle, şükranla, minnetle yad ediyorum. Cumhuriyet’imiz maalesef, bu bir asırlık geçmişinin önemli bir kısmında, kendi içinde barışık yaşayamadı. Emperyalistlerin ülkemiz üzerindeki hesapları hiç eksik olmadı. Bu kirli hesaplarda kullanılan masalar da hiç eksik olmadı. Ülkemiz, milli iradenin üstünlüğüne dayanmak yerine vesayet güçlerinin güdümünde kalan yönetimlerin elinde altın kıymetinde yıllarını heba etti. Şehit Başbakan Menderes’in, ‘Yeter söz millet.’ diyerek başlattığı demokrasi ve kalkınma hamlesi, idam sehpasında kesintiye uğradı. Rahmetli Özal’ın ‘Devlet, millet içindir.’ diyerek ülkeyi tekrar demokrasi ve kalkınma rotasına sokma girişimi, koalisyon dönemlerinin kaosu içinde kaybolup gitti.”

Ekonomik alandaki gelişmelere de işaret eden Erdoğan sözlerini şöyle sürdürdü:

“Satın alma gücü paritesine göre ülkemizi dünyanın en büyük 11’inci, Avrupa’nın 4’üncü büyük ekonomisi konumuna çıkardık. Ülkemiz gayrisafi yurt içi hasıla bakımından son 20 yılda reel olarak yüzde 172 ve dolar bazında yüzde 237 büyümeye kaydetti. Yılda ortalama yüzde 5,5 büyüyen Türkiye ekonomisi, 2021 yılında bunu ikiye katlayarak yüzde 11 seviyesine ulaştı. İnşallah enflasyonu kontrol altına alarak, ülkemizi yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve cari fazla yoluyla büyütmeyi sürdüreceğiz. Ticarete ihracatımızı 36 milyar dolardan aldık, 250 milyar doların üzerine çıkarırken, dünyada 228 ülke ve bölgeye yaygınlaştırdık. Dış ticaret hacmimizi de 500 milyar dolara ulaştırdık. Bin yıldır milletimizin bel kemiği olarak gördüğümüz esnaf ve sanatkarlarımızı, tüm imkanlarla destekledik, güçlendirdik.”

Şehirde Tarz, doğada Rahat

climbolic.com climbolic

Climbolic
OUTDOOR SPORTS®

Kurumsal yüzünüzü Climbolic
rahatlığıyla tamamlayın!
info@climbolic.com

Borsa İstanbul'da Altın Alım-Satım Dönemi Başladı

Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlayan Darphane Altın Sertifikaları'yla yatırımcılara borsada altın alım-satım imkânı tanınıyor.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, Darphane Altın Sertifikaları'nı halka arz etti. Halka arzı açıklan T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati şu ifadelerde bulundu:

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğümüz, vatandaşlarımıza yeni bir tasarruf aracı sunuyor. Darphanemiz, bugün itibarıyla Borsa İstanbul'da halka arz yolu ile altına dayalı sertifika ihraç edecek. Darphane Sertifikası'na yatırım yapan tasarruf sahipleri altınlarını fiziki olarak da teslim alabilecek. Böylece vatandaşlarımızın tasarruf seçenekleri genişleyeceği gibi Hazine'nin Altın rezervlerinin üreticilerimizi ve ihracatçılarımızı yeni yatırımlar için fonlaması da sağlanacak. Bu yeni tasarruf aracı ayrıca, ulusal paramız Türk Lirası'nın değerinin korunmasına da yardımcı olacak. Borsa İstanbul Pay Piyasası Emtia Pazarı'nda bugünden itibaren doğrudan işlem görmeye başlayacak

altına dayalı sertifikaların tüm vatandaşlarımıza ve ülke ekonomimize hayırlı olmasını diliyoruz.” Borsa İstanbul Pay Piyasası Emtia Pazarı'nda işlem görmeye başlayan Darphane Altın Sertifikaları ile “yastık altı” yatırımların ekonomiye kazandırılması amaçlanırken, söz konusu ürünün önemli avantajları da bulunuyor. Borsada ALTIN.S1 koduyla işlem gören Darphane Altın Sertifikaları'nda alım-satım arasındaki farkların düşük olması, düşük komisyonla alınıp satılabilmesi, çalınma riskinin olmaması ve bu varlıktaki kazançlardan stopaj vergisinin alınmayacak olması başlıca avantajlar olarak öne çıkıyor.

Söz konusu varlık 0,995 saflığında altına dayalı olurken, her bir sertifika 0,01 gram altına denk geliyor. Altın sertifikaları için 5 ton altın karşılığında 500 milyon adet sertifika satışa sunulurken, nakdi dönüşüm borsada satış şeklinde gerçekleştiriliyor.

10 Soruda Altın Sertifikası

Soru 1: Darphane Altın Sertifikası nedir?

Her biri 0,01 gram altını temsil edecek şekilde vadesiz olarak ihraç edilen 0,995 saflıkta sahibine Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yayınlanan izahname kapsamında fiziki altına dönüşüm imkânı sağlayan sertifikadır.

Soru 2: Darphane Altın Sertifikalarını nasıl alabilirim, nasıl satabilirim?

Darphane Sertifikaları Borsa İstanbul'da ALTIN.S1 koduyla alınıp satılabilir. Yatırımcılar pay piyasasında işlem yapmaya yetkili herhangi bir aracı kurumdaki yatırım hesaplarından alım satım yapabilir.

Soru 3: Darphane Altın Sertifikaları'ndan en az kaç tane, en çok kaç tane alabilirim?

Sertifikalarda verilebilecek en küçük emir adedi 1 sertifika, tek seferde verilebilecek en büyük emir ise 1 milyon liraya tekabül eden emir büyüklüğüdür.

Soru 4: Darphane Sertifikaları alım satımında masrafım olacak mı?

Darphane Altın Sertifikaları'nın alım-satımı, transferi, fiziki dönüşümü ile ilgili yatırımcılar aracı kurumlara komisyon ödemek durumunda kalabilir.

Soru 5: Darphane Altın Sertifikalarını fiziki altına dönüştürebilir miyim?

Darphane Sertifikaları sertifikaların ilk ihraç tarihinden 4 ay sonra yani 21 Mart 2023'ten itibaren fiziki altına dönüştürülebilecektir.

Soru 6: Darphane Altın Sertifikaları'nda fiziki altına dönüştürme alt ve üst sınırı nedir?

Her yatırımcı için fiziki dönüşüm tutarı minimum 50 gr. ve 50 gram üzeri için 10 gramın katları olacak şekilde yapılacaktır. Azami fiziki dönüşüm miktarı günlük 1000 gramdır.

Soru 7: Darphane Altın Sertifikaları'nı nasıl fiziki altına dönüştürebilirim?

Darphane Altın Sertifikaları'nın fiziki altına dönüştürülmesi için 21 Mart 2023'ten itibaren yatırımcının yatırım hesabının bulunduğu aracı kuruma, fiziki altını Darphane merkezine giderek ya da adresine gönderilmesini istediği bilgisini belirterek fiziki altına dönüşüm talebi vermesi yeterlidir.

Soru 8: Darphane Altın Sertifikaları'nı ne zaman teslim alabilirim, bu hizmet için masrafım olacak mı?

Fiziki dönüşüm talebinin Darphaneye iletilmesini takip eden dördüncü iş günü yatırımcı fiziki altını teslim alabilecektir. Yatırımcı ikamet adresine gönderilmesini talep ettiği takdirde, talebi takip eden dördüncü iş gününde fiziki altın taşıma firmasına verilecek, taşıma maliyetleri yatırımcıya ait olacaktır. Fiziki altın talebinde bulunulmasının ardından 10 iş günü içerisinde altınlar alınmazsa yatırımcılardan 50-500 gram için her gün 50 lira, 500 gram üzeri için her gün 75 lira saklama masrafı tahsil edilecektir.

Soru 9: Darphane Altın Sertifikaları'ndan elde ettiğim kazançtan vergi ödeyecek miyim?

Darphane Altın Sertifikaları'ndan elde edilecek kazançlara uygulanacak olan stopaj oranı yüzde 0'dır. Bu varlıktan elde edilen gelirlerden vergi alınmayacaktır.

Soru 10: Darphane Altın Sertifikaları'nı en erken ne zaman satabilirim?

Darphane Altın Sertifikaları alım gerçekleştirildikten hemen sonra satılabilir.

Katılım Finans Strateji Belgesi ve Reel Sektörün Finansmanında Yeni Açılımlar

Katılım Finans Strateji Belgesinde, katılım finans sisteminin, dinî hassasiyetler doğrultusunda tasarrufların değerlendirilmesine imkân sağlayacak bir yapı olmasının yanında, Türkiye'nin kalkınması ve finansal bağımsızlığı noktasında önemli rol oynama potansiyeli bulunan itici bir güç olduğu vurgulanmaktadır. Bu çerçevede, Katılım Finans Strateji Belgesinde yer alan eylem maddelerinde reel sektörün finansa erişimini kolaylaştıracak yenilikçi mekanizmalar ve ürünler yer almaktadır.

Katılım Finans Kavramı

İslam hukukunun, iktisadi faaliyetlere ilişkin en temel esaslarının başında faizsizlik ilkesi gelmektedir. Bu sebeple, dünyada “İslami finans” olarak adlandırılan finansal sistem, Türkiye’de uzun yıllar boyunca “faizsiz finans” olarak ifade edilmiştir. Ancak faizsiz finans kavramı; garar yasağı, kumar yasağı ve yasaklanmış alanlarda faaliyet göstermeme gibi İslam hukukunun iktisadi işlem ve faaliyetlere ilişkin belirlemiş olduğu diğer temel unsurları kapsamamaktadır. Bu kapsamda, İslam’ın ilke ve etiğine uygun finansal hizmetler sunma anlayışıyla geliştirilen “katılım finans” tabiri, kapsayıcı bir kavramı ifade etmektedir.

Katılım finans, üretime, istihdama ve reel ekonomiyi doğrudan katkı sağlayarak risk ve getiriye hakkaniyet ölçüsünde paylaşmayı temel alan faizsiz bir finans modelidir. İslam hukuku temelinde belirlenen katılım finans esaslarına göre faaliyet gösteren katılım finans kuruluşları da risk-paylaşımı, varlığa dayallık ve ahlaki değerleri ön planda tutma ilkeleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Özel Finans Kurumlarından Bugüne Katılım Finans

Dünyada 1960’lı yıllar itibarıyla gelişmeye başlayan modern İslami finans sistemi, Türkiye’de 1984 yılında Özel Finans Kurumlarının (ÖFK) kurulmasıyla faaliyete başlamıştır. Sistemde Yer Edinme dönemine tekabül eden 1984-1998 yıllarında, ÖFK’ların faaliyetleri çeşitli kararname ve tebliğlerle düzenlenmiştir. 1999 yılına gelindiğinde, ÖFK’ların Bankacılık Kanununa tabi olmasıyla birlikte İhtiyatlı Gelişme dönemi başlamıştır:

2005 yılında, ÖFK’ların ismi “katılım bankası” olarak değiştirilmesiyle birlikte faizsiz finans ilk defa kanun düzeyinde tanınmıştır. Katılım sermaye piyasası ve katılım sigortacılığı faaliyetlerinin başlangıcı da yine İhtiyatlı Gelişme dönemine tekabül etmektedir. 2014-2021 yıllarını kapsayan Stratejik Gelişme döneminde ise faizsiz finans sistemi kamu strateji belgelerinde öncelikli alanlardan bir tanesi haline gelmiştir: Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Programı Eylem Planı, On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) ve diğer politika metinlerinde faizsiz finansa ilişkin somut stratejiler ve eylem planları yer almıştır.

Bütüncül Dönüşüm: 2022-2025 Türkiye Katılım Finans Stratejisi

1984-2021 döneminde sürekli olarak gelişen ve finansal sistem içinde önemli bir yere gelen katılım finans, önümüzdeki dönemde büyük bir atılım yapma eşiğine gelmiştir. Devam eden dönemde ise katılım finansın, finansal sistem içerisindeki potansiyeline ulaşmasını sağlayacak stratejik dönüşümünü gerçekleştirmeye yönelik somut adımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede, 05 Ekim 2022 tarih ve 31974 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Genelge ile birlikte 2022-2025 döneminde katılım finans çatısı altında yer alan tüm sektörleri kapsayan ve katılım finansı bütüncül olarak geliştirmeye yönelik yol haritasını sunan Katılım Finans Strateji Belgesi kamuoyuna duyurulmuştur. Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi koordinasyonunda hazırlanan Katılım Finans Strateji Belgesi, İstanbul Finans Merkezi’nin iki temel ayağından bir tanesi olan katılım finans sisteminin, katılım finans esaslarına tam

uyumlu biçimde faaliyet göstermesi, çeşitli yapısal sorunlarına uygulanabilir ve gerçekçi çözümler üretmesi, finansal sistem içinde hak ettiği yere ulaşması, reel sektörün finansa erişimini kolaylaştıracak ürün ve hizmet çeşitliliği sunması ve İstanbul Finans Merkezi’nin küresel bir katılım finans merkezi olması amacını taşımaktadır.

Dünyada öncü rol oynayacak ve Türkiye Ekonomi Modelini etkin bir biçimde destekleyecek bir finansal model oluşturma vizyonu ile ele alınan Katılım Finans Strateji Belgesi, katılım finans esaslarına göre faaliyet gösteren, gaye odaklı, kapsayıcı, sürdürülebilir ve

belirleyen Katılım Finans Strateji Belgesi, katılım finansın, reel sektörün finansman ihtiyacının karşılanmasına yönelik yeni açılımlar ortaya koymaktadır.

Katılım Finans Strateji Belgesinde, katılım finans sisteminin, dinî hassasiyetler doğrultusunda tasarrufların değerlendirilmesine imkân sağlayacak bir yapı olmasının yanında, Türkiye’nin kalkınması ve finansal bağımsızlığı noktasında önemli rol oynama potansiyeli bulunan itici bir güç olduğu vurgulanmaktadır. Bu çerçevede, Katılım Finans Strateji Belgesinde yer alan eylem maddelerinde reel sektörün finansa erişimini kolaylaştıracak yenilikçi mekanizmalar ve ürünler yer almaktadır.

yenilikçi bir katılım finans sistemini hayata geçirme misyonunu ortaya koymaktadır. Katılım Finans Strateji Belgesi’nin ortaya koymuş olduğu anlayış çerçevesinde Bütüncül Dönüşümün sağlanabilmesi için belirlenen 5 farklı stratejik amaç ve daha somut nitelikte 18 hedef, 2022-2025 döneminde uygulamaya konulacaktır.

Katılım Finans Strateji Belgesi Perspektifinden Reel Sektörün Finansmanı

Başta KOBİ’ler olmak üzere, reel sektörün ihtiyacına uygun, yeterli ve düşük maliyetli finansa erişimi Türkiye’nin güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme hedeflerini gerçekleştirmesinde oldukça önemli bir ihtiyaçtır. Bu kapsamda, Türkiye’nin finansal mimarisinde krediye dayalı finansmanın yanında, başta sermaye piyasaları olmak üzere, alternatif finans alanlarında yeni açılımların yapılması gerekmektedir. Temel önceliklerinden bir tanesini reel sektör odaklılık olarak

Katılım finansın reel sektörü etkin biçimde desteklemesine yönelik olarak hayata geçirilmesi planlanan eylem maddelerinden bazıları aşağıda özetlenmektedir:

Kurulması önerilen Katılım Finans Holding Şirketleri ile başta KOBİ’ler olmak üzere reel sektörün finansa erişiminde yenilikçi bir model ortaya konulmaktadır.

Katılım finans holding şirketi, içlerinden en az birisi katılım finans kurumu olması koşuluyla, birden çok katılım finans kuruluşunu bünyesinde barındıran, firmalarla risk paylaşımına dayalı ortaklık kurabilen, bu firmaların yönetim kurullarında yer alabilen, mal ve hizmet ticareti alanında da faaliyet gösterebilen yeni bir katılım finans kuruluşu yapısı önerisini ifade etmektedir. Katılım finans holding şirketi önerisinin, katılım finans sisteminin reel sektörü daha etkin biçimde desteklemesinde, konvansiyonel finans kuruluşlarına karşı daha rekabetçi bir yapıya kavuşmasında, risk-paylaşımına dayalı ürün ve hizmet çeşitliliğinin artmasında ve katılım finans

* Katılım Finans başlığıyla siz değerli okuyucularımıza hazırladığımız dosyanın içeriği T.C. Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Katılım Finans Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır.

sistemine ilişkin olumlu algı ve farkındalığın oluşmasında önemli bir rol oynama potansiyeli bulunmaktadır.

KOBİ'lerin finansa erişiminde ve en uygun sermaye yapılarını oluşturmada sermaye piyasaları ve risk-paylaşımına dayalı finansman yöntemlerinin yanında, özellikle kısa vadeli işletme sermayesi tarafında, satış ve kiralamaya dayalı ürün ve hizmetlere de ihtiyacı bulunmaktadır. Dolayısıyla, risk-paylaşımı temelinde ortaklığa, satışa ve kiralamaya dayalı ürünleri aynı anda sunabilen yapıların KOBİ finansmanına önemli katkısının olacağı değerlendirilmektedir. Katılım finans holding şirketi modeli, birden fazla finansman çözümünü aynı anda sunabilme potansiyeline sahip olduğundan KOBİ'lerin ihtiyacına dönük ürün ve hizmetleri kolaylıkla sağlayabileceklerdir. Bununla birlikte, katılım finans holding şirketinin KOBİ'lerle doğrudan ortaklıklar kurabilmesi ve KOBİ'lerin yönetiminde söz hakkına sahip olması, eksik/yanlış bilginin olduğu ve ortaklık kültürünün gelişmediği piyasalarda güven seviyesinin ve buna bağlı olarak da ekonomik aktivitenin artmasına katkıda bulunacaktır.

Başta KOBİ'ler olmak üzere reel sektörün öz kaynak ve ortaklığa dayalı finansa erişimini artırarak güçlü bir sermaye yapısına erişmelerine zemin hazırlayacak Katılım Finans Fıkhi Tarama Mekanizması oluşturulacaktır. Yatırımcılar, yatırım yapacakları kuruluş ve ürünlerin fıkhi uygunluk derecesine ilişkin objektif, şeffaf ve tutarlı bir tasnife erişmiş olacaktır.

Özellikle, borsaya kote olmayan firmaların bu çerçevede derecelendirilmesinin, katılım finans esaslarına uygun yatırım yapmak isteyen yabanci ve yerli yatırımcılar açısından oldukça önemli olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, kitle fonlaması ve P2P platformları başta olmak üzere, yenilikçi finansal platformlarda yer alan firmaların katılım finans esaslarına uyumu konusunda önemli bir bilgiye sahip olmaları sağlanacaktır. Öte yandan, katılım finans kuruluşlarının, uygun şirketlerle risk-paylaşımına dayalı ortaklıklar kurmalarının daha da kolaylaştırılması sağlanacaktır.

Reel sektörün sermaye piyasası üzerinden finansa erişimini kolaylaştırmak ve kira sertifikası ihraçlarını teşvik etmek amacıyla Kira Sertifikası Garanti Fonu kurulacaktır. Başta KOBİ'ler olmak üzere finansa erişimde sorun yaşayan reel sektör firmaları, finansal kuruluşlar ve büyük ölçekli işletmelere göre daha fazla objektif, şeffaf ve tutarlı bilgi/belge problemleri ile karşılaştıklarından dolayı kira sertifikaları piyasasında aktif rol alamamaktadır. Bu bağlamda, reel sektör şirketlerinin kira sertifikaları da dâhil olmak üzere, katılım sermaye piyasalarını daha aktif olarak kullanmalarında kamu öncülüğünde bir garantörlük mekanizması geliştirilecektir.

Katılım finans sisteminin, helal değer zinciri ile bütünleşmesine yönelik helal parklar kurulacaktır.

Dünyada ve Türkiye'de hızla büyüyen helal ekonominin finansmanında katılım finans kuruluşlarının potansiyellerinin altında bir paya sahip olduğu gözlenmektedir. Türkiye'de helal ekosisteminin finansal ayağını oluşturması gereken katılım finans sektörlerinin helal değer zincirinde hak ettiği yeri alması durumunda büyük bir sıçrama yapabileceği öngörülmektedir. Özellikle helal parkların katılım finans sistemi ile helal ekonomi arasında bir sinerji oluşturacağı düşünülmektedir. Helal parkların Türkiye'nin ihracatına da önemli katkısı olacaktır. Bu kapsamda, Katılım Finans Strateji Belgesinde özetlenen helal parkların kurulmasına yönelik yasal, kurumsal ve idari düzenlemeler yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Reel sektörde faaliyet gösteren mikro işletmeler ve KOBİ'lerin alternatif finansman kanallarıyla buluşturulması kapsamında çeşitli kitle fonlama platformları faaliyete geçirilecektir. Mikro işletmeler, erken aşama girişimler ve projelerin risk-paylaşımına dayalı sözleşmelerle finansmanının sağlanmasına yönelik katılım esaslı bir kitle fonlama platformunun faaliyete geçirilmesine ilişkin çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca, KOBİ'lerin işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla murabaha, karz-ı hasen ve vekâlet gibi katılım esaslı finansal sözleşmelerin kullanıldığı bir kitle fonlaması platformu kurulması için gerekli çalışmalar yürütülecektir.

KOBİ'lerin finansa erişim seviyesini artırmak için karz-ı hasen sandıkları kurulacaktır. Meslek birliklerinde karz-ı hasen (faizsiz/karşılıksız borç) sandıklarının kurulmasının ve etkin şekilde kullanılmasının KOBİ'lerin finansa erişimini olumlu yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, TOBB'a bağlı il oda ve borsaları ile mesleki kuruluşlarda karz-ı hasene dayalı sandıkların kurulması ve ilgili düzenlemelerin yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Katılım Finans Strateji Belgesi perspektifinden reel sektörün finansmanı ve katılım finansın sunduğu fırsatlar konularında reel sektör temsilcileri arasında farkındalığı artırmak amacıyla, T.C. Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi ve Ziraat Katılım iş birliğinde "Reel Sektör Perspektifinden Türkiye'nin Katılım Finans Stratejisi Buluşmaları" programı da yakın zamanda başlamıştır. Bu çerçevede, 19-20 Ekim tarihlerinde bu buluşmaların ilki Afyonkarahisar'da gerçekleştirilmiştir. Programda MÜSİAD Afyonkarahisar şubesi ve Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri ile Türkiye'nin katılım finans stratejisi ve ekosisteminin reel sektöre sunacağı fırsatları değerlendirilmiştir. Önümüzdeki dönemde Anadolu'nun diğer şehirlerinde benzer programların yapılması da planlanmaktadır.

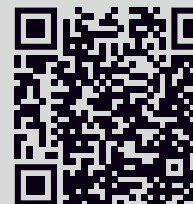
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
FİNANS OFİSİ

www.cbfo.gov.tr

[in](#) [t](#) [v](#) [y](#) /cbfinans

Katılım Finans Strateji Belgesi'ne dijital ortamda ulaşmak için

To access the Participation Finance Strategy Document digitally

Bir Gönül Zenginliği: MÜSİAD

MÜSİAD, isim açılımında öyle olsa da sıradan ve sadece ismi gereği bir iş adamları derneği değildir. Bir cevabı olmalı, kadını ve erkeği, genci ve yaşlısı ile Türkiye genelinden ve tüm dünyadan bu 13.000 insanı bir araya getiren nedir? Ve bizleri bugün, yarın ve sonrasında bir araya getiren ve bir arada tutacak şey nedir? Sadece iş yapmak, para kazanmak ve refah seviyemizi yükseltmek midir? Asla.

Gökhan YETKİN
MÜSİAD EXPO İcra Kurulu Başkanı

Ne kuruluş aşamasında rol almak kendilerine nasip olanlar böyle bir hedef koymuştur, ne de üye olanlar böylesi sığ bir düşüncenin esaretine düşmüşlerdir. MÜSİAD, Müstakil'dir. Tarih şahittir ki MÜSİAD, ülkemizde ve dünyada ekonomik ve sosyal alanlardaki ezberler, aldatmalar ve dayatmalar karşısında eşitliğin, adaletin ve merhametin savunucusu olmuş Hakk'ın esiri olmayı en büyük özgürlük kabul etmiştir.

Çok şeyin karanlık olduğu zamanlarda, aydınlıktan umut kesmeyen, sadece varını değil yoğunluğunu da bölüşebilen bir gönül zenginliğidir MÜSİAD. Bizler, işimizi en iyi şekilde yaptığımızda mutlu olabiliriz ancak. Burada sadece “iş için” bir araya gelmek hoş karşılanmaz. Tercihlerimiz maneviyat tutsulüdür.

Yapılacak işlerde, toplum ve memlekete fayda, Allah rızası konuşulur. Birimiz unutursa, diğerinin hatırlatmasıdır zenginliğimiz. Birbirimize hakkı ve sabrı tavsiye etmezsek eksik hissederiz. Dünya için iyilik istiyoruz ve biliyoruz ki başkasını da kurtarmayacak bir kurtuluş, bizim kurtuluşumuz olamaz.

Başarıyı ülkemizde yakalarsak başkalarına cesaret verebileceğimize, iyiliği ülkemizde başararsak, dünyaya yayabileceğimize inanıyoruz. İşte budur bizi bugün bir araya getiren.

Bu birliktelikten doğan MÜSİAD EXPO işte bu değerlerle bir fuardan çok daha fazlasıdır. Özenle çalışılmış, emek verilmiş nitelikli bir çalışmadır. İyi niyetli insanların bir araya gelmesidir. Ve en önemlisi ise bir ruha sahiptir. Bu değerli çalışmaya ne sıfatla katılırsanız katılın, enerjisini hissedeceğinize ve istifade edeceğinize inanıp; buradan tüm insanlarla birlikte, maddi ve manevi kazançlar ile ayrılıyorsunuz.

Bu yıl, MÜSİAD EXPO'nun 19'uncu kez kapılarını açmasının sevincini ve gururunu yaşadık. 90 bin metrekafe fuar alanında 25 bin metrekafe stanta yer verdik. 124 farklı ülkeden 100 bine yakın ziyaretçiyi misafir ettik ve 60'ın üzerinde alım heyetini ağırladık. MÜSİAD EXPO 2022 toplamda hedeflediğimiz gibi 5 milyar dolarlık bir ticaret hacmi üretirken, ülkemize katma değer sağladı. Bunun gururu hiçbir şey ile paha biçilemez.

Bu yıl MÜSİAD EXPO'da 10 bin B2B görüşmesine ev sahipliği yaptık. MÜSİAD EXPO 2022 özelinde uzmanlarımız yatırımcı ve üreticiyi birbiriyle buluşturarak ticaret hacmini geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirdi. Bulunduğumuz dönemde yabancı iş insanları ve yatırımcıların ilgisi Türkiye'nin üzerine yoğunlaşmış durumda.

Dünya'da yaşanan siyasi istikrarsızlık ve ekonomik bozulmalar büyük bir risk teşkil etmesinin yanında büyük bir fırsat çeşitliliğini de bizlere sunuyor. Bizler de bu durumları fırsata çevirme motivasyonu içerisindeyiz. MÜSİAD olarak hem dünyadaki yeni konjonktürleri; siyasi, sosyal ve ekonomik olarak takip etmek hem de üyelerimize yeni bir yol gösterme, vizyon sunma ve projeksiyon çizmek zorundayız. Bunu yerine getirebilmek için de kurumsallaşmış birçok faaliyetimiz bulunuyor.

MÜSİAD EXPO'yla birlikte Uluslararası İş Forumumuzu da (IBF) icra ettik. IBF etkinliğimizde yine uluslararası olarak birçok ülkeden iş adamları bir araya gelerek; sağlıklı beslenme, neslin muhafazası, gıda ve tarım gibi konuları konuştular. Bu gündem tabii ki burada konuşmakla sınırlı da kalmayacak. Neslin muhafazası ve gıda güvenliği bizler için büyük önem teşkil ediyor. Önümüzdeki Nisan-Mayıs aylarında Konya'da düzenleyeceğimiz Türk-Arap İş Zirvesi'nde de bu konu gündemimizde olacak.

Aynı zamanda D8 Büyükelçilerimiz ve D8 Genel Sekreterinin katılımıyla bir zirve daha düzenledik. D8 ülkelerinin birbirleri arasındaki ticari hacmi büyütecek ilişkilerin kurulmasını sağladık.

Diplomatik Misyonlar Resepsiyonu gibi önemli bir etkinlikte de büyükelçi ve başkonsoloslarımızla bir araya geldik. MÜSİAD EXPO yalnızca küresel ticaretin değil, diplomasiinin de merkezi oldu.

DEĞERLENDİRME

MÜSİAD EXPO 2022, içerisinde gerçekleştireceği faaliyetler ve iş dünyasına yönelik girişimleriyle ticari hacmi yükseltmeye çalışan bir fuar oldu ve Türkiye'ye katma değer sağlayacak ve millî üretim potansiyelimizi de tüm dünyaya gösterecek etkinliklere imza attı.

Ülkemizin 2023 hedefleri doğrultusunda 300 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşması için MÜSİAD EXPO

2022 önemli bir eşik oldu. Geçtiğimiz fuarlarımızda bunu yapmış; ülke ekonomimize ve ihracat rakamlarımıza önemli bir katkıda bulunmuştuk.

MÜSİAD EXPO 2022'de de aynı hedefte ilerleyerek ülkemize katkı sağlamanın gururu içerisindeyiz. Şimdi ise yeni hedefler belirleyerek MÜSİAD EXPO 2024'e hazırlanma vakti.

MÜSİAD

TÜRKİYE'NİN ÜRETİCİ GÜCÜ

BİRLİĞİMİZLE, DEĞERLERİMİZLE ve ÜRETİM GÜCÜMÜZLE GELECEĞE YÜRÜYORUZ

#Türkiyeİçin32Yıl

Millî Muharip Uçak'ta Adım Adım Sona Doğru

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığının (SSB) koordinasyonunda Türk Havacılık ve Uzay Sanayii'nin (TUSAŞ) ana entegratörlüğünü üstlendiği Millî Muharip Uçak Projesi'nde kritik aşamalar birer birer tamamlanıyor. Projede en kritik aşama olan sürece geçilirken, gövde parçaları nihai montaj hattına taşındı. Bu kapsamda projeye ilişkin son montaj hattı başlangıç töreni Millî Savunma Bakanlığı, SSB ve Hava Kuvvetleri Komutanlığından yetkililerin katılımıyla TUSAŞ tesislerinde gerçekleştirildi.

Millî Muharip Uçak prototipinin ön gövde, ön orta gövde, kanat modülü ve arka gövde parçaları nihai montaj hattına taşınırken, bu aşamayla birlikte 18 Mart 2023 tarihinde hangardan motor çalıştırarak çıkacak ve yer testleri hayata geçirilecek olan ilk prototipin birleştirme ve sistem entegrasyon çalışması da resmî olarak başlamış oldu.

Projenin geldiği aşamaya ilişkin değerlendirmede bulunan Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, bir uçak mühendisi olarak böyle bir uçak yapım sürecinde bulunmanın kendisi için bir rüya olduğunu belirterek şu ifadeleri kullandı:

"Rabbime şükrediyorum ki bu sürecin içinde yer alabildik. İlk üniversiteye başladığım günden itibaren böyle bir günü yaşama hayali vardı. İnşallah sonun başlangıcına geldik. Bu işin ilk perdesini açıyoruz. İşimiz, uçağımız başarılı şekilde görev yaptığı zaman nihayete ermiş olacaktır. Biz perdeyi açtık ama önümüzde daha çok yol var. Siz çalışanların da evlatlarınıza, belki de torunlarınıza söyleyeceğiniz bir hikâyeniz olacak. 'Türkiye'nin ilk jet muharip uçağını yapan ekibin içindeydik.' diyeceksiniz."

TUSAŞ Yönetim Kurulu Başkanı Rafet Bozdoğan da projeyi 18 Mart'a yetiştirmeyi hedeflediklerini belirterek, "Projede çok önemli ve kritik bir eşiğe geldik. İnşallah silahlı kuvvetlerimizin beklentilerini çok hızlı şekilde

karşılacak hâle geliriz. Zor ve büyük bir proje. İnşallah 18 Mart'ta hangardan motoru çalışarak çıkartmış olacağız. İnşallah 18 Mart'ta daha büyük katılımı bu projemizin hangardan çıkarılmasını görmüş oluruz" ifadelerini kullandı.

TUSAŞ Genel Müdürü Temel Kotil de onur duydukları bu projede Türkiye'nin ilk Millî Muharip Uçak'ını yaptıklarına dikkati çekerek, "Uçağı yaptık aslında. Biz aslında uçak yapmıyoruz uçak yapacak şirketi inşa ediyoruz. 13 binden fazla çalışanımız var. Tesisler hemen hemen ortaya çıktı. Bu şirket bundan sonra her türlü uçağı da yapar. Bundan sonra hangardan çıkıştan sonra yer testlerine başlayacak ve uçuşa da kendisini hazırlar" diye konuştu.

Millî Muharip Uçak prototipinin parçaları nihai montaj hattına taşınırken, Demir, otomatik matkap ünitesini kullanarak montajı gerçekleştirdi. Montajın ardından da katılımcılar anı panosunu imzaladı.

Tamamen dünya standartlarında üretimin ön planda tutulduğu Millî Muharip Uçak Projesi'nin ilk prototipinde yaklaşık 6 bin 500 yapısal parça ve 30 alt sistemin yer alması hedefleniyor. Projenin fazlar hâlinde geliştirilmesi ve daha sonraki prototip ve seri üretim aşamalarında alt sistemlerin artırılması öngörüldüyor.

Bir sonraki aşamada kullanılacak olan Yıldırım Test Tesisleri'nin kurulum faaliyetlerinin büyük oranda tamamlandığı projede, Demir Kuş (Iron Bird) ve sistem entegrasyon laboratuvarlarının kurulum faaliyetleri de başladı.

2023-2029 döneminde Millî Muharip Uçak Projesi'nde yeni aşamaların (detay tasarım ve kalifikasyon fazı) başlatılması planlanıyor. Bu süreçte ilk uçuşun gerçekleştirilmesi, geliştirme test uçakları ve tam boy yapısal test uçaklarının üretilmesi hedefleniyor.

Türkiye'nin en önemli savunma sanayisi projelerinden Millî Muharip Uçak'ın yapım sürecinde kritik bir aşama daha geçilirken, uçağın gövde ve kanat parçaları son montaj hattına taşınarak montaj çalışmaları başladı.

D-8 Örgütü, Ticareti Canlandırmak İçin MÜSİAD ile İlişkilerini Güçlendiriyor

Isiaka Abdulqadir IMAM
D-8 Genel Sekreteri

1997 yılında Gelişmekte Olan Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü'nü (D-8) kurarken, Kurucu Liderler, örgütün yeni ticaret fırsatları yaratacağını öngörmüşlerdi. Böyle bir hedef belirlenmesinin nedeni, Örgütün üye ülkelerinin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak ve küresel ticareti teşvik etmesini sağlamak için diğer hedeflerini tamamlamaktı.

Günümüzde, bu hedefler hâlâ D-8 Örgütünün özünde yankılanmaktadır. Bu asil örgütün Genel Sekreteri olarak görevimi üstlendiğimde, ikiz vizyonlarımı şu şekilde tasavvur etmiştim: D-8 üye ülkeleri arasındaki ticaret hacmini artırmak ve örgütün küresel bilinirliğini geliştirmek. Bu vizyonlar, liderler tarafından oluşturulan ve 2020-2030 D-8 On Yıllık Yol Haritası olarak adlandırılan en son yol haritasıyla aynı çizgidedir. D-8 On Yıllık Yol Haritası, örgüte, hedeflere ulaşmak için bir dizi program ve bir zaman çizelgesi sağlar. Sonuç olarak, ticarete iş birliği, örgütün ilerlemesi ve gelişmesi adına daha fazla önem kazanmaktadır.

D-8 Örgütü'nün siyasi kanadı örgütün gündemini ve politikasını belirlerken asıl uygulayıcıları özel sektördür. Bu nedenle, D-8 On Yıllık Yol Haritası'nda da belirlendiği üzere, 2030 yılında D-8 üye ülkeleri arasındaki ticaret hacmi hedefinin 500 milyar dolara ulaşması için, özel sektör ve ticari kuruluşları aktif şekilde sürece dâhil etmenin gerekliliğine ve önemine inanıyorum. Tam bu noktada MÜSİAD önemli bir rol oynayabilir. İş dünyasının önemli bir aktörü olan MÜSİAD pek çok ülkedeki iş hayatını yönlendirebilecek bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, Türkiye'nin önde gelen bu iş dünyası kuruluşu, İstanbul'da düzenlenen MÜSİAD EXPO 2022 Ticaret Fuarı'nda, D-8 Ülkeleri ile MÜSİAD İş Diplomasisi Zirvesi'ni düzenlemek için D-8 Sekreteryasını ziyaret

ettiklerinde, MÜSİAD ile iş birliği yapma fikrinin bize heyecan verdiğini belirtmeliyim.

5 Kasım 2022'de düzenlenen İş Diplomasisi Zirvesi hem MÜSİAD hem de D-8 Örgütü için oldukça faydalı geçti. D-8 Örgütü açısından Zirve, örgütün bilinirliğini artırmak için iyi bir fırsattı. 121 ülkeden en az 70.000 ziyaretçinin katıldığı ve bölgenin en büyük fuarlarından birinin içerisinde düzenlenen İş Zirvesi, Örgütün daha geniş kitleler tarafından daha fazla tanınması için gerçekten de altın bir fırsattı. Öte yandan MÜSİAD da D-8 üye ülkelerinde daha çok tanınır hâle gelecektir. Kulaktan kulağa pazarlama taktiği doğrultusunda D-8 üye ülkelerinden gelen katılımcılar, evlerine döndüklerinde MÜSİAD ve fuar hakkında güzel şeyler söyleyeceklerdir.

D-8 Teşkilatı ile MÜSİAD arasındaki iş birliği, kamu-özel sektör ortaklığının gerçek bir göstergesidir. İşte D-8 Teşkilatı'nın bundan sonra izleyeceği iş birliği modeli de tam olarak budur. İş Zirvesi'nde imzalanan Mutabakat Zaptı ile özellikle MÜSİAD ile iş birliğimiz daha da güçlenecektir.

Özellikle, D-8 üye ülkeleri arasında 2022 yılı sonuna kadar uygulamaya geçmesi planlanan Tercihli Ticaret Anlaşması (D-8 PTA) ile birlikte bu iş birliği daha da anlam kazanacaktır.

D-8 Tercihli Ticaret Anlaşması, bir D-8 üye ülkesindeki ticari kuruluşların diğer D-8 ülkelerindeki emsal kuruluşlar ile çeşitli emtialarda çok daha düşük gümrük tarifeleriyle ticaret yapmalarını sağlayacaktır. Anlaşmanın tek yararlanıcısı iş dünyası olacaktır. Öte yandan, anlaşmanın faydalı olması da özel sektör ve iş dünyasının bunu kullanması ile mümkün olabilecektir.

D-8 üye ülkeleri arasındaki ticari faaliyetlerin, D-8 Tercihli Ticaret Anlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle gelişeceğinden eminim. Ayrıca bu anlaşma ile örgütün gerçek potansiyeli de ortaya çıkabilecektir. 1.16 milyar kişiye ulaşan D-8 üye ülkelerinin toplam nüfusu, örgütün kendisi için bile büyük bir pazar durumundadır. Bu nedenle anlaşma, D-8 ülkelerindeki işletmelerin kendi aralarındaki ticaretine yukarı yönlü bir ivme kazandıracaktır.

Ufukta böylesine umut verici bir görünüm varken, D-8 ve MÜSİAD'ın ortaklaşa düzenleyebileceği pek çok program ve etkinliğin olabileceğini düşünüyorum. Bunların arasında, tüm D-8 üye ülkelerine yapılabilecek iş seyahatleri veya üye ülkelerden

gelecek iş heyetlerinin muhatapları ile buluşturulması ve ikili görüşmeler başta gelmektedir. Bu arada, karşılıklı iş birliğini artırmak için İş Diplomasisi Zirvesi'ne benzer etkinlikler diğer ülkelerde de tekrarlanabilir. Ayrıca D-8 Teşkilatı ve MÜSİAD'ın diğer üye ülkeler tarafından düzenlenen fuarlarla bir ağ kurmasını da hayal ediyorum. Bu ağ, belirli bir D-8 ülkesindeki işletmeleri başka bir D-8 ülkesindeki fuarlara katılmaya teşvik etmeyi ve katılımı kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. MÜSİAD'ın D-8 ülkelerinden gelen katılımcılara rekabetçi bir paket sunma örneğini başka ülkeler de uygulayabilir.

Özetlemek gerekirse, eminim ki D-8 üye ülkeleri arasındaki ticaret hacmini artırmanın iş birliği dışında bir yolu yoktur. Bu iş birliği, hükümetler arası ve işletmeler arası iş birliğinin yanı sıra, kamu ve özel sektör güçlerinin birleştirilmesini de kapsamalıdır.

D-8 Teşkilatı ile MÜSİAD arasındaki iş birliği tohumlarının gelecekte daha da güçlü iş birliklerinin temeli olacağına inancım tamdır.

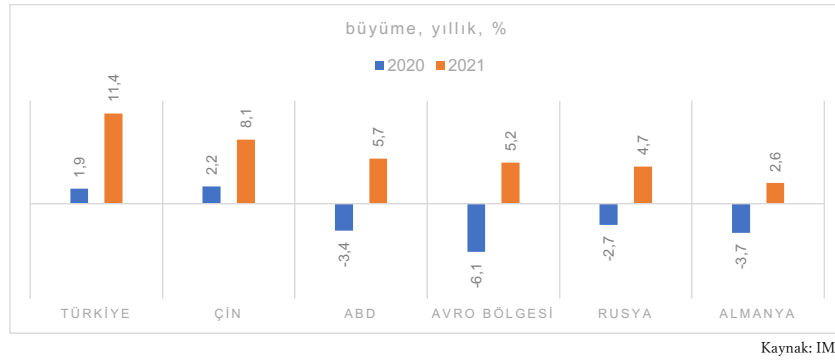
Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Küresel Ticarete Dengeler Değişiyor

Küresel ekonomiler, yüksek faiz oranları ve resesyon riskiyle karşı karşıyayken, Türkiye küresel ticarete dengeleri değiştirecek hamlelere imza atıyor. Yeni şekillendirilen ekonomi ve ihracat hedefli politika, Türkiye'nin her geçen ay ekonomisinin büyümesine ve geniş pazarlarda ticaret alanları oluşturmasını sağlıyor.

Türkiye Ekonomisi Pozitif Ayırışmaya Devam Ediyor

Covid-19 pandemisinin meydana getirdiği sarsıntı 2020 yılında bütün dünyayı etkisi altına almış ve bu süreçte küresel ekonomi yüzde 3,0 oranında küçülmüştü. Bu dönemde mevcut imalat potansiyeli, esnek üretim kapasitesi ve büyük piyasalara yakınlığını avantaja çevirmeye başaran Türkiye ekonomisi ise yüzde 1,9 büyüyerek salgın sürecini en az hasarla atlattı. Çin haricinde 2020 yılını pozitif büyüme ile kapatan yegâne G20 ülkesi olan Türkiye, bu performansını 2021 yılında da sürdürmüş ve yüzde 11,4 oranında büyümüştü.

Bu motivasyonla girdiği 2022 yılında da güçlü büyüme performansını sürdüren Türkiye ekonomisi, yılın ilk çeyreğinde yüzde 7,5 büyüdükten sonra ikinci çeyrekte ivmesini artırmış ve bu dönemde yüzde 7,7 oranında büyümüştür. Üçüncü çeyrekte ise nispi bir ivme kaybı yaşayan Türkiye ekonomisi, söz konusu yavaşlamaya karşın yüzde 3,9 oranında büyümeyi başarmış ve pozitif büyüme eğilimini üst üste 13'üncü çeyreğe taşımıştır.

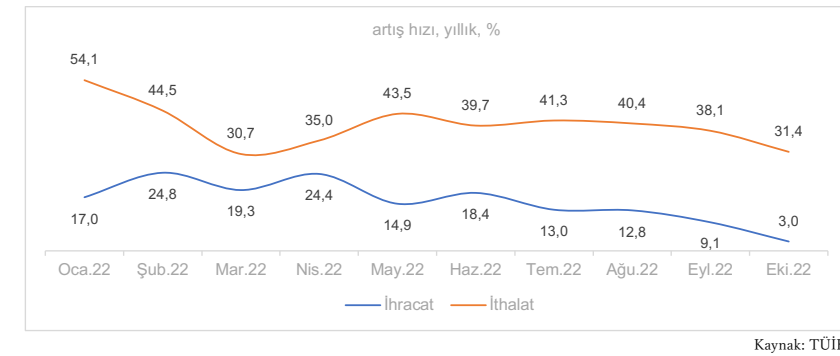
Böylece pandemi sonrası sürecin tedarik zincirleri üzerindeki olumsuz etkilerinin sürmesi ve bilhassa enerji ve gıda fiyatları üzerinden küresel enflasyon tehlikesinin iyice gün yüzüne çıkmasının yanı sıra Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından yeni bir şok yaşayan küresel ekosistemin marazları, Türkiye ekonomisinin güçlü büyüme performansını sürdürmesini engelleyememiştir.

Bu dönemde G20 ülkeleri içerisinde Suudi Arabistan, Hindistan, Endonezya ve Meksika'nın ardından 5'inci sırada yer alan Türkiye, aynı dönemde yüzde %3,9 büyüyen Çin'le aynı sırayı paylaşmış; yüzde 2,4 büyüyen İngiltere'yi, yüzde 2,1 büyüyen Avro Bölgesi'ni, yüzde 1,8 büyüyen ABD'yi ve yüzde 1,3 büyüyen Almanya'ya ise geride bırakmıştır.

Gelişmiş ülkelerde resesyon ve stagflasyon senaryolarının konuşulduğu böylesi zorlu bir ortamda Türkiye ekonomisinin kesintisiz pozitif büyümeye devam etmesi, dış şoklara karşı bağımsızlığını ne denli güçlendirdiğinin de bir ispatı olmuştur.

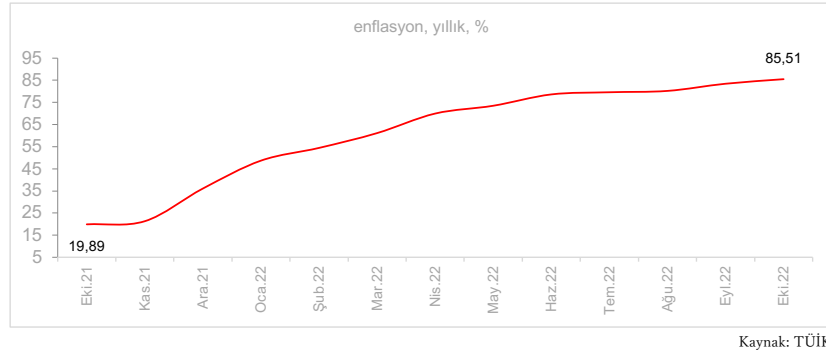
Yüzde 3,9 oranında büyüyen Türkiye ekonomisinin, yılın üçüncü çeyreğinde önceki çeyreklere kıyasla gözle görünür bir şekilde ivme kaybetmesinde, küresel konjonktürün etkisi hissedilmektedir. Bilhassa Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan AB ülkelerinde ekonomik aktivitenin ciddi bir şekilde yavaşlaması, üçüncü çeyrekte ihracatın artış hızının düşmesi ve böylece sanayi üretiminin de yavaşlamasıyla sonuçlanmıştır.

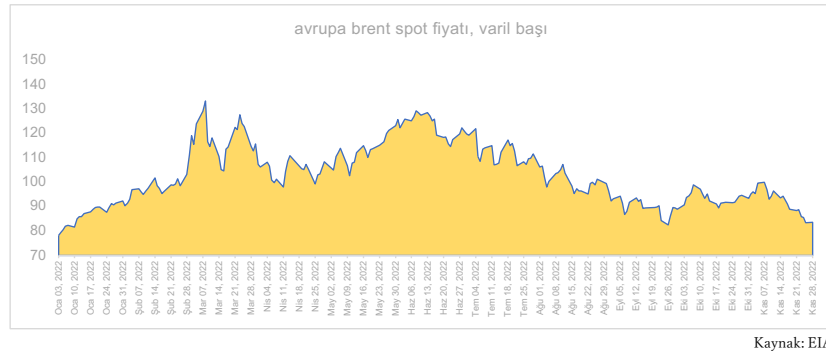
Bu gelişmeler neticesinde; büyümeye katkısı yılın ilk çeyreğinde 3,0 puan, ikinci çeyreğinde ise 2,7 puan olan net dış talep; üçüncü çeyrek büyümesine 0,7 puan katkı vermiştir.

İç talep ise yılın üçüncü çeyreğinde büyümenin lokomotifini olmuş ve büyümeye 13,1 puanlık katkı vermiştir. Böylece üst üste aldığı faiz indirimlerine gerekçe olarak ekonomideki ivme kaybını işaret eden T.C. Merkez Bankası politikası, iç talep yönüyle karşılığını almıştır.

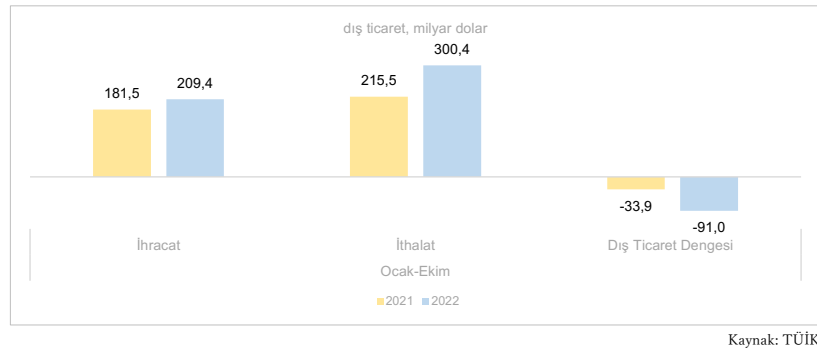
İç talepteki canlılığın sürmesinin yanı sıra; esas olarak Covid-19 sonrasında tedarik zincirlerinde meydana gelen aksaklıkların meydana getirdiği emtia fiyatlarındaki olağanüstü artışların, Rusya-Ukrayna savaşıyla yeniden zirve yapması, fiyatlar genel düzeyinde hızlı artışlara neden olmuştur. ABD, Avro Bölgesi, İngiltere ve Almanya gibi ülkelerde tarihin en yüksek seviyelerine ulaşan enflasyon oranı, Türkiye'de de son yılların en üst noktalarının test edilmesine neden olmuştur. Bilhassa enerji fiyatlarındaki dalgalanmaların etkisinin hissedildiği yıllık enflasyon oranı, 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 85,51 seviyesine yükselmiştir.

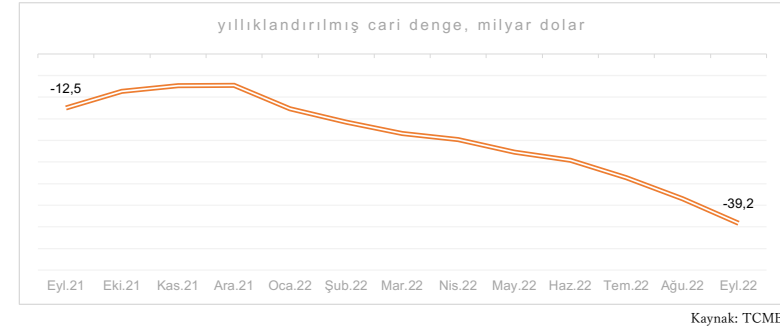
Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yukarı yönde baskıladığı enerji fiyatları, küresel ölçekte bütün ülkeler için enflasyonist bir etkiye sebep olurken; yılın başında 70 dolar civarında olan Brent petrolün varil fiyatı, Mart ayında 130 dolar seviyesini aşmıştı. (2 Aralık tarihi itibarıyla) 2022 yılında 102 dolar ortalamasında seyreden Brent petrolün varil fiyatı, 2019 ila 2021 yıllarını kapsayan önceki 3 yıllık süreçte yaklaşık 60 dolar ortalamasında seyretilmişti.

Türkiye'nin 2022 yılı boyunca artış eğilimini sürdüren ihracat hacmi, Ocak-Ekim döneminde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15,4 oranında artış kaydederek 209,4 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Böylece ihracattaki yıllık bazlı artış eğilimi üst üste 22'nci dönemine ulaşmıştır. Aynı dönemde enerji fiyatlarının tetiklediği ithalatın yüzde 39,4 oranında artış kaydederek 300,4 milyar dolara ulaşması, yılın ilk 10 ayında dış ticaret açığının yaklaşık 91,0 milyar dolara ulaşmasına neden olmuştur.

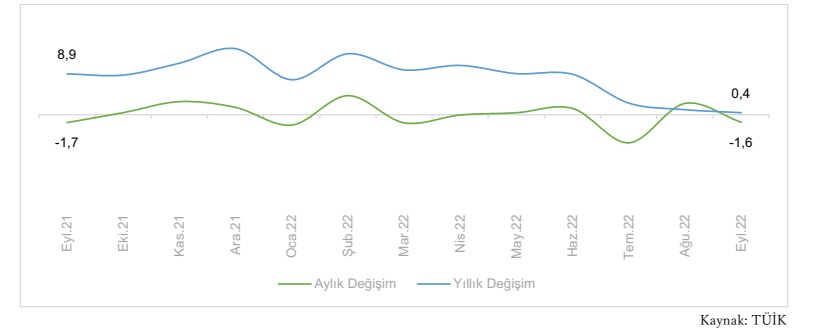

Dış ticaret açığındaki artışa bağlı olarak 2022 yılı, cari dengede de ciddi bozulmaların gözlemlendiği bir dönem olmuştur. Buna göre Eylül 2022 dönemi itibarıyla yıllıklandırılmış cari denge 39,2 milyar dolar açık verirken, Ocak-Eylül dönemine ilişkin cari denge ise 37,9 milyar dolar olmuştur. Söz konusu gelişmelere karşın "çekirdek cari denge" ise olumlu görünümünü sürdürmüştür. "Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı", Ocak-Eylül döneminde 34,2 milyar dolar fazla vermiştir.

Sanayi üretiminde ise 2021 yılı boyunca süren yıllık bazlı artış eğilimi 2022 yılında da sürmüş ve Eylül ayı itibarıyla üst üste 27'nci ayına ulaşmıştır. Her ne kadar yılın üçüncü çeyreği itibarıyla artış hızı düşmüş olsa da Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı konumundan bulunan AB ülkelerinde ekonomik aktivitenin ciddi anlamda yavaşladığı bu dönemde sanayi üretimindeki yıllık bazlı artışların sürmesi, imalat sanayiinin üretim potansiyeli açısından olumlu bir göstere olmuştur.

Sanayi üretiminde yıl genelinde olumlu görünümün sürmesi işgücü verilerine de olumlu yansımış ve önceki yılın aynı döneminde yüzde 11,66 seviyesinde olan işsizlik oranı, yılın üçüncü çeyreği itibarıyla yüzde 10,0'a gerilerken; bu oran son 18 çeyreğin en düşük seviyesi olarak dikkat çekmiştir. Bir önceki yılın aynı çeyreğinde 29 milyon 123 bin seviyesinde olan toplam istihdam, 2022 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla 30 milyon 787 bine yükselirken, bu seviye çeyreklik bazda tarihin en yüksek seviyesi olmuştur.

	Bir önceki yılın aynı çeyreği	Bir önceki çeyrek	III. Çeyrek 2022
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	63.838	64.561	64.793
İşgücü	32.934	34.331	34.220
İstihdam edilenler	29.123	30.664	30.787
İşsiz	3.810	3.667	3.433
İşgücüne dahil olmayan nüfus	30.904	30.230	30.573
İşgücüne katılma oranı (%)	51,6	53,2	52,8
İstihdam oranı (%)	45,6	47,5	47,5
İşsizlik oranı (%)	11,6	10,7	10,0

Kaynak: TÜİK

Sektörlere göre işgücü piyasası incelendiğinde ise, yıllık bazda hizmetler, sanayi ve inşaat sektörlerinde istihdam artışı kaydedildiği, tarım sektöründe ise istihdam kaybı yaşandığı görülmektedir. Önceki yılın aynı çeyreğine göre 1 milyon 241 bin kişi artış kaydeden hizmetler sektörü istihdamı yaklaşık 17,5 milyona yükselirken; sanayi sektörü istihdamı 430 bin kişi artarak 6,6 milyona, inşaat sektörü istihdamı ise 52 bin kişi artış kaydederek 1,8 milyona yükselmiştir. Tarım sektörü ise yıllık bazda 60 bin kişilik istihdam kaybıyla 4,9 milyona gerilemiştir.

Bütün bu gelişmeler neticesinde; yılın ilk 9 aylık döneminde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,2 oranında büyüyen Türkiye ekonomisinin bu motivasyonla gireceği 2023 yılında da üretim, ihracat ve istihdam odaklı büyüme sürecinin devam etmesi beklenmektedir. Türkiye ekonomisi yıllık bazlı pozitif büyüme sürecini son çeyrekte de sürdürecektir ve 2021'de olduğu gibi 2022'nin de en iyi büyüyen ülkelerinden biri olacaktır. Nitekim IMF (yüzde 4,0'ten yüzde 5,0'e), OECD (yüzde 3,7'den yüzde 5,4'e) ve Dünya Bankası (yüzde 2,3'ten yüzde 4,7'ye) gibi uluslararası kuruluşlar da Türkiye'ye yönelik 2022 yılı büyüme tahminlerini yukarı yönde revize etmiştir.

Türkiye'nin 2022 İhracatı ve 2023 Hedefi

Dr. Mehmet MUŞ
T.C. Ticaret Bakanı

Dış ticaret vizyonumuz kapsamında sürdürülebilir ihracat artışı hedefimizi ülkemizin küresel piyasalar için güvenilir tedarikçi statüsünde, bölgenin üretim ve ihracat üssü olması üzerine inşa ediyoruz.

Geçtiğimiz yıllarda tüm dünyayı derinden etkileyen Covid-19 salgını, küresel tedarik zinciri aksaklıkları, Rusya-Ukrayna savaşı, ham madde ve enerji krizi ile yüksek enflasyona rağmen üretim ve ihracata dayalı bir büyüme modeli benimseyen Türkiye ekonomisi üretmeye, istihdam sağlamaya ve Türk mallarını dünyanın dört bir yanına ihraç etmeye devam etmiştir.

Ticaret Bakanlığı olarak ülkemizin dünya ticaretinden aldığı pay artışını istikrarlı bir hâle getirmek ve ihracatçılarımızın dünya pazarlarında hak ettikleri yeri sağlamlaştırmak amacıyla çalışmaya devam ediyoruz. Bu doğrultuda, uyguladığımız doğru politika ve stratejilerle 2002 yılında küresel mal ihracatından aldığımız yüzde 0,5'lik payımızı 2021 yılında yüzde 1,02 seviyesine yükselttik.

İhracata dayalı ekonomi modeli çerçevesinde ihracatımız kalkınma, ekonomik büyüme ve istihdamın geliştirilerek çeşitlendirilmesi noktasında büyük faydalar sağlamaktadır. 2002 yılında 36,1 milyar dolar ile büyümeye 1,7 puan katkı veren ihracatımız, 2021 yılında 5 kattan fazla artarak 225,2 milyar dolara ulaşmış ve aynı yıl yüzde 11,4 oranında büyüyerek son 50 yılın en yüksek büyüme performansını gösteren ekonomimize ise, 5,3 puan seviyesinde önemli bir pozitif katkı sağlamıştır.

En yüksek aylık ihracat değeri rekorumuzu tazelediğimiz 2022 yılı Ocak-Ekim döneminde ise ihracatımız 209,5 milyar doları yakalamıştır. Memnuniyetle belirtmek isterim ki; ihracatımızda kaydettiğimiz başarılar artarak devam etmektedir. Türkiye ekonomisinde son dönemde ihracatın desteğiyle üretim tarafında güçlü performansımızı koruduğumuzu görmekte son 12 aylık ihracatımızın, 253,1 milyar dolar düzeyine ulaştığını gururla gözlemlemekteyiz. Böylece, 2021 yılı rekorumuz dahi aşılmıştır.

İhracatımızda yaşanan bu artışla beraber, 2022 yılı için hedeflediğimiz 250 milyar dolarlık ihracat hedefini aşacağımızı kararlılıkla öngörmekteyiz.

2023 yılında dünyada ticaret hacminin artış ivmesinin yavaşlayacağı, büyüme oranlarının düşeceği bekleniyor. Buna rağmen, 2022 yılında ulaştığımız zirveyi de aşmak amacıyla sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması yönünde yapılan çalışmalar ile mal ve hizmet ihracatı 350 milyar dolara ulaşmış olacaktır.

İhracatımızın artırılmasını, ticaretimizde pazar çeşitliliğinin sağlanmasını ve farklı ülkelere yönelik ticaretimizin geliştirilmesini teminen, özellikle dış ticaret açığımızın fazla olduğu, geleneksel pazarlarımızın dışında kalan ülkelere yönelik ticaretimizin geliştirilmesine ilişkin hazırlanan "Uzak Ülkeler Strateji" mizi hayata geçirdik.

Ülkemizin ticaretini kazan-kazan ilkesi temelinde geliştirmemiz için önemli bir potansiyel arz eden bu ülkelerin ithalatında ülkemizin payını yüzde 0,26'dan yüzde 1'e yükseltmeyi hedefliyoruz. Uzak Ülkeler Strateji ile ülkemizin ortalama 3.065 km olan ihracat menzilinin dünya ortalaması olan 4.744 km'nin üzerine çıkarılması ve anılan 18 ülkeye yönelik ihracatımızın 4 katına çıkarılarak 80 milyar dolar düzeyini aşmasını hedefliyor ve aynı zamanda da bu ülkeler ile ticari ve ekonomik iş birliğini artırmayı amaçlıyoruz.

Dış ticaret vizyonumuz kapsamında sürdürülebilir ihracat artışı hedefimizi ülkemizin küresel piyasalar için güvenilir tedarikçi statüsünde, bölgenin üretim

ve ihracat üssü olması üzerine inşa ediyoruz. Bununla birlikte, pazar çeşitliliğine sahip, katma değerli, yüksek teknoloji ve markalı ihracat yapısı yaratılması, KOBİ'lerimiz başta olmak üzere ihracatçılarımızın dünya pazarlarında hak ettikleri yeri sağlamlaştırmalarına destek vermek, hedef pazar ve hedef sektörlerle odaklanmış bir bakış açısıyla, dijitalleşme, Ar-Ge, inovasyon ve Türk Mali imajının güçlendirilmesi faaliyetleri ile desteklenmesine yönelik birçok çalışmayı hayata geçirdik ve geçirmeye devam ediyoruz.

İhracata hazırlık aşamasından pazarlamaya, tasarımdan küresel firmalara tedarikçi olmaya, tanıtımdan yurt içi ve yurt dışı fuar katılımlarına, yurtdışı dağıtım kanalları oluşturmaktan küresel marka olmaya kadar ihracatın her aşamasına, her adımına verilen destekleri yeniledik, güçlendirdik ve bürokrasiyi azaltarak başvuru süreçlerini kolaylaştırdık.

Bu yazıyı CERCEVE Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

“Pazara Giriş Projesi Hazırlama Desteği”, “Çok Kanallı Zincir Mağaza Desteği”, “İhracat Konsorsiyumları Desteği” gibi yeni destek mekanizmalarını ihracatçılarımızın hizmetine sunduk.

Dijitalleşen dünyada e-ihracat aktörlerinin ihtiyaçlarına yönelik farklı destek modelleri geliştirirken aynı zamanda bürokrasiyi azaltarak e-ihracatı kolay, hızlı ve güvenilir kılmayı hedefledik ve bu doğrultuda e-ihracata yönelik güçlü bir destek paketi hazırladık.

İhracata yönelik gerçekleştirilen somut çalışmalar ve icraatlar arasında ihracatçılarımıza yönelik etkin bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri, 2021 yılının Ekim ayında TİM ve Türk Eximbank kaynaklarıyla kurulan ve 2022 yılının Mart ayında faaliyete geçen İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi’nin (İGE A.Ş.) sermaye yapısını 20 bankanın da ortaklığıyla daha güçlü

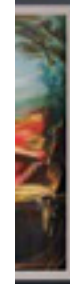
bir hâle getirdik. Böylelikle kredibilitesi olan ancak teminat sorunu yaşayan, başta KOBİ’lerimiz olmak üzere tüm ihracatçılarımız için finansmana erişim kolaylaşacak, kefalet sorununa çözüm bulunarak firmalarımızın krediye erişim işlemleri hızlanacaktır. Ayrıca, Bakanlığımızca ihracata yönelik devlet yardımı başvurularına ön onay/onay verilen şirketlere finansman ve teminat sağlanmasına ilişkin bir prefinansman modeli geliştirilmiş olup; 26.09.2022 tarihinde Bakanlığımız, Türk Eximbank ve İGE A.Ş. arasında söz konusu modelin hayata geçirilmesine dair protokol imzalanmıştır. Bakanlığımız tarafından destek başvurusu uygun görülen ihracatçılarımız, Türk Eximbank’a kredi başvurusunda bulunacak ve bu prefinansman protokolü çerçevesinde öncelikli olarak değerlendirmeye tabi tutulacaklardır. Protokol kapsamında Türk Eximbank tarafından prefinansman kredisi onaylanan ihracatçılarımıza, güçlü sermaye yapısıyla çok önemli paydaş konumundaki İGE A.Ş. öncelikli olarak teminat desteği sağlayacaktır.

Her geçen gün ihracatçı sayımızı artırmak, mevcut ihracatçılarımızı daha kurumsal hâle getirmek için Ticaret Bakanlığı olarak her türlü gayreti sergilemeye hazırız. İhracat fikrinin akla düştüğü ilk andan başlayarak, küresel marka oluncaya kadarki tüm süreçlerde ihracatçılarımızın her daim yanındayız.

Eviniz Odella
rahatlığı ile
buluşsun

Odella
'22

www.odellamobilya.com

GüzelBurç Mahallesi 10. Cadde 2.İniş 6/A Hatay/Antakya
0538 098 22 22 / admin@odellamobilya.com

/odellamobilyahome

/odellafurniture

Mustafa GÜLTEPE
TİM Başkanı

**Türkiye'nin geleceği,
milletimizin refahı için
daha çok üretmekten,
daha çok değer oluşturmaktan ve
daha çok ihracattan
başka bir yol görünmüyor.
Nitekim Cumhuriyetimizin
kuruluşunun 100'üncü yıldönümünü
kutlayacağımız 2023'e girerken ihracat,
ülke ekonomimiz için lokomotif
rol üstlenmiş bulunuyor.**

TİM ve ihracatçı birliklerimizle üzerimize düşen sorumlulukların farkındalığıyla yoğun bir gündemle çalışıyoruz. Son dönemde Avrupa ve ABD başta olmak üzere küresel ekonomilerde daralma endişeleri artıyor. Diğer taraftan jeopolitik belirsizlikler, yüksek enflasyon, enerji maliyetlerindeki artış ve emtia piyasalarındaki dalgalanma üretimi ve ticareti olumsuz yönde etkilemeye devam ediyor. Küresel ölçekte yaşanan bu sorunlara rağmen biz üretmeye, istihdama katkı sunmaya ve ihracatımızla ülkemize döviz kazandırmaya devam ediyoruz.

Çalışmalarımızın meyvelerini de çok şükür görüyoruz. Küresel pazarlardaki tüm olumsuzluklara rağmen ekim

Yeni Dönemde Türkiye'yi İhracatta İlk 10 Ülke Arasına Sokma Vizyonu İle Yolumuza Devam Edeceğiz

ayında da ihracatımızı yüzde 2,8 artırdık. 21,3 milyar dolarla tüm zamanların en yüksek ekim ayı ihracatını gerçekleştirdik. Ocak-Ekim döneminde 209 milyar doları aştık. 10 ayda geçen yıla göre yüzde 15,4 artıdayız. Son 12 ayın tamamında ihracat rekorlarına imza atarak 253 milyar dolara ulaştık. Tüm bu veriler ışığında baktığımızda 2022 yılı için hedeflediğimiz 250 milyar dolarlık ihracatı yakalayacağımıza inanıyorum.

İhracatta Türkiye'nin potansiyelinin çok daha yüksek olduğunu biliyorum. Bu bilinçten hareketle TİM'in misyon ve vizyonunu kısa süre önce yeniden gözden geçirdik. Yeni dönemde Türkiye'yi ihracatta ilk 10 ülke arasına sokma vizyonu ile yolumuza devam edeceğiz. Bu iddialı vizyonun ilk adımı olarak ihracatımızı en kısa zamanda 300 milyar dolara çıkaracağız. 220'den fazla ülke ve bölgede Türk bayrağını dalgalandıran ihracatçılarımızda bu hedefi başaracak azim, inanç ve kararlılığı görüyorum.

Hazır giyim, tekstil, demir-çelik, mobilya, müteahhitlik hizmetleri ve gıda sektörlerinde marka bir ülkeyiz. Savunma, havacılık, elektrik-elektronik, makine ve metal sektörlerindeki başarılarımız tüm dünyanın dikkatini çekiyor. Markalarımız yurt dışında binlerce mağaza ve satış noktasıyla ülkemize prestij katıyor.

Tedarik güvenliğinin ve sürekliliğinin stratejik önemini pandemi sürecinde yaşayarak gördük. Türkiye, o dönem tedarikte güvenli ülke olduğunu bir kez daha kanıtladı. Hem ürün çeşitliliğimiz hem de üretim kapasitemiz her geçen yıl artıyor. Özellikle son 20 yılda yenilenen ulaşım alt yapımızla lojistikte avantaj sağladık.

Tüm bu avantajlarımıza rağmen daha çok mesafe kat etmemiz gerektiğini biliyoruz. Teknolojimizi yenilemek, verimliliğimizi yükseltmek, daha fazla tasarım ve

inovasyonla, daha güçlü markalarla, katma değerli üretimimizi artırmamız gerekiyor. Bu konularda her yıl daha iyiye gidiyoruz. Örneğin geçen eylül ayında 'Küresel İnovasyon Endeksi' açıklandı. Türkiye endekste 4 basamak birden yükselerek 37'nci sırada yer aldı. Böylece ilk kez ilk 40'a girmiş olduk. Ayrıca son yıllarda Made in Türkiye algısını güçlendirecek önemli markalar çıkardık. En son yerli otomobilimiz TOGG'un da üretime başlanmasının gururunu yaşadık. Yerli otomobil üretim iradesini ortaya koymak çok önemli bir adımdı. Bu vizyonu uygulamaya geçirecek bilgili, donanımlı insan kaynağına sahibiz. İnşallah TOGG, dünya pazarlarında aranan bir marka hâline gelecek. Otomobil ihracatımız TOGG ile yeni bir sinerji yakalayacak. Ayrıca tedarik ağıyla pek çok alt sektörü de besleyecek. TİM olarak biz de otomobilde tercihimizi TOGG'dan yana kullanacağız. Ülkemize ve ihracatımıza hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

**Marka değerimizi artırmamızın
bir diğer yolu da kuvvetli bir
tanıtım ve pazarlama
ağından geçiyor.
İşte tam bu noktada fuarlar
ve ticaret heyetlerimizle
ihracatçılarımızı potansiyel
iş ortakları ile buluşturmaya
büyük önem veriyoruz.**

Temmuz ayında Ticaret Bakanımız Dr. Mehmet Muş 'Uzak Ülkeler Stratejisi'ni kamuoyu ile paylaşmıştı. Bu konuda hamleler yaptığımızı da ifade etmem gerekiyor. TİM ve ihracatçı birlikleri olarak 2022 yılında 40'a yakın ülkeye 50'yi aşkın ticaret heyeti gerçekleştirdik. Yıl sonuna kadar Pakistan, Güney Kore ve Endonezya'ya ticaret heyeti düzenleyeceğiz. Heyetlerimiz söz konusu ülkelere ihracatını artırmak isteyen firmalarımız adına son derece verimli geçiyor. Günümüzde e-ihracatın önemli bir yükselişi var ancak, yüz yüze kurulan ilişkinin yerini hiçbir şeyin tutmadığının altını çizmem gerekiyor. Ticaret heyetlerimiz, dış pazarlardaki alıcılarla ihracatçılarımız arasında bir güven ilişkisi oluşturuyor ve daha sağlam temellerle uzun yıllar sürecek karşılıklı ticaretin önü açılıyor. Heyet yapılan ülkelere bir yıl içinde pozitif bir hava görüyor ve ihracatçılarımızdan da son derece olumlu geri dönüşler alıyoruz. Ticaret heyetlerimizle ihracatçılarımızı alıcılarla buluşturmaya 2023'te de devam edeceğiz. Önümüzdeki yıl bir ay yakın bir ay uzak ülkeye ticaret heyetleri düzenleyeceğiz.

Kritik dönemlerde istişare etmek, ortak akıllı aramak çok daha önem kazanıyor. İhracat ailesinin çatı kuruluşu olarak biz de bu süreçte sektörlerimizle sürekli temas halindeyiz. İhracatçılarımızın talep, görüş ve önerilerini dinliyor, takipçisi oluyoruz. Bakanlığımızla, firmalarımızla, birliklerimizle beraber, ihracatımızı yarınlara hazırlıyor, omuz omuza yeni hedeflere doğru ilerliyoruz.

**Bu yazıyı CERCEVE
Podcast
üzerinden dinlemek için
QR kodu okutabilirsiniz.**

Türkiye'nin Dünyanın İlk 10 Ekonomisi Arasında Yer Alması Sürecini Hızlandıracak Yol Haritası: Küresel Ekonomiye Yeniden Düşünmek

MÜSİAD Stratejik Araştırmalar Komisyonu ve Ekonomik Araştırmalar Birimi'nin katkılarıyla hazırlanan “Küresel Ekonomiye Yeniden Düşünmek” başlıklı MÜSİAD 2022 Ekonomi Raporu yayımlandı.

Prof. Dr. Servet Bayındır, Prof. Dr. İbrahim Güran Yumuşak, Prof. Dr. Mehmet Saraç ve Doç. Dr. Yusuf Dinç ve MÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Birimi'nin ortak çalışmasıyla yayımlanan rapor Türkiye'nin büyüyen ekonomisine ve önümüzdeki yeni hedeflerine ışık tutuyor. MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, Genel Başkan Yardımcısı Gökhan Yetkin, Stratejik Araştırmalar ve Yayın Komisyonu Başkanı Bekir Sami Nalbantoğlu ve katkı veren hocaların katılımıyla 1 Aralık 2022 Perşembe günü rapor basın lansmanı ile tanıtıldı. Düzenlenen lansmanda, Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alması sürecini hızlandıracak yol haritasına yönelik somut tespitler ve öneriler konuşuldu.

Sözlerine Rapor'un hazırlanmasında katkıları bulunan Prof. Dr. Servet Bayındır, Prof. Dr. Mehmet Saraç, Prof. Dr. İbrahim Güran Yumuşak ve Doç. Dr. Yusuf Dinç'e de teşekkürlerini sunarak başlayan MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, “Türkiye'nin yerli ve milli ürün ve hizmet vizyonu ile üretimden ihracata, inovasyondan sürdürülebilirliğe kadar her aşamada açık ara öne çıkabilmesini hedeflemekteyiz. ‘Küresel Ekonomiye Yeniden Düşünmek’ başlıklı ‘MÜSİAD 2022 Ekonomi Raporu’ ise bu amaca ulaşabilmek için MÜSİAD olarak belirlenen somut adımları, stratejileri ve gelecek vizyonunu içermektedir.” dedi.

Başkan Asmalı'nın Rapor kapsamında değişen ve dönüşen küresel ekonomi çerçevesinde Türkiye'nin, dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer almasını hızlandıracaklarını ifade ederek açıkladığı 16 adet somut önerinin başlıkları ise şu şeklide sıralandı:

- 1) Sektör Bazlı Stratejik Plan Takvimi Oluşturulmalı
- 2) Önceliklerin Belirlendiği Sistemli Bir Yol Haritası Kurgulanmalı
- 3) Ekonomi Bilim Kurulu Oluşturulmalı
- 4) Finansta Bir Pazar Değil, Ev Sahibi Konumuna Gelmeli
- 5) Faizle Mücadele Programı
- 6) Faizsiz Finans Kanunu
- 7) Diğer Kanun ve Yönetmeliklerin de Gözden Geçirilmesi
- 8) Zekât Toplama ve Dağıtma İşlemlerinin Finansal Sisteme Entegrasyonunun Sağlanması
- 9) Defi Uygulamaları ve Neobank'ın Öne Çıkardığı Fırsatların Finans ve Katılım Bankacılığı Kapsamında Değerlendirilmesi
- 10) İslami Finansal Çözümlerin Çeşitlendirilmesi
- 11) KOBİ'lerin Finansman İmkânlarının Genişletilmesi
- 12) Selektif Kredi Politikası
- 13) Makro İhtiyatı Tedbirler
- 14) Ücretler Seviyesi-Gelir Adaleti
- 15) Hukuki Altyapı
- 16) Dezenflasyonist Etki

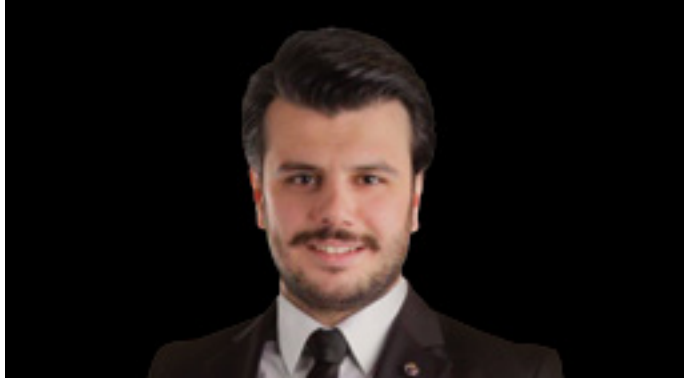
Rapor, dört ana bölümden oluşmakta ve gelecek ekonomi sisteminin şekillenmesine de ışık tutmakta. Küresel Ekonominin Paradigması Değişirken, Finansı Yeniden Düşünmek, Pandemi Sonrası Türkiye Ekonomisi: Fırsatlar ve Tehditler, Sonuç ve Öneriler kısımlarından oluşan rapor, geçmişteki krizlerden de saptama yaparak Türkiye ekonomisinin yeni ihtiyaçlarını kamuoyuyla paylaşıyor.

Kitabın sunuş kısmında yer alan, “Türkiye'nin, tıkanan ve uzun vadede başka sorunlara gebe küresel finansal sistem için stratejisine uygun yeni açılımlar sunması kaçınılmazdır. Raporumuzun adını buna vurgu yapmak için “Küresel Ekonomiye Yeniden Düşünmek” olarak belirledik. Finansal tıkanıklığı aşmak için ortaya konacak çözüm setleri, tüm dünyada gelişen bir akım olan “İslami Finans” ayağını da kapsayacak şekilde, hâlihazırdaki uygulama sorunlarına farklı açılardan yaklaşan ve İslami perspektifin, İnsani Finansı odağa alan önerilerinin öne çıkarıldığı, Türkiye'nin küresel İslami finans eko-

sisteminin merkezine yerleşen akademisi ve kurum tecrübesini içeren kapsamda olmalıdır. Özellikle yatırıma yönelik finansmanın maliyetinin düşürülmesinde, küresel yoksulluğun önlenmesinde ve sürdürülebilir finansman yöntemlerinin geliştirilmesinde yeni bir bakış sunarak bu konuda açılımlar sağlanmalıdır. Örneğin; İstanbul Finans merkezi projesi ile uyumlu, İslami Finansın merkezi olmaya yönelik adımlar eş güdümlü olarak bu amaçla atılmalıdır. Bu kapsamda konvansiyonel para politikaları yerine yatırım finansmanına erişimi kolaylaştıracak, yatırım finansman maliyetlerini en aza düşürecek sürdürülebilir bir sistemin inşası gerekmektedir. Raporumuzda, böylesi bir sistemi inşa etmenin temel adımları olarak kapsamlı ve ciddi teorik çalışmalar yanında, bu olguya meşruiyet sağlayan tüm yasal ve kurumsal düzenlemelerin ayrıntılı biçimde yeniden gözden geçirilmesi, faize karşı mücadelenin tek yönlü bir politika olarak değil alternatif finans yöntemleriyle desteklenecek bir faizle mücadele programı oluşturulması, T.C. Merkez Bankası para aktarım mekanizmaları başta olmak üzere bankacılık ve finansın her alanında risk ve kazanç paylaşımına dayalı finansal ürün ve tekniklerin geliştirilmesi, farkındalığın oluşturulması önerilerimiz arasında yer almakta. Ayrıca, günümüz finansal teknolojilerde oluşan yeni trendler ve alternatif metotlar finansal maliyetlerin ucuzlatılmasında, finansa erişim kanalları açısından daha demokratik ve maliyeti düşük kanallar oluşturmak açısından değerlendirilmesi önerilirken bu konu detayla incelenerek ortaya çıkan fırsatları vurgulamaktadır.” kısmı rapor hakkında bizlere ufak detaylar veriyor.

MÜSİAD 2022 Türkiye Ekonomisi Raporu: Küresel Ekonomiye Yeniden Düşünmek Raporuna'na ulaşmak için lütfen QR kodu okutunuz.

Cihan KAZAN
KAZAN Taşımacılık

E-ticaret kargo kapasitemizin gelişebilmesi için gerek lojistik altyapımızı ve gerekse kanuni düzenleme ve teşviklerin düzenlenmesi, ülkemiz için ehemmiyet arz etmektedir.

Günümüz dünyasında bir ürünün imalatı ve sevke hazır hâle gelmesi kadar, ilgili ürünün hedef pazara ihraç edilme süreleri ve maliyetleri de önemlidir. Zira, sevkiyattaki uzun süreler, zaman kayıpları ve yüksek maliyet, ülkenin mamul maliyetindeki rekabetçi avantajını ortadan kaldıracaktır. Bu çerçevede karayolunda uzun sınır beklemeleri, şoför eksikliği, vize problemleri vb. denizyolunda global hatlarla rekabet edecek seviyede şirketimizin bulunmaması, demiryolunda gerek altyapı ve gerekse işletme bakımından gelişmiş ülke ölçeklerine göre geride olmamız, hava taşımacılığında ise, bayrak taşıyıcı havayolumuz dışında, başka bir aktörün olmaması ve yüksek ardiye maliyetleri gibi problemler taşımacılık sektörünün doğrudan, ihracatçımızın ise dolaylı güncel problemleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemiz ihracat rakamları artan bir ivmeyle devam etmektedir. Açıklanan son verilere göre Ocak-Ekim 2022 yılında geçtiğimiz yıl aynı döneme göre yüzde 15 artarak 209 milyar dolar olmuştur. İhracatımızın kompozisyonu tarım, sanayi ve hizmetler sektörlerimizdeki değişme gelişmelere göre değişebilmekle birlikte, son dönemde savunma sanayi ve e-ticaret başlıkları en güncel ve hızlı gelişen kalemler arasındadır. Bu yazıda, özellikle Covid-19 pandemisi ile birlikte tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde hem tüketici alışkanlığı olarak hem de

İhracat Ekseninde Ürün Taşımacılığı

ihracatımızda her geçen gün artan oranda yer alması bakımından İhracat Ekseninde Ürün Taşımacılığı başlığı altında “e-ticaret ve taşımacılığı” hakkında güncel durumu izah etmeye çalışacağız.

Ülkemizde E-Ticaret Güncel Durumu, İhtiyaçlar ve Fırsatlar

A) Genel Durum

Ülkemizin ihracata dayalı büyüme ve kalkınma hedefleri bağlamında, an itibariyle en fazla rekabetçi avantaja sahip olduğumuz alanlardan birisi e-ticarettir. Mevcut durumda sayıları binler hatta on binlerle ifade edilebilecek sayıda küçük ve orta boy işletmelerimiz, esnaf muafiyeti kapsamında iş yapan ev hanımı ve gencimiz mühim miktar ve değerinde ticaret yapmaktadır. Mevcut hacim gerekli müsait ortamın oluşabilmesi durumunda hızlıca katlanarak ilerleyebilecek bir potansiyele sahiptir. Netice olarak, ülke insanımıza ilave gelir, döviz kazandırıcı ve istihdam artırıcı olumlu çıktılar olacaktır.

B) Mevcut Yapı

a) Ülkemizde an itibariyle üç temel yöntemle e-ticaret yapılmaktadır.

1- Hedef Kitlesi iç piyasa olan, pazaryeri şeklinde faaliyet gösteren ve pazarı domine eden ulusal ve global firmalar ile yapılan ticaret. (Trendyol, Hepsiburada, Amazon, Aliexpress vb.)

2- Üretici ve kendi e-ticaret sistemi olan B2C format iç ve dış piyasa hedefli firmalar. Dış piyasa hedefi yüksek olmasa da sınırlı miktarda yurt dışı pazar yerlerinde faaliyetleri olanlar. Bu tip firmalarımız ilgili ülkelerde şube açarak, vergisini ödediği ürünlerini hem fiziki dükkanlarında hem de online pazaryerlerinde satış yapmaktadırlar. (LC Waikiki vb.)

3- Her iki metodu ve B2B modelini de entegre eden iç piyasa hedefli yönlendirici veri sunucu marifetiyle fiyat analizi yapan şirketler. (Cimri.com vb.)

b) Yurt dışına satışların mevcut hâli

1- Yurt dışında yerleşik entegratör online alışveriş siteleri marifetiyle satış yapılması. Bu örnekte, ilgili ülkede faaliyet gösteren firma Türkiye'deki ulusal bir pazaryeri firmamızın (örn. Trendyol) sitesinde satışa sunulan ürünleri IP Protokol vasıtasıyla kendi ülkesinde satışı gerçekleştiriyor. Türkiye'deki Trendyol da bahsedilen ülkeye teslimat seçeneği olmasa da ilgili ülkedeki firma kendi lojistik düzenini kurarak Türkiye'de anlaşmalı olduğu kargo firmasına ürünleri teslim ettiriyor. Sonrasında ise ilgili ürünler toplu bir şekilde ilgili ülkeye teslim ediliyor. Varıştan sonra da ilgili ülkede satışı yapan firma dağıtımı organize ediyor. An itibariyle yurt içinden yurt dışına en fazla bu şekilde satış yapılmaktadır.

2- Genel manada Türkiye olarak rekabet ettiğimiz Çinli, Avrupalı ve ABD kökenli gelişmiş e-ticaret devlerinin, ortak hedef pazarda satış payımızın çok çok düşük olduğunu görmekteyiz.

Bu durumun temel nedeni; Türkiye de yerleşik global güçteki pazaryeri firmalarımızın, rakibimiz olan ülke global firmalar ile olan şirket evliliklerinde veya şirket satışlarında, yabancı ortakların Türkiye iç pazar hedefi stratejileri ve özellikle Uzak Doğu politikası olarak kendi merkezinde üretim yapan tedarikçilerinin yeni ülkelerde pazar payını artırarak kendi satın alma güçlerini artırma hedefidir. Doğal olarak bu tür işletmeler sadece kâr amaçlı kuruldukları için bulundukları ikinci ülkelerde tedarikçi rekabetini kıstırır ve ülke stratejisi barındırmazlar.

İkinci eksiklik; Türkiye de yerleşik B2C metodu ile yurt dışı satışı hedefleyen firmalarımızın hedef pazarların ulusal kanun ve kurallarını iyi analize edememesi, hedef bazlı projelendirme yapmakta Ar-Ge eksikliğidir. Belirli bir aşamaya gelmiş B2C modellenli yerel firmalarımız ayrıca global pazarda tek başlarına global bir pazaryeri şirketi ile rekabet yapamamaktadır. Lojistik maliyetleri ve yurt dışından ürün iade zorlukları, her hedef pazarda müşteri hizmetleri ve yerel pazar kurallarına göre yapılanma zorlukları onları da global pazaryeri şirketlerinin tedarikçisi konumuna C2C sistemine zorlamaktadır.

C) Yapılması Gereken İyileştirmeler, Geliştirmeler

1- Ticaret Bakanlığı desteği, yönlendirmesi ve koordinasyonu ile yurt dışı satış sistemi için B2C modellenli büyük ölçekli millî bir e-ticaret platformunun kurulması,

2- Bu platforma tüm küçük ve orta ölçekli üreticilerin entegrasyonu,

3- Hedef pazarları ayrı ayrı ele alarak, lokal kanunlara göre o ülkelerde temsilciliklerin kurulması,

4- Merkezi Türkiye'de olmak üzere lojistik ve operasyon üssü kurulması ve stoklu satış sistemine göre akıllı depolama sistemi işletilmesi,

5- Lojistik merkezin hedef pazarlarda müşteri hizmetleri için dağıtım ve iade ürün toplama birimlerinin oluşturulması,

6- Üretici olarak e-ticaret platformu bulunan B2C modeli ile çalışan şirketlerin yurt dışına açılması için hedef pazar danışmanlığı, yurt dışında reklam, depolama vb. giderlerine hibe ve teşvikler sağlanması,

7- Hâlihazırda bu zorlu şartlarda yurt dışına satılan bu e-ticaret ürünlerinin iadesinde Gümrük İdarelerinde vergi ödeyerek çekilmesi sisteminden vazgeçilmesi.

Önemli başlıklar:

1- Devlet Desteği: Bu konularla alakalı özel sektörü teşvik etme ve ihracatı destekleme adına bazı kararnameler çıkarıldı fakat özellikle lojistik merkezler için belirli bir ilerleme kaydedilmesine rağmen ciddi bir aşama oluşmadı. Önceliğin satış sisteminin desteklenmesi olması gereklidir. Özellikle e-ticaretin en temel güçlü olması gereken yönü reklam bütçesi ve IT yazılım konularıdır. Şirketleri en çok zorlayan gider kalemleridir. Bugün geriye dönüp baktığımızda kamu çıkarı ön planda olan tüm konularda gelişen şirketlerimiz kamu özel sektör iş birliği ile oluşmuştur.

2- Yurt Dışı Lojistik Merkezleri: 2021 yılında Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile yüzde 51 kamu kuruluşuna ait olmak şartı ile duyurulan; yurt dışı lojistik üsleri için teşvik ve destekler açıklanmıştır. Bu lojistik merkezleri ülkemizden en önemli besleyebilecek ana faktör ve aktör güçlü bir e-ticaret platformudur.

Yukarıda arz ve izah etmeye çalıştığımız üzere, ihracata yönelik “E-Ticaret” konusu miktar ve kıymet olarak giderek artan oranda hayatımızda olmaya devam edecektir. Bu çerçevede, ihraç edilebilecek olan e-ticaret kargo kapasitemizin gelişebilmesi için gerek lojistik altyapımızı ve gerekse kanuni düzenleme ve teşviklerin en optimum şekilde düzenlenmesi, ihracata dayalı büyüme hedefi olan ülkemiz için ehemmiyet arz etmektedir.

Gıda Güvenliği ve Neslin Korunması

Doç. Dr. Yüksel OKŞAK
Bursa Uludağ Üniversitesi

Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü Öğretim Üyesi

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde belirgin şekilde vurgulanan insan haklarının dünyanın birçok ülkesinde hâlen tanınmıyor olması oldukça vahimdir. Küreselleşmeye, gelişmişliğe ve medeniyete vurgu ile geçen son 50-60 yıllık süreç içerisinde dünya beş kattan fazla büyürken; temel insani haklara erişemeyen yaklaşık 4 milyar insanın varlığı da trajik bir paradoksa işaret etmektedir.

Hak, adalet ve sürdürülebilirlik temelinden uzak çılgınca tüketimi baş tacı eden neo-liberal ekonomi politikaları bir yandan büyüme ve refah zaferine vurgu yaparken bir yandan da yoksul nüfusun artmasına ciddi katkı koymaktadır. **Kapitalizmin girdisi tüketim çıktısı ise artan gelir dağılımı adaletsizliği açlık ve yoksulluk** olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsanoğlunun en temelde **beslenme ve barınma** konulardaki acizyeti her geçen gün daha da derinleşmektedir. Ormanların yok olmaya yüz tutması, enerji, su ve gıda kıtlığı insan yaşamını tehdit etmektedir. **Dünya nüfusunun yarısındaki temel insan haklarından yoksunluğun var olduğu bir dünyada refah ve zenginliğin tanımının yeniden yapılması, gıdaya erişimin ve nesiller boyu sürdürülebilirliğinin sağlanması** çok hassas konulardır. Aksi takdirde dünya içinden geçtiğimiz küresel ekonomik turbülansı atlatmış olsa dahi gıda güvenliği ve aktarımı ile refahın adil paylaşımı hususlarına mevcut politikalar ile çözüm geliştirilebileceği pek de inandırıcı olmamaktadır.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'ne (FAO) göre gıda güvenliği için belirlenen **dört temel prensip** olan **sağlanabilirlik, yeterlilik, kabul edilebilirlik ve erişilebilirlik** maddeleri temel **gıda besinlerinin dünya çapında güvenliğinin sağlanması için ana unsurlar** olarak belirlenmiştir. İlk madde olan **sağlanabilirlik unsuru gıdanın yerelden başlayarak genele yayılması ve herkes için ulaşılabilir olması** demektir. İkinci unsur **erişilebilirlik; gıdanın insanlar arasında ayırım gözetmeden herkesin eşit şekilde erişebilmesidir.**

İlk madde olan sağlanabilirlikle gıda insanlara ulaşırken, ikinci unsur olan erişilebilirlikle kişinin alım gücü ve ekonomik unsurlar devreye girer. Üçüncü olarak **kabul edilebilirlik; insan sağlığına uygun, insanların yaşam şekilleri ve kültürlerine yatkın gıdaların sağlanmasıdır.** Dördüncü unsur olan **yeterliliğin ana faktörleri, gıdanın besleyici olması ve üretiminde sürekliliği sağlayacak yeterlilikte bulunmasıdır.** 1945 yılında kurulan FAO'nun belirlediği bu dört temel unsura göre ülkeler gıda güvenliği konusunda küresel çapta politikalar geliştirmeye çabalamış ve gıda güvenliği konusunu belirli standartlara oturtmak için çalışmalar yapmıştır. O yıllardan **günümüze kadar geçen süreçte nüfus artışları, salgın hastalıklar, savaşlar, iklim koşulları ve uygulanan kötü politikalarla gıda güvenliği konusu her geçen yıl önemini artıran bir konu** hâline gelmiştir.

2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde bir hayvan pazarından başlayarak tüm dünyayı etkisi altına alan **COVID-19 salgını gıdaya ulaşmada büyük sorunlara** yol açmıştır. Temel gıdanın tarladan toplanması, işlenmesi ve ticarete kullanılması ile birlikte üretildiği bölgelerden dünyaya yayılmasını sağlayan **lojistik sektörüne kadar tüm tedarik zinciri olumsuz etkilenmiştir.** Gıda zincirinde görülen bu aksaklıklar arz-talep dengesini bozarak fiyatları rekor seviyelere çıkarmıştır. 690 milyon olan açlık sınırında yaşayan **insan sayısı pandemi etkisiyle 822 milyona yükselmiştir.** Covid-19 132 milyon insanın daha açlıkla karşı karşıya kalmasına sebep olmuştur.

Dünya genelinde yaklaşık bir asırdır kullanılan yoğun tarım teknikleri, etkileri son yıllarda görülmeye başlayan iklim değişikliği karşısında verimliliğini kaybetmektedir. Özellikle iklim değişikliğine hassas bölgelerde koruyucu tarım teknikleri yoğun tarım tekniklerinin yerine ikame etmektedir.

Gıda fiyatlarının yükselmesinde **son yıllarda artan enerji ve petrol fiyatları da büyük bir rol oynamaktadır.** Tarım sektörü traktör vb. araçlar, çeşitli makineler, zirai ilaçlama ve gübreleme süreçlerinde

yoğun enerjiye ihtiyaç duyduğundan elektrik, petrol ve doğal gaz gibi enerjinin dolaylı olarak yoğun kullanıldığı bir sektör olma özelliği taşımaktadır. Bunlara ek olarak Rusya-Ukrayna Savaşı ve ortaya çıkan enerji fiyatlarındaki ve tahıl grubu ürünlerindeki fiyatların yükselişi başta gıda sektörü olmak üzere birçok sektörü olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

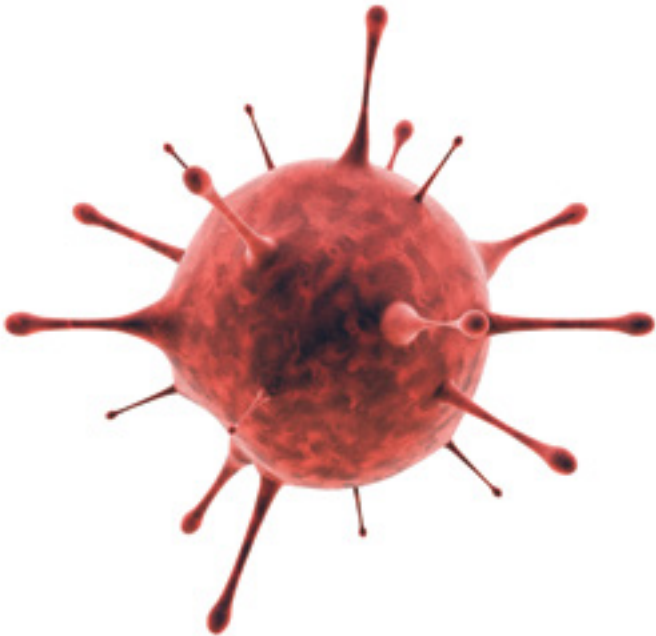
Küreselleşen dünya ekonomisiyle birlikte devletlerin işlevi piyasa içinde günden güne azalarak düzenleyici ya da denetleyici diyebileceğimiz bir rol almaktadır. Piyasa içindeki rekabet kendi dinamiklerini oluşturarak sektörlerle yön vermektedir. Fakat **tarım gibi emek yoğun sektörlerin kendine özgü yapıları bulunur. Tarımsal üretimin yoğunluğu doğa koşullarına bağlı olduğundan risk ve belirsizlik yüksektir. Ayrıca arz ve talep esnekliği düşük olduğundan arz ya da talepteki artış ya da azalışlar fiyatlarda büyük dalgalanmalar yaratır.** Bu risklerinin yanında diğer sektörlerle kıyasla kullanılan ürün başına getirisi çok düşüktür. Sermaye yoğun sektörlerle göre getirisinin düşük olması fakat bunun yanında **insan hayatının temel ihtiyacı olan gıdayı içinde barındırması nedeniyle devletler tarım alanında genellikle müdahaleci işlevlerini kullanırlar.** Bunun sebebi "Tarım" ve "Gıda Güvenliği" meselesinin sadece serbest piyasaya bırakılamayacak derecede stratejik öneme sahip olmasıdır.

2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde bir hayvan pazarından başlayarak tüm dünyayı etkisi altına alan **COVID-19 salgını gıdaya ulaşmada büyük sorunlara** yol açmıştır. Temel gıdanın tarladan toplanması, işlenmesi ve ticarete kullanılması ile birlikte üretildiği bölgelerden dünyaya yayılmasını sağlayan **lojistik sektörüne kadar tüm tedarik zinciri olumsuz etkilenmiştir. Gıda zincirinde görülen bu aksaklıklar arz-talep dengesini bozarak fiyatları rekor seviyelere çıkarmıştır. 690 milyon olan açlık sınırında yaşayan insan sayısı pandemi etkisiyle 822 milyona yükselmiştir.**

**Covid-19
132 milyon insanın
daha açlıkla karşı karşıya
kalmasına sebep olmuştur.**

Uzun süren pandemi döneminden sonra yaralarını sarmak isteyen dünya ülkeleri artan talebi karşılayabilmek için ticaret hacimlerini artırmaya çalışmıştır. **Dünya yeni normale geçmeye hazırlanırken patlak veren Rusya-Ukrayna savaşı gıdaya ulaşım anlamında yepyeni sorunlar yaratmıştır.** Dünyanın en büyük tahıl üreticileri olan Rusya ve Ukrayna'nın birbirleriyle savaşa tutuşması geri kalan diğer ülkelerde gıda enflasyonu yaratmıştır. Bu durum pandemi sonrasında normalleşmeye çalışan dünya için yük üzerine yük bindirmektedir. Bu iki ülkenin gıdaya ek olarak enerji alanında da dünya üretiminde söz sahibi olması enerji fiyatlarının da artmasına neden olmuştur. Tarım ve gıda sektörlerinin de ana girdilerinden olan **enerji sektöründe fiyatların yükselmeye başlamasıyla maliyetler artmış ve gıda fiyatları dünyada daha önce görülmemiş rekor düzeylere yükselmiştir.**

Gıda güvenliği için **tehlike oluşturan bir diğer konu da iklim değişikliğidir.** Yağış azlığına bağlı kuraklığın yanında dünyada görülen sel, dolu gibi doğal afetler mahsule zarar vermekte ve gıda üretiminde yarattığı dönemsel dalgalanmalardan ötürü fiyat artışlarına yol açmaktadır. Çağımızın sorunu olan ve gelecekte daha da büyümesi beklenen **Küresel Isınmaya bağlı kuraklık ve aşırı iklim olayları sebebiyle gıda krizinin her geçen yıl daha da artacağı öngörülmektedir.** Kutuptaki buzulların erimesi, okyanustaki su sıcaklıklarının artması, atmosfer tabakasındaki kirlenme, yer altı kaynak sularındaki azalma gibi sebepler gıda güvenliği meselesinin önemini artıran ve çözülmesi gereken sorunlar olarak dünya gündeminde kendine yer bulmaktadır.

Kuzey yarımküre ülkelerindeki **kalıcı kuraklık koşulları,** Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün 2022 için en son tahıl üretim tahmininde önemli bir düşüşe

neden oldu. 2 744 milyon ton olarak belirlenen 2022 küresel tahıl üretimi, Temmuz ayında yayınlanan bir önceki rapordan bu yana 17,2 milyon ton düşürüldü ve şu anda yıllık bazda yüzde 1,4 (38,9 milyon ton) azalması beklenmektedir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından açıklanan tüm endeksler irdelendiğinde **pandemi sürecinde tarımsal üretim ve gıda sanayinin önemi bir kez daha anlaşılmış, gıda güvenliği ve gıda güvencesi hususlarının önemi daha net bir biçimde görülmüştür.** Salgın döneminde birçok ülke gıda ve ilaç ihracatını kısıtlamıştır. Örneğin Rusya, Kazakistan, Ermenistan, Belarus ve Kırgızistan 2020 Haziran sonuna kadar gıda ihracatı yapmama kararı almıştır. Hindistan da benzer şekilde tahıl alanında kısıtlayıcı tedbirler almıştır. Bu durum salgın sonrası dönemde de ülkelerin gıda ihracatı konusunda temkinli davranacağına işaret etmekte olup tarım ve gıda alanında **kendi kendine yeten ülke olmanın önemi** önümüzdeki dönemde artarak devam edecektir.

Türkiye kurulduğu 1923 yılından itibaren tarım sektörüne büyük önem vermiş ve hükûmetler özellikle tarım odaklı politikalar geliştirmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında memleket sandıkları tarımı teşvik edici krediler vererek çiftçinin kara gün dostu olmuştur. Bugünkü Ziraat Bankası'nın temeli olan Memleket Sandıkları uzun yıllar çiftçileri ayakta tutarak tarımın kalkınmasına önayak olmuştur. **Özellikle 1980 yılına kadar tarımda sürekli bir ilerleme gözlemlenmiş ve Türkiye kendi kendine yeten bir ülke** olmuştur. O yıllarda dünyayı etkisi altına alan liberalleşme süreci ülkemizi de etkilemiş ve Türkiye 24 Ocak 1980 kararlarıyla serbest piyasa ekonomisine geçmeye başlamıştır. Devletin kademeli olarak müdahalesini azalttığı ve serbest piyasa ekonomisine geçildiği dönemde ülkede ithalatın yolu açılmıştır. Farklı sektörlerde başlayan **devlet müdahalesinin azalmasıyla ithalatın başlaması tarım sektörüne de sıçradı ve tarım sektöründe cari fazla veren ülke ilk defa gıda ithalatına başlamıştır.** Küreselleşme ve serbest piyasa terimlerinden etkilenen ülke bu süreçte daha önce **tarımı desteklemek için kurduğu kamu iktisadi teşekküllerini özelleştirmiş, tarım ürünleri destekleme alımlarını sınırlandırmış ve sektör üzerindeki müdahalesini bitirmiştir.** Bu neoliberal politikalarla birlikte Türkiye tarımda kendi kendine yeten bir ülke olma vasfını nispeten sürdürmüştür. Her geçen gün tarım alanında net ithalatçı rolü artmıştır. Ülkeyi **bu sürece götüren politikaların incelenerek daha efektif adımların atılmasına ihtiyaç vardır.**

Devletin müdahalesini azaltmasıyla serbest piyasa koşullarına bırakılan tarım sektörü yıllar içinde dağınık bir yapıya bürünmüştür. Bilimden uzak bir şekilde yapılan tarımsal üretim verimi düşürmektedir. **Çiftçi hangi ürünü nerede, nereye, ne kadar ekeceğine kendi karar vermekte ve bu kararlar genelde bilimden uzak ve şahsi deneyimlere dayanmaktadır.** Örneğin çiftçinin plansızca ekmeye karar verdiği ürün o yıl birçok çiftçi tarafından ekildiyse mahsul fazlası olacağından alım fiyatı düşecektir. Buna bağlı olarak maliyetlerini karşılayamayan çiftçiler bir sonraki yıl için tarım faaliyetlerini sürdürecektir finansmanı sağlayamayacaktır **(Cobweb Teoremi).** Dağınık hâldeki yapı ortak bir organizasyonu engellemektedir. Bu durum **çiftçinin girdi fiyatlarını kontrol etmesine ve alım fiyatlarına etki etmesine engel olmaktadır. Güçlü bir kooperatif yapısı olmayan dağınık haldeki çiftçilerin karşısında alım için bekleyen genellikle monopol ya da oligopol yapıda diyebileceğimiz market zincirleri var. İki cephe arasındaki bu güç farkı kuzuyla kurdun mücadelesi gibi bir durum yaratmaktadır.** Üretim miktar ve süreçleri tamamen iklim ve toprak koşullarına bağlı olarak değişen tarım ve gıda alanlarında devletin şefkatli elinin sektörlere çok daha yakından değmesi, katalizör vazifesini çok daha yoğun gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Muhammed KURU
Save Card

Kişiye özel Save Card ile kartvizit bilgilerinizi dijitalle taşıyarak sürdürülebilir geleceğe hızlı bir adım atın. NFC ya da karekod ile kolayca telefondan telefona aktarılabilen kartvizit bilgileriniz ile iş dünyasında pratik ve hızlı çözümü keşfedin.

İş Dünyasının Yeni Modeli: Dijital Kartvizit

Gelişen teknolojiyle dijitalleşen sistemler her geçen gün hayatımızda yeni değişikliklere zemin hazırlıyor. Pandemiyle birlikte öne çıkan kişiye özel eşya kullanımı dijitali de dönüştürerek iş dünyasında izini bırakmaya başladı. Geleneksel kartvizitler yerine dijitalle uzanarak fark yaratan Save Card, hem doğayı koruyor hem de teknolojik dönüşümü hayata katıyor. İçinde yer alan bilgilerin kolayca değiştirilebildiği Save Card zamansız kullanım olanağıyla yıllara meydan okuyor. Kişiye özel olan Save Card her dilde hazırlanabilirken, özgeçmiş bilgilerini barındıran cloud sistemiyle aynı zamanda lokasyon bilgisi, sosyal medya bağlantıları ya da katalog yükleme gibi pek çok seçeneği de içinde barındırıyor. Çok yönlü bir hizmet sunan Save Card, temassız özelliği ile iş dünyasının hızına ayak uyduruyor.

Tasarımı dilediğiniz gibi hazırlanabilen Save Card ile istenilen her an iş, fatura ve kişisel bilgiler güncellenebiliyor, kart sosyal medya hesaplarına aktive edilebiliyor. Yüksek turnover oranına sahip şirketler için fark yaratan Save Card'ın kişilere bağlı kalınmayan sistemiyle bilgiler kolayca değişebiliyor, hatta kart devredilebiliyor. Adres, numara ya da tasarım değişiklikleri için yeniden kart bastırmak durumunda

İş Dünyasının Unutulmazlarından Olun!

kalan şirketler sürdürülebilir Save Card sayesinde kâra geçiyor. NFC özelliği açık olan telefonlarda temassız işleme geçen kart aynı zamanda üzerindeki karekod ile de kullanılabiliyor. Yönetim paneliyle anında düzenlemeler yapabilen dijital kartvizit Save Card ile gelecek iş dünyasına taşıyor.

Maliye Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu, İstanbul Ticaret Odası, Fuzul Holding, Karaca, Memorial Sağlık Grubu, Mercedes, Türk Telekom, Doğan Holding gibi markaların yanı sıra Mistaçoğlu Holding, CVS, Future Bright, Ankor Holding, Erdem Holding, Müsiad, Askon, İmece, Yıldırım Holding, VHV Reasürans, ProGroup Danışmanlık, Nevita ve Newinn'in de içinde bulunduğu geniş bir müşteri yelpazesine sahip olan Save Card sunduğu çözümler ile teknolojiyi hayata entegre ediyor. Kartvizite eklenen verileri tek dokunuşla telefonlara aktarmayı sağlayan Save Card, güvenilir teknolojik altyapısı ile sonsuz kullanım sunuyor.

MÜSİAD EXPO'da Save Card Farkı

Dijital kartvizit Save Card, 2-5 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen ve teknolojik startuplarla birlikte ülkemiz ile yurt dışından pek çok markanın yer aldığı MÜSİAD EXPO'da da büyük ilgi gördü. Dört gün boyunca süren fuarda bünyesine yeni müşteriler katan Save Card, farklı ülkelere de kendini tanıtmaya fırsatı yakaladı. Startup alanında en yoğun standlardan biri olmayı başaran marka 30 farklı ülkeye satış yaparak önemli bir fark ortaya koydu. Yapılan satışın %83'ü ihracat odaklıyken, %17'siyse Türk tabanlı firmalara gerçekleştirildi.

Tek bir kartla insanların hayatını kolaylaştırmak üzerine kurgulanan startup hâlihazırda şirket güvenliklerinde bulunan turnike ve kapı açılış sistemlerine entegre şekilde kullanılabiliyor. Save Card'ın gelecek vizyonları arasında ödeme sistemi tarafına geçiş yapmak da yer alıyor.

ANTIDRONE

Anti Drone Cartridge 70 mm • 12 cal • Range 100-130 • SEMI MAGNUM SHOT SHELL
Anti Drone Cartridge 76 mm • 12 cal • Range 110-140 • MAGNUM SHOT SHELL
Anti Drone Cartridge 89 mm • 12 cal • Range 120-150 • SUPER MAGNUM SHOT SHELL

www.sterling.com.tr

f SterlingAmmunition @ SterlingAmmunition @ sterlingammunition ♥ Sterling_Ammo

Pandemi Sonrası Çalışma Hayatı

Dünya çapında hızla yayılarak insanlığı etkisi altına alan Covid-19 salgını, yaşam biçimlerimiz üzerinde ciddi ve köklü değişikliklere sebep oldu. İnsan hayatı ve sağlığı için tehlike oluşturan unsurların başında gelen savaşlar, iklime bağlı değişiklikler ve gıda sorunları vb. uzun zamandır gündemlerimizi işgal etmekteyken; kıtlık ve üçüncü olarak da salgınların geldiği söylenebilir.

Sebahat ÇAKMAK
Uzman Klinik Psikolog

Organizmanın karşı karşıya kaldığı bir tehdit karşısında savaş-kaç-don tepkisi göstermesi gibi, pandeminin ilan edilmesinden bu yana salgının üzerimizde bırakabileceği olumsuz sonuçlarla savaştık ve “yeni normal” olarak tabir edilen düzende, hayatta kalmak ve mental sağlığımızı korumak için birçok alanda alternatifler ürettik. Nitekim, küresel ölçekte yaşanan Covid-19 salgını, her ne kadar artık kontrolümüz altında seyrediyor olsa da yaşamalarımıza kalıcı bazı yeni düzenlemeler getirmiştir. Eğitim, sağlık, çalışma ve sosyal alanda asla olmaz dediklerimizin yaşandığı bu süreçte, birçok değişime hızla uyum sağlamak zorunda kaldık. Çok uzun olmayan bir geçmişte yaşanan salgınla mücadele günlerine baktığımızda ve yaşananları şöyle bir hatırmıza getirdiğimizde sanki bir distopya romanı okumanın verdiği hisleri hâlâ yaşadığımızı fark ediyoruz. Salgına sebep olan virüs ve ortaya çıkışı ile ilgili bilgi kirliliği, toplumsal bilgilendirme araçlarının yol açtığı krizler, kamu iletişim stratejisinde yaşanan aksaklıklar, ortaya atılan teoriler, karantina ve kitlesel kapanma dönemleri, evden çalışma düzeninin beraberinde getirdiği olumsuzluklar ve tüm bu süreçte bireylerin maruz kaldığı psikolojik yük ve travmalar, insanlık tarihinde belki de hiç tecrübe edilmeyen bir dönemi bizlere yaşattı. Hâlen, pandemi dönemine ve yeni normallere dair aklılarda pek çok soru işareti bulunduğunu ve benzeri bir duruma ilişkin psikolojik kırılganlığımızın mevcudiyetini koruduğunu hep birlikte müşahade etmekteyiz. Bu vesileyle de insanoğlunun başına gelenlere karşılık geliştirdiği fiziksel ve psikolojik uyum sağlama becerilerine hayranlık duyarken, duygularımızın ve ruhlarımızın hayata ve yaşadıklarına dair anlamlandırma ihtiyacının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha görmüş olduk.

Pandemi döneminden ve Covid-19 salgınından yalnızca bireyler ve ailelerin değil, iş dünyasının ve ticari aktörlerin de köklü bir şekilde etkilendiğini söylemek yanlış olmaz. Salgının yol açtığı kapanma ve karantina sebebiyle küresel ölçekte ticari hareketliliğin sektöre uğradığı ve hâlen daha tedarik zincirlerinde oluşan hasarların giderilemediği günümüzde, şirketlerin ve çalışanların yeni normallere ayak uydurmaya çalıştığı bilinen bir gerçek. Özellikle iş yaşamındaki değişimlere mercek tuttuğumuzda, dijitalleşme ve uzaktan çalışmanın salgın sırasında bir can simidi görevi gördüğünü söyleyebiliriz. Yüksek bulaş riskinin olduğu ilk dönemlerde sosyal mesafe kuralları gibi zorlayıcı etmenler sebebiyle ortaya çıkan esnek çalışma ve evden mesai düzenlemeleri oldukça isabetliydi. Hatta bu durum ilk başlarda verimlilikte ciddi bir artışa sebep olsa da uzun vadede psikososyal bir canlı olan insanı olumsuz etkileyebileceği öngörülmekteydi. Nitekim, literatüre baktığımızda da bu öngörüü destekleyen çeşitli çalışmalarla karşılaşmaktayız.

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) yayımladığı rapora göre (Working from home: From invisibility to decent work International Labour Office - Geneva: ILO, 2021), salgının ilk aylarında ortalama her beş çalışandan biri kendilerini evden çalışırken buldu. Bu durum, geçmiş yıllardaki evden çalışma oranları ile karşılaştırıldığında önemli bir artış

olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, birçok şirket için evden çalışma seçeneği uzak bir seçenek olmaktan çıkmış, çalışanlarının sağlığını ve verimliliğini koruyabilmek adına yürütülen insan kaynakları faaliyetlerinde ciddi değişikliklere gitmek zorunda kalmışlardır.

Salgın tüm dünyadaki işveren ve çalışanları hazırlıksız yakalamış, işletmeler çöküş yaşamaktan, çalışanlar ise temel ihtiyaçlarını karşılayamamaktan ciddi anlamda kaygı duymuşlardır. Yani sıra, bu olumsuz sonuçlarla baş etmek adına evden çalışma düzenine geçiş yapan işletmeler, ofis giderlerinde ciddi azalmalar olduğuna ve coğrafi kısıtlamalar olmaksızın nitelikli çalışanları bünyelerine alma imkânı bulduklarına sevinmiş, çalışanlar açısından ise kendilerini güvende hissettikleri ev ortamında çalışmanın, metropol şehirlerde yaşayanlar için trafik sorunundan kurtulmanın vakit ve enerji tasarrufu sağlayacağını ve esnek saatlerde çalışma gibi imkânların birer avantaj olduğunu düşünmüşlerdir.

Bu avantajlar başta heyecan verici olsa da, uzun vadede dezavantajlar da kendini göstermeye başlamış ve işverenler bu düzende işlerin çalışanlar tarafından gerekli özveri gösterilmeden yapıldığını, çalışanlar ise evden çalışmayla kıyaslandığında eskiden işlerine daha fazla odaklanabildiklerini, çalışma saatlerinin belirli olmasından dolayı daha az iş yükü ile karşılaştıklarını, ofis ortamında sosyalleşme ve soluklanma imkânı bulduklarını ancak şu anda kendilerini kronik bir stres altında, yorgun ve tükenmiş hissettiklerini bildirmişlerdir.

Online çalışma düzenine geçmek zorunda kalan çalışanlar için; evde dikkat dağıtıcı unsurları yönetememek, çocuk sahibi olmak, kadın cinsiyetinde olmak, geçim sıkıntısı çekmek, psikolojik rahatsızlığa sahip olmak ve sosyal destek kaynaklarının az olması gibi faktörler birer dezavantaj olarak zikredilebilir. Dezavantajlardan bahsetmişken, bu krizi fırsata çevirmenin bazı yollarından da bahsedilebilir. Örneğin, ev ortamında çalışmak için özel bir alan oluşturmak, çalışma ve özel yaşamlarını birbirinden ayırmaya yönelik sağlıklı sınırlar çizmek ve işe gidip gelmekten doğan vakit boşluğundan istifade ederek spor, yürüyüş, sosyal ve sanatsal etkinliklere daha fazla vakit ayırmak gibi.

İşverenler açısından bakıldığında ise işlerini dijital ortamda sürdürme imkânının olmaması bazı şirketler için en büyük risk faktörü olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylece, pandemi sonrası dönemde şirket ve kuruluşların ayakta kalmak ve iş verimliliklerini artırmak için insan kaynaklarına gereken önemi vermelerinin oldukça önem kazandığı görülmektedir. Bilhassa, nitelikli çalışanlarını pandemi şartlarında kaybetmek istemeyen kuruluşların, çalışanlarını psikolojik ve motivasyonel anlamda destekleyen, onlara empatik bir yaklaşım sunan, yaratıcı fikirler üretmelerine teşvik eden ve ait hissedecekleri bir çalışma ortamı sunmalarının gelecekte şimdi olduğundan çok daha fazla önem kazanacağı aşikârdır.

Atina Kulislerinde ‘Dinleme Skandalı’

Geçtiğimiz aylarda Documento gazetesinin yayımladığı habere göre, birçok üst düzey siyasi, bürokrat, gazeteci ve iş adamının Yunanistan İstihbarat Teşkilatı tarafından dinlendiği iddia edilmişti. Bu ay dinleme listesine yeni isimler de eklenerek iddiaların ses tonu daha da yükseldi. Bu günlerde Atina’da hükûmet iddialara karşı güçsüz pozisyonda.

Yunanistan’da Documento Gazetesi’nin yayımladığı raporda, Yunanistan İstihbarat Teşkilatı’nın (EYP) Yunan bürokrasisinde önemli isimlerin telefonlarına “Predator” isimli bir casus yazılım yerleştirdiği ve bu isimleri yasa dışı yollardan dinlediği iddia edilmişti. Documento gazetesi, daha önce yayımladığı haberlerde eski Başbakan Andonis Samaras, eski Vatandaş Koruma Bakanları Mihalıs Hrisohoidis ve Olga Yerovasili, Dışişleri Bakanı Nikos Dendias, Kalkınma ve Yatırım Bakanı Andonis Yeorgiadis, eski Yunanistan Emniyet Teşkilatı Başkanı Mihalıs Karamalakıs, Yunanistan İstihbarat Teşkilatından Sorumlu Savcı Vasiliki Vlahu, Eğitim ve Din İşleri Bakanı Niki Kerameos ve Hükûmet Sözcüsü Yannis İkonomu gibi çok sayıda bakan, eski bakan, siyasetçi ve gazetecinin dinlendiğini ileri sürmüştü. Yeni yayımlanan raporda ise Documento Gazetesi, Yunanistan Genelkurmay Başkanı Konstantinos Floros ve Korgeneral Charalampos Lalousis’in telefonlarının dinlendiğini iddia etti. Radikal Sol Koalisyon (SYRIZA), gazetenin iddialarının ardından bir bildiri yayınlayarak, hükûmete iki soru sordu. Bildiride, “Yunanistan İstihbarat Teşkilatı’nın, ülkenin silahlı kuvvetlerinin liderlerini hedef aldığı doğru mu? Ülkenin

istihbarat teşkilatından sorumlu olan isimler ve ülkenin Başbakanı Sayın Miçotakis bu iddiaları inkâr edebilir mi? Net cevaplar bekliyoruz” denildi.

İddialar Üzerine Muhalefet Lideri Çıpras Yüksek Mahkeme Savcısı ile Görüştü

Dinleme skandalı ile ilgili iddiaların ardı arkası kesilmezken, net bir atak da Yunanistan ana muhalefet partisi lideri Aleksis Çıpras’dan geldi. Çıpras, skandal ile ilgili iddiaları görüşmek üzere Yüksek Mahkeme (Areios Pagos) Savcısı Isidoros Doyakos’u ziyaret etti. Ziyaret sonrası basın açıklaması yapan Çıpras, tüm iddiaların açıklığa kavuşturulmasının Yunan yargısının sorumluluğunda olduğunu belirterek, yasa gereği kayıt altında tutulması gereken verilerin ve kararlara imza atanların iddiaları aydınlatacak unsurlar olduğunu söyledi.

Nisan ayında başlayan skandalın yankıları her gün büyüyerek devam ederken, hükûmet tarafı “olası dinlemelerin” hızla araştırılıp; açığa çıkarılmasını istiyor. Hükûmetin, konunun tamamen aydınlatılmasını arzuladığını belirtilirken, hükûmetin skandala karışanlar kadar yalan haber yapıp iftirada bulunanların da cezalandırılmasını istiyor.

Hükûmetin, casus yazılım programlarıyla mücadele konusunda yasal düzenlemeler için çalıştığı da hükûmet tarafından bildirilmiş durumda. Aynı zamanda Yunan hükûmeti, iddiaların da kanıtlanmış verilere dayanmadığını savunuyor.

Yunanistan hükûmeti iç siyasetteki muhalifler kadar Avrupa Birliği’nden de eleştirilere maruz kalıyor. İç siyasetteki baskı ve özellikle Avrupa Birliği’nden gelen eleştiriler, hükûmetin bir süre daha başını ağrıtaçağa benziyor.

Ermenistan, Karabağ ile İlgili Anlaşmaları Uygulamaktan Geri Duruyor

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Bayramov, Ermenistan’ın Karabağ ile ilgili üçlü anlaşmaları uygulamadığını belirterek “Ermeni oluşumlar, Karabağ topraklarından hâlâ çıkarılmadı ayrıca mayın konusu Azerbaycan için sorun olarak geçerliliğini koruyor” dedi.

Rusya’yı ziyaret eden Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov ile Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, başkent Moskova’daki görüşmelerinin ardından basın toplantısı düzenledi.

Bayramov, Karabağ ile ilgili Rusya, Azerbaycan ve Ermenistan arasında 2020 ve 2021’de yapılan anlaşmalara değinerek, “Bu anlaşmalar, Ermenistan tarafından uygulanmıyor. Ermeni oluşumlar, Karabağ topraklarından hâlâ çıkarılmadı ayrıca mayın konusu, Azerbaycan için hassas sorun olarak geçerliliğini koruyor. Ermeni tarafından verilen mayınların yer aldığı tarlarla ilgili haritalar eksik ve bu her hafta trajik olaylara yol açıyor.” ifadelerini kullandı.

Laçın koridorunun insancıl amaçlar doğrultusunda Ermenistan tarafından kullanılmadığını vurgulayan Bayramov, “Azerbaycan’ın batı sınırları ile Nahçıvan Özerk Bölgesi arasında iletişim ve ulaşım koridorlarının açılması süreci gecikti.” dedi.

Bayramov, Azerbaycan ile Ermenistan arasında barış anlaşması meselesine değinerek, şöyle devam etti: “Azerbaycan, daha önce 5 temel prensip doğrultusunda anlaşma taslağını hazırladı ve Ermenistan tarafına sundu. Bunun ardından iki tur müzakere yapıldı. Barış anlaşmasına ilişkin üçüncü görüş paketini Ermenistan tarafına sunduk. Ermenistan ile Azerbaycan arasında barış anlaşması taslağı konusunda üçüncü tur müzakerelerin yılın sonuna kadar yapılmasının mümkün olduğunu düşünüyoruz. Almatı Deklarasyonu ile Birleşmiş Milletler (BM) Tüzüğü, bu konuda ilerlemek için iyi bir temeldir. Bu temelde ilişkiler iyileştirilebilir.”

Bayramov, Ermenistan ile mevcut sorunları çözmekten ve barış anlaşmasını imzalamaktan yana olduklarını dile getirdi.

Sudan’da Siyasi Krizi Sonlandıracak “Çerçeve Anlaşma” İmzalandı

Sudan’da asker ile siviller arasında yeni geçiş dönemini başlatacak, sivil hükûmet ve demokratik seçimlerin yolunu açacak “çerçeve anlaşma”, uluslararası ve bölgesel katılımı başkent Hartum’da imzalandı.

Ordu yönetiminde bulunan ve bir yılı aşkın süredir siyasi krizin yaşandığı Sudan’da asker ile siviller arasında yeni geçiş dönemini başlatacak, sivil hükûmet ve demokratik seçimlerin yolunu açacak “çerçeve anlaşma”, uluslararası ve bölgesel katılımı başkent Hartum’da imzalandı.

Hartum’daki Cumhurbaşkanlığı Sarayı’ndaki törene, Egemenlik Konseyi Başkanı ve Ordu Komutanı Orgeneral Abdulfettah el-Burhan ve Yardımcısı Muhammed Hamdan Dagalu ile bazı siyasi ve dini gruplar, partiler, sendika ve meslek odaları ile bazı silahlı hareketlerin temsilcileri katıldı.

Yeni geçiş döneminde ordunun katılımı olmadan tam bir sivil otoritenin kurulması, savunmada reform yapılması, nizami birliklerin birleştirilmesi ve milis güçlerin orduya entegrasyonu tek ve ulusal bir ordu kurulması, çerçeve anlaşmanın maddeleri arasında öne çıkıyor. Anlaşmaya imza atan siyasi partilerce bir sivil başbakan belirlenmesinin ardından 2 yıllık yeni geçiş dönemi başlayacak. Geçiş dönemi adaleti, güvenlik ve askeri konulardaki reformlar, Cuba Barış Anlaşması ve barış sürecinin tamamlanması, eski Cumhurbaşkanı Ömer el-Beşir rejiminin tamamen tasfiyesi, çerçeve anlaşmanın başlıca konuları arasında yer alıyor. Çerçeve anlaşmaya imza atan taraflar, 4 ana konuda daha fazla görüşme ve istişarenin ardından daha geniş bir katılımı nihai anlaşmayı imzalama konusunda uzlaştı.

Anlaşma, ordunun savunma sanayisi dışında yatırım ve ticari faaliyetlerde bulunmamasını şart koşuyor. Tarafların çerçeve anlaşmayı birkaç hafta içinde nihai anlaşmaya ve geçici anayasal düzenlemelere dönüştürmesi bekleniyor. Ülke genelinde on binlerce kişi, siyasi çerçeve anlaşmayı protesto için sokaklara çıktı. Anlaşmayı reddeden gruplar, asker iktidardan çekilene ve demokratik sivil yönetime geçilene kadar gösterilerin süreceğini açıkladı. Cumhurbaşkanlığı Sarayı’na doğru yürüyen göstericiler, anlaşmayı reddeden ve kınayan sloganlar attı, anlaşmayı tanımadıklarını söyledi.

Tahıl koridorundan yapılan sevkiyat

İlk geminin 1 Ağustos'ta Odessa Limanı'ndan hareket etmesinin ardından tahıl sevkiyatı sürüyor

1 AĞUSTOS'TAN BU YANA

YAKLAŞIK
500 GEMİ İLE

11,1 MİLYON TON
TAHİL TAŞINDI

MİLYON TON

HAYATIN HER ANINDA YANIBAŞINIZDAYIZ

Gücümüzü köklerimizden alıyoruz.

Çınar Boru & Genel Müdürlük

Ayazlı Mahallesi
Ereğli Cad. No:178
Akçakoca / DÜZCE
T: 0380) 525 02 67
F: 0372) 336 89 72

Çınar Çelik

Organize Sanayi Bölgesi
Çınar Çarşısı
Kdz. Ereğli / ZONGULDAK
T: 0372) 334 36 90
F: 0372) 334 36 99

Çınar Lojistik

Bodrum İşhanı
Niz. B/C
Kdz. Ereğli / ZONGULDAK
T: 0372) 336 46 20
F: 0372) 336 89 73

İstanbul Ofis

Finans Kent Mah. Prof. Hasan
Kılıçlık Cad. No:5 Blok:9A-20. Kat
Daire 191 Ümraniye / İSTANBUL
T: 0216) 688 24 29
F: 0216) 688 24 28

Erkan GÜL

MÜSİAD Sektör Kurulları ve İş Geliştirme Komisyonu Başkanı

Girişimcilik son yıllarda çok konuşuluyor ve başarılı girişimler sayesinde çok sayıda genç arkadaşımızın bu konuda kendisini geliştirmek istediğini görüyoruz. Üniversite döneminde kendi fikirlerinin peşine düşerek işini büyütmüş bir girişimci olarak, bu konuda çok sayıda soruyla karşılaşıyorum. Girişimci olmak üzerine en çok sorulan sorulara bu yazıda cevap vermeye çalıştım. Umarım bilgi ve deneyimlerimle birilerine ışık olmayı başarabilirim.

2000'lerin başlarında girişimcilere maceraperest gözüyle bakılırdı. Günümüzde ise bu durumda tamamen değişti. Pek çok genç ve yetenekli insan, fikirlerini hayata geçirerek başarıyı yakalamak üzere var gücüyle çalışıyor. Peki ama iyi fikir başarı getirir mi? Bunun cevabının hayır olduğunu pek çok deneyimle gördük. İyi fikir elbette tek başına yeterli değil. Pek çok bileşenin bir arada bulunmasıyla bir girişim ancak başarı getirir. Sizlere bunlardan bahsetmek istiyorum.

Önce ülkemizin girişimciler açısından sağladığı avantajlardan biraz bahsetmeliyim çünkü imkanlarımızın farkında olmak ve değerlendirmek işe başlarken büyük önem taşıyor.

Teknoparklar, kuluçka merkezleri, devlet teşvikleri, girişim sermayesi fonları, melek yatırım ağları ve üniversitelerdeki girişimcilik merkezleri çok çeşitli imkanlar sunuyor. Bunlar sayesinde Türkiye'de çok güçlü bir girişimcilik ekosistemi bulunuyor. Ülkemizde her yıl onlarca değerli start-up milyonlarca dolar yatırım alıyor ve dünyaya açılıyor. Ülkemizin yarısının 29 yaşın altında olması yeni girişimler için gerekli dinamizme sahip olduğumuzu gösteriyor.

Türkiye’de Girişimci Olmak: Fırsatlar ve Tavsiyeler

Türkiye, girişim ekosistemi için uygun koşulları sunuyor. Ülkemizde özellikle 2010'dan bu yana girişimcilik ekosistemi büyüdü ve Türkiye hızla önemli bir bölgesel start-up merkezi haline geldi. 2010'ların ilk yarısında, yeni girişim sermayesi fonlarının büyümesi ve ilk yatırımlarını yapan melek yatırımcılar sayesinde, Türkiye girişimcilik ekosistemi yıllık 100 milyon dolarlık start-up yatırımına ulaştı. 2010'ların ikinci yarısında ise yeni risk sermayesi fonlarının çoğu çıkış yaptı ve ikinci fonlarını kurmak için çalışmaya başladı. Türkiye girişimcilik ekosistemi 2020'lerde büyüme ivmesini artırdı.

Hedeflenen noktaya gelebilmek için girişimcilik ekosistemin tüm parçalarının doğru ve uyumlu çalışması lazım. Üniversitelerin yürüttüğü faaliyetlerin, melek yatırımcıların, risk sermayesi fonlarının, kuluçka merkezleri ve teknoparkların çoğalması, KOSGEB, TÜBİTAK ve benzeri kurumlarca verilen Ar-Ge desteklerinin artması, girişimciliğin müfredata eklenmesi ve melek yatırımcı kanunun olması ekosistemin büyümesini pozitif yönde etkilemeye başladı.

Türkiye, girişimcilik ekosisteminin oluşması için bürokratik ve yasal altyapı konusunda da avantajlı. Türkiye'deki yeni girişimler her geçen gün artarken buna bağlı olarak verilen destek de artıyor. Son yıllarda devlet destekli ya da özel kurumların desteği ortaya koyulan birçok önemli çalışma var. Diğer yandan, genç girişimcilerin var olabileceği uygun ortamı bulmak da artık daha kolay. Genç girişimciler için artık bilgiye ulaşmanın en önemli yolu dijital dünya. Son dönemde ülkemizde bir girişimcilik kültürü oluşmaya başladı ve özellikle son yıllarda yurt dışı yatırımcıların ülkemizdeki girişimlere gösterdikleri ilginin artmasıyla bu kültür daha da gelişmeye başladı. Küresel start-up eko-sistem araştırmaları merkezi Startup Blink tarafından yayınlanan “Küresel Startup Eko-sistemi Endeksi 2021” raporu da bunu doğruluyor. Rapora göre ülkemiz en iyi start-up eko-sistemine sahip 100 ülke arasında 44'üncü sırada yer alıyor. Start-up sayısı, kalitesi, çalışma koşulları, çalışan sayısı, internet özgürlüğü, İngilizce seviyesi, iş yapma kolaylığı, teknoloji servislerine ulaşım gibi kriterlerin göz önünde tutulduğu sıralamada Türkiye, bir önceki yıla göre

beş basamak yükseldi. 100 ülkede 1000 şehir üzerinde yapılan araştırma, ilk kez 2017'de yayınlanmış ve Türkiye o yıl 34'üncü sırada yer almıştı ve 2020'de 49'a gerilemişti. Ancak 2021 yılının ilk yarısında girişimcilerimizin başarıları sayesinde yeniden ülke olarak 5 basamaklık bir ilerleme sağladık. Startup Blink'in raporunda olduğu gibi sektörde yapılan birçok araştırma Türkiye'nin gerçek bir “girişimci potansiyeline” sahip olduğunu gösteriyor. Bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak yatırımlarda artış görüyoruz. Rakamlar da bunu doğruluyor. 2020'nin tüm yatırımı, yalnızca 2021 yılının ilk üç ayında üçe katlandı.

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi'nin verilerine göre 2020 yılında 179 start-up melek yatırımcılar ve risk sermayedarlarından toplamda 137 milyon dolarlık yatırım aldı. 2021 yılının ilk çeyreğinde yeni bir rekor kırıldı. İlk üç ayda 61 Türk girişiminin aldığı yatırım 509 milyon dolar oldu. En fazla yatırım alan 10 şirketin dördü oyun sektöründen çıktı. Pandemiye rağmen 2020 ve 2021 ülkemizde girişimcilik açısından bir sıçrama yılı oldu. Krizi fırsata çevirmek diye klişeleşmiş bir söylem vardır, gerçekten de bunu gördüğümüz ve gözlemlediğimiz bir yıl oldu.

Başarılı bir girişimci olmak için tavsiyeler Benim girişimcilik serüvenim üniversite yıllarımda başlamıştı. Tahmin ediyorum ki pek çok genç arkadaşım tam da bu dönemde girişimlerinin tohumlarını atmak istiyor. Üniversiteden mezun olan gençlerimizin önünde iki tane yol oluyor: Biri girişimci olmak, diğeri de büyük bir şirkette kariyer edinmek. Girişimci adaylarına bazı tavsiyeler vermem gerekirse şunları söyleyebilirim:

Girişiminizi başarılı olması için fikrinizi pazar koşullarına ve tüketici dinamiklerine uygun şekilde düzenleyip ölçeklenebilir bir ekonomik değer üretebilmeniz gerekir. Buradaki asıl iş fikri bulmak değil, onu hayata geçirmektir. Etrafta konuşulan her 1000 fikirden 7 tanesi proje hâline gelir, 2'si başarılı olur. Üstelik önemli olan bir fikrin ilk kimin aklına geldiği değil, o fikri kimin başarılı şekilde uyguladığıdır. Emin olun pek çok kişiden, “bu fikri biz daha önce düşünmüştük” veya “bu denendi ama olmadı” tepkisi alırsınız. Fakat belki de onların başaramadığını siz başaracaksınız? Bu yüzden fikirlerini, doğru şekilde ve zamanda hayata geçirmelerini öneririm. Bir diğer önerim ise doğru ekibi bir araya getirmek. Bir kişiyi sadece arkadaşınız veya akrabanız diye ortak yapmayın. Ayrıca girişimciliğin tek kadrolu bir iş olmadığını da aklınızdan çıkartmayın. Girişiminizin en başından itibaren doğru insanlarla yol alın. Bir projeyi yoktan var edecek ve onu başarıya taşıyacak olan ekiptir. “Eğer bir odadaki en zeki kişi sensen, yanlış odadasın demektir” sözü size yol gösterebilir. Ayrıca mutlaka sevdiğiniz işi yapın. Sevdiğiniz işi yaptığınızda, engellerin üstesinden gelmek, tutkunuzu sürdürmek ve bunu insanların faydalanabileceği bir forma sokmak sanıldandan çok daha kolay hale geliyor.

Konfor alanında uzaklaşmak çok önemli. Bu sayede olumsuz sonuçlanan denemeler dahi öğretici hâle gelebilir. Konfor alanında kaldığınız sürece aynı şeyleri sürekli tekrar edip durursunuz. Asıl gelişme alanı konfor alanının dışıdır. Yaptığınız işi tutkuyla yapın ve yaptığınız işe sarılın. Tutkuyla yapılan işler fark yaratır. Siz yapmazsanız bir başkası yapar, bu nedenle harekete geçmekte tereddüt etmeyin.

Tüm bunları yaparken, aynı sizin gibi işini tutkuyla yapan, inançlı ekip arkadaşları edinin. Kapsayıcı olun ve ekibinizi doğru yönlendirin ve onlara rehberlik edin. Doğru ekip sizi başarıya ulaştırır. En önemlisi hayallerinizin peşinden koşun. Hayallerinizi gerçekleştirmek için kendinize hedefler koyun ve bu yönde ilerleyin.

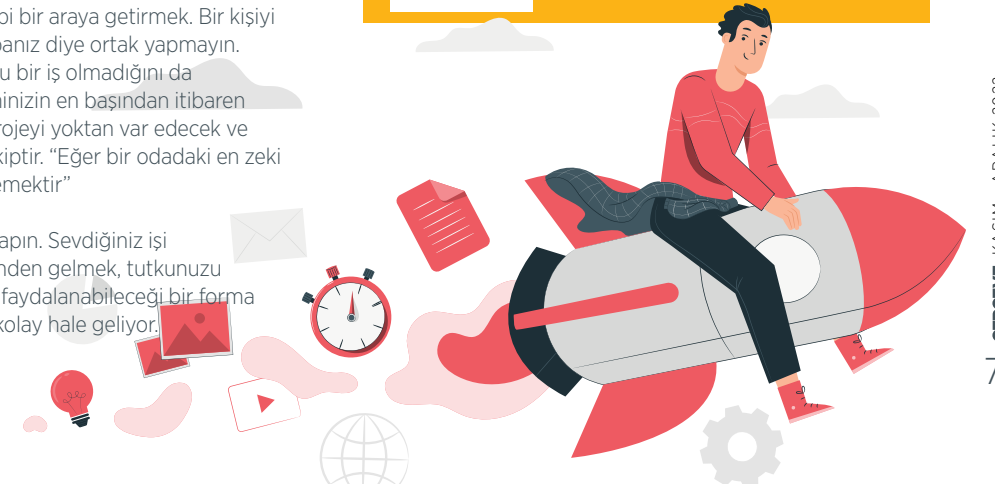
Genç girişimcilerin kendilerini keşfetmesi, zayıf ve güçlü yönleriyle kendilerini tanıyarak hareket etmesi önemli. Teknoloji alanında girişimde bulunmak isteyenler ve genç profesyoneller için şunları söyleyebilirim: Girişimcilik kolay bir yol değil. Bu yüzden sevdiğiniz, keyif aldığınız bir alan seçin. Çünkü çok çalışmanız gerekecek. En azından bunu severek yapın. Ayrıca hedefinize odaklanmak için iş yükü önemli. Kaldırabileceğiniz kadar işin altına girin. Aynı anda birkaç farklı projeye bölünmek odağınızı dağıtabilir. Çoğu girişimci hızlı para kazanmaya çalışıyor. Ancak hedeflediğiniz şey sadece para getirecek bir girişim yaratmaksa size kolay gelsin. Anlamlı ve önemli bir şey yaratmaya çalışmaları, başarılı girişimcilerin ortak özelliklerinden biridir.

Girişiminiz başarı kazandığında ve yatırım alırken yatırımcınızı da çok iyi seçin. Sizinle aynı vizyonda olan bir yatırımcı ile ilerlemek çok fark yaratacaktır.

Son olarak, olumsuz deneyimlerden ve başarısızlıklardan da dersler çıkarmaya gayret edin. 1921'de Walt Disney iflas ettiğinde liderleri tekrar deneyemeyecek kadar korkmuş olsaydı bugün böyle bir şirket hayatta olmayacaktı.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Elon Musk'ın Mavi Tik ile Başı Dertte!

Dezenformasyon Yasasının Sosyal Medyaya Etkisi

Elon Musk'ın Twitter'ı satın aldıktan sonra mavi tik uygulamasının şartlarını değiştirerek ücretli hâle getirmesi başını derde soktu. Mavi tik satın alan sahte hesapların paylaşımları dünyada kaosa neden oldu.

Cihan YARAR
Avukat

Sosyal medya platformu Twitter'da yeni sahibi Elon Musk'ın hayata soktuğu ücretli mavi tik uygulaması dünyada kaosa neden oldu. 'Mavi tik' alınmış sahte hesaplar üzerinden yapılan paylaşımlar, dünya devi firmalara büyük zarar verdi. Şimdilik sadece iOS kullanıcıları için açık olan abonelik seçeneğinin cuma günü kullanıcı çubuğundan kaldırıldığı görüldü. Aboneliği daha önce alanların ise profillerinde 'mavi tik' bulunmaya devam ediyor.

Mavi tikin artık ücret ödeyerek satın alınabilmesi sonrası, 'mavi tik'li sahte hesaplar türemeye başladı. Bu skandallar arasında son büyük skandalı Eli Lilly isimli dünyaca ünlü ecza ve ilaç firmasının paylaşımı oldu. Mavi tikli Twitter hesabı üzerinden bir paylaşım yapan firma, büyük olay yarattı. Paylaşımında, firmanın artık insülini ücretsiz olarak dağıtacağı yazıyordu. İlaç dünyasında zaten tartışmalı bir konu olan insülinle ilgili yapılan bu açıklama büyük sansasyon yarattı ve beğeni topladı. Ancak daha sonra paylaşımı yapan hesabın Eli Lilly firmasına ait olmadığı ve Twitter'dan ücret ödeyerek mavi tik alan bir kişi olduğu ortaya çıktı. Eli Lilly bu paylaşımın doğru olmadığını duyurduğunda ise iş isten geçmişti. Borsada firmanın hisseleri çok sert bir düşüş yaşadı ve yatırımcıları zarara uğrattı. Bir diğer skandal ise dünyanın en önemli savunma sanayi devlerinden Lockheed Martin'de oldu. Lockheed Martin ismiyle paylaşım yapılan mavi tikli hesaptan, son derece dikkat çeken ve büyük etki yaratan bir paylaşım yapıldı. F-35 savaş jetlerinin de üreticisi olan firma aralarında ABD, İsrail ve Suudi Arabistan'ın da bulunduğu ülkelere artık silah satışı yapılmayacağını duyuran bir paylaşım yaptı. Bu hesabın da daha sonra firmaya ait olmadığı ortaya çıktı ancak Lockheed Martin hisseleri açıklama sonrası büyük düşüş yaşamıştı bile.

Manipülasyon ve Dolandırıcılık Tehlikesi

Nintendo ve Valve gibi oyun devlerinin de benzer sahte paylaşımlara kurban gittiği belirtiliyor. Bu mavi tikli sahte paylaşımlardan nasibini alan sadece dev firmalar değil. Ünlü kişiler de bu tarz paylaşımlarla ilgili sorun yaşıyor. Nitekim ünlü basketbolcu LeBron James'in 'takımından ayrılmak istediğine' dair mavi tikli hesaptan yapılan paylaşım spor dünyasında büyük olay yarattı. Bu gibi olaylar, Elon Musk'ın Twitter'daki yeni uygulamaları hakkında soru işaretlerini artırırken, mavi tik kullanılarak yapılabilecek manipülasyon ve dolandırıcılık endişelerini de gündeme taşıdı. Nitekim yaşanan skandalların artması üzerine Twitter mavi tik uygulamasını şimdilik durdurdu.

Twitter'da Mavi Tik Ne İşe Yarıyor?
Twitter'daki mavi onay rozeti, kamu menfaatini ilgilendiren bir hesabın orijinal olduğunun bilinmesini sağlar. Mavi rozet alabilmeniz için hesabınızın orijinal, tanınmış ve aktif olması gerekir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Dezenformasyonun Ortaya Çıkış Şekilleri:

2000'li yılların başından itibaren internet kullanımının tüm dünyada çok hızlı bir şekilde artmaya başlaması, neredeyse her hanede internete erişim imkânının olmasını sağlamıştır. We are Social ve Hootsuit şirketlerinin 2019 yılında yayınladıkları araştırma raporlarına göre dünya nüfusunun yüzde 56'sı internet kullanıcısı, yüzde 45'i sosyal medya kullanıcısıdır. Türkiye'de de 2019 yılı TÜİK verilerine göre hanelerin yüzde 88'inde internete erişim vardır. Nüfusun ise yüzde 63'ü sosyal medya kullanıcısıdır. Bu istatistikler incelendiğinde; dezenformasyonun her geçen gün farklı bir boyuta ulaşabileceğini anlamak zor değildir. Çünkü sanal bir ortamda milyonlarca kişi anonim veya sahte hesaplarla sosyal medyada dolaşmakta, hiçbir denetime tabi olmadan her istediklerini paylaşabilmektedirler. Bunun için gerekli olan tek şey internete erişim imkânına sahip olmaktır. 20 yıl önce bir bilginin bu kadar hızlı paylaşılması ve yayılması mümkün değildi, hâlihazırda her türlü bilgi anında milyonlara ulaşmaktadır. Bu durum her geçen gün büyüyen bir tehlikeye işaret etmektedir. Araştırmalarda da belirtildiği üzere, sosyal medya platformlarında bilgiyi paylaşma konusunda evrensel bir standart yoktur. Bu durum bilgilerin çarpıtılmasına, sahte haberlerin sanal ortamda dolaşmasına, gerçeğe ulaşmanın önünün kapanmasına yol açmaktadır.

Dezenformasyon, asılsız bilgi paylaşımları ve sahte haberler kasıtlı yapılıyorsa çeşitli stratejiler doğrultusunda yapıldığı da araştırmalarda yer almaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Hedef alınan kesime yanıltıcı bilgiler sunarak olumsuz yorumlara neden olmak,
 - Hedef alınan kesime, gerçek bilgiyi destekliyor ve savunuyor imajı çizerek daha sonra o bilgiyi geçersiz kılacak, hedeften uzaklaştıracak yorumlarda bulunmak,
 - Hedef alınan kesime fazladan çarpıtıcı bilgiler eklemek.
- Bu sayılanlar kasıtlı olarak yapılan dezenformasyonda izlenen yollarıdır.

Dezenformasyona Yönelik Türkiye'de Hayata Geçirilen Uygulamalar

Birçok ülkede dezenformasyona yönelik hukuki düzenlemeler yapılmaktadır. Türkiye'deki düzenlemelere bakıldığında dezenformasyona yönelik bir cezai yaptırım önceki kanunda bulunmamaktaydı. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yalan haber yaymaya yönelik yalnızca bir

madde bulunmaktaydı. Söz konusu madde yalnızca savaş durumlarını kapsamaktaydı; söz konusu 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 323. maddesi şu şekildedir: Savaşta yalan haber yayma: (1)Savaş sırasında kamunun endişe ve heyecan duymasına neden olacak veya halkın maneviyatını sarsacak veya düşman karşısında ülkenin direncini azaltacak şekilde asılsız veya abartılmış veya özel maksada dayalı havadis veya haber yayan veya nakleden veya temel milli yararları zarar verebilecek herhangi bir faaliyette bulunan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

Bu konuda 2007 yılında yürürlüğe giren 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” başlığında yapılan değişiklikleri içeren ve 31 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe giren 7253 sayılı kanun önemli bir adımdır. Zira bu kanun ile sosyal ağ sağlayıcısının tanımı yapılmış, sosyal ağ sağlayıcılarına Türkiye’de temsilci bulundurma zorunluluğu getirilmiş, erişimin engellenmesinden önce “içeriğin çıkarılması” yolu düzenlenmiş, sosyal ağ sağlayıcısının “içeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi” ile “özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesini” gerektirecek başvurulara 48 saat içinde cevap vermekle yükümlü olacağı belirtilmiştir. Ayrıca kanunda geçen düzenlemelere muhalefet hâlinde sosyal ağ sağlayıcılarına yönelik para cezaları ile internet trafiği bant genişliğine yönelik müdahaleler dâhil birçok yeni müeyyide de düzenlenmiştir. Mevzuatımızdaki büyük bir boşluğu gidermek üzere yapılan bu değişiklikler incelendiğinde, kişilik hakları ve özel hayatın gizliliğini ihlal eden eylemlere karşı yapılacak başvurularda hızlı bir sonuç alınarak söz konusu ihlalin engellenmesinin amaçlandığı görülmektedir. Söz konusu yasa kapsamlı olmakla beraber, internet ortamındaki asılsız bilgi paylaşımlarının önlenmesi yani dezenformasyonun engellenebilmesi açısından özel bir hüküm içermemekteydi ve yasanın gerekleri

yerine getirildiğinde kurulacak sistemde muhatap bir temsilci bulunması ve kişilik hakkı ihlallerine yönelik etkin bir şikâyet sistemi kurulması beklenmekle beraber asılsız bilgi paylaşımları için henüz kesin bir çözüm getirilmemişti.

Bu durum sosyal medya ve kamuoyunda gündemde olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’nda 13.10.2022 tarihinde kabul edilen 7418 sayılı Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Yapılmasına Dair Kanunla açıklığa getirilmiş oldu. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 217. maddesine teselsül ettirilen 217/a maddesi ile ihdas edilen suç şu şekildedir;

(1) Sırf halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle, ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi, kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayan kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(2) Fail, suçu gerçek kimliğini gizleyerek veya bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlemesi hâlinde, birinci fıkraya göre verilen ceza yarı oranında artırılır.” Esasında geç kalınmış bir düzenleme olarak kabul edilecek bu yasa, ülkemize has bir durum olmayıp, bilakis birçok ülkenin ihtiyaçları çerçevesinde hazırladıkları yasalara benzemektedir.

a) Almanya

Almanya’da internet ortamındaki faaliyetlere ilişkin olarak öncelikle 2007 yılında Telemedya Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunda faaliyet yürüten aktörler, sorumluluklar ve erişimin engellenmesine dair konular ele alınmıştır. 2017 yılında ise Almanya, The Network Enforcement Act (NetzDG-Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanun15) kanununu çıkararak sosyal medya sitelerindeki yasa dışı içeriklerin, sahte haberlerin ve özellikle nefret söylemlerinin hızlı bir şekilde ortadan kaldırılmasını amaçlamıştır. Hemen

belirtmek gerekir ki bu kanun her ne kadar sosyal medya platformlarındaki birçok hukuka aykırı içeriğin ortadan kaldırılmasını amaçlasa da doğrudan asılsız bilgi paylaşımını veya dezenformasyonu engellemeye yönelik olarak çıkarılmamıştır. Kanunun gerekçesi incelendiğinde; sosyal medyada ırkçılık ve nefret söylemleri içeren paylaşımlara hızlı bir müdahale edilmesinin gerekliliğinin ön planda olduğu görülmektedir. Diğer yandan sosyal medya sitelerinin sorunların ortadan kaldırılması noktasında yetersiz kaldığına da dikkat çekilmiştir. Youtube’un suç teşkil eden içeriği yüzde 90 oranla kaldırdığı, Facebook’un sadece yüzde 39’una müdahale ettiğini, Twitter’ın ise yüzde 1’de kaldığı belirtilmiştir. Dolayısıyla burada sosyal ağ işletmelerinin sorumluluk alması gerektiği, mevcut sistemin sorunları çözemediği, yeni hukuk kurallarının ve cezai sorumluluğun internetteki suçlara karşı düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Kanunda gösterilen hukuka aykırı içerikler tespit edildiğinde, söz konusu içeriğin yayından kaldırılması için sosyal ağ işletmelerine 24 saat süre tanınmıştır. Aksi takdirde 50 milyon Euro’ya kadar cezalar verilmesi öngörülmüştür. Kanun ile Alman vatandaşlarının, kanuna aykırı bir paylaşımı tespit edilenler hakkında ihbarda bulunması mümkün hâle gelmiştir. Ayrıca “uyar-kaldır” şeklinde işleyecek bir şikâyet sistemine dair düzenleme getirilmiştir. Yargı yolunu kullanmadan önce herhangi bir şekilde kişilik hakkının ihlal edildiğini düşünen kişi, doğrudan sosyal medya işletmesine başvurarak hukuka aykırı içeriğin engellenmesini ya da çıkartılmasını talep edebilmektedir. Kanunun “minimum 2 milyon” kayıtlı kullanıcı olan sosyal medya siteleri için geldiği de belirtilmiştir.

Alman Sosyal Medya Kanunu, devletlerin sosyal medya platformları ile iletişimde en önemli sorunlarından biri olan “muhatap bulma” hususuna da bir çözüm getirmiştir. Buna göre sosyal medya platformları Almanya’da yetkili ve sorumlu bir temsilci belirlemek zorundadır. Ayrıca bir de irtibat kişisi belirlemeleri gerekmektedir. Bu doğrultuda Almanya’da Facebook yüzlerce kişiyi işe almak zorunda kalmış, böylece Almanca bilen moderatörler istihdam edilerek “paylaşım silme birimleri” oluşturmuştur. Bu şekilde hukuka aykırı paylaşımlara müdahale imkânı sağlanmıştır. Aynı şekilde Twitter’ın da Almanca bilen ve hukuk geçmişli olan kişileri istihdam ettiği fakat Avrupa’daki merkezi olan Dublin’den bu paylaşımları takip ettikleri rapor edilmiştir. Burada sosyal medya sitelerinin hukuka aykırılık denetimini yapmadıkları, fakat Alman yasalarını bilmeleri gerektiği, çünkü Alman yasalarına aykırı bir paylaşım varsa o zaman müdahale etmeleri gerektiği, yani bir nevi bunu bilmelerinin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır. Böylece Almanya esasında sosyal medya sitelerine önemli bir sorumluluk getirmiş ve hukuku bilmesi gereken kişileri istihdam etmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu durumun sağladığı bir diğer kolaylık ise, Alman kolluk ve adli makamlarının taleplerini karşılayacak bir muhatabin hazır bulunacak olması ve kurumlar arasında iş birliği

imkânlarının artmasının sağlanacak olmasıdır.

Kanunda ayrıca hukuka aykırı içerik kavramı kapsamlı bir şekilde ele alınmış ve Alman Ceza Kanunu’na atıf yapılarak, kanunda sayılan çeşitli suçların bu kapsama gireceği değerlendirilmiştir. Bu bağlamda atıf yapılan suçlardan herhangi birisi internet ortamında paylaşılsa, hakkı ihlale uğrayan kişi herhangi bir mahkemeye başvurmadan, doğrudan sosyal ağ işletmesine başvurabilecek ve söz konusu içeriğin kaldırılmasını talep edebilecektir. Burada dikkat çekici bir husus ise, sosyal ağ işletmecisi böyle bir talep ile karşılaştığında haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğini ya da özgürlüklerin kısıtlandığı savunmasını yapamayacaktır. Kanun elbette tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Özellikle kişilerin bilgiye ulaşması ve ifade özgürlüğü noktasında bazı kısıtlamalar getirdiği, adli bir denetimin olmadığı şeklinde tartışmalar ortaya çıkmıştır. Dezenformasyon ile mücadele her ne kadar bu kanunun içeriğinde belirtilmese de özellikle suç teşkil edecek bir boyutu varsa dezenformasyonu kapsadığı da anlaşılmaktadır. Gerekçesinde sahte haberlerin zaman zaman “zararlı söylentiler”e sebep olduğu, yeni kanunun bu tip dezenformasyonları da kapsadığı belirtilmektedir. Almanya’nın bu kanunu, hükümetlerin sosyal medya platformlarının hukuka uymasını sağlamaktaki en önemli örneklerinden biri olarak görülmektedir.

SONUÇ

Covid-19 pandemisi süreci de göstermiştir ki kimlerin hangi niyetle paylaştıkları bilinmeyen birçok sahte haber sosyal medyada dolaşmıştır. Bu durum zaman zaman toplumu demoralize etmiştir. Toplumda endişe ve korkuya sebep olmuştur. Yalnızca ülkemiz özelinde değil, tüm dünyada söz konusu paylaşımlar benzer şekilde yayılmaya devam etmektedir. İnternet kullanıcısı olan her birey basit bir paylaşımı kitlelere ulaştırıp algı yönlendirmesi yapabilmektedir. Ya da profesyonel kişi veya şirketler tarafından organize eylemler yapılarak kamu düzenini bozmaya yönelik ciddi dezenformasyonlar ortaya çıkarılabilmektedir. Yürürlüğe giren sosyal medya yasası ve dezenformasyon yasası bu doğrultuda önemli bir adım olmuştur. Sosyal medya yasası ile sosyal medya işletmecileri sorumluluk altına alınmış akabinde dezenformasyon yasası ile birlikte bireylerin sorumlulukla hareket etmesini gerektirecek müeyyidelerin ceza kanunda yer alması sağlanarak vatandaşın doğru bilgiye erişimindeki engeller ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Ersin ÇATALBAŞ
Vakıf Katılım İnsan Kaynakları Direktörü

Pandeminin iş yapış şekillerini değiştirmesiyle birlikte iş dünyasına yeni eklenen kavramlardan biri de sessiz istifa oldu. Son zamanlarda gündeme sıklıkla gelen sessiz istifa, en sade tanımıyla “çalışanların iş süreçlerine bir katma değer sağlamaksızın sadece gerekeni yapıyor olmaları” şeklinde ifade ediliyor.

Sessiz istifa, işten ayrılmak anlamına gelmiyor; çalışanın iş tanımının dışına asla çıkmamasını kapsayan ve iş süreçlerinde verimliliği olumsuz yönde etkileyen negatif bir değişim olarak karşımıza çıkıyor.

Sessiz istifanın yeni yeni duyulmaya ve çalışanlar tarafından benimsenmeye başlandığı dönemlerde bu durum işveren tarafından önemli bir sorun olarak görülmüyordu. Sonuç odaklı yaklaşıldığında, çalışanlar kendi sorumluluklarında olan görevi eksiksiz yerine getiriyor ancak bunun ötesine geçmek için inisiyatif almıyorlardı. Fakat çağımızın iş dünyasında görev tanımının ötesine geçmeye hevesli, bu yönde inisiyatif

Pandemi Sonrası Kurumsal Çalışma Alanlarında Personel Sorunları ve Eğilimleri

alabilen ve yaptığı işe katma değer sağlayacak nitelikli insan kaynağının bulunduğunu ve bunun kritik bir rekabet avantajı olduğunu biliyoruz. Bu nedenle bu insan kaynağını elimizde tutmak, geliştirmek, yüksek motivasyonla görevlerini yerine getirmelerini sağlamak en önemli görevlerimizden biri olarak karşımıza çıkıyor. Evden çalışma modeli, iş yerleri için maliyet avantajı oluştursa da bunu başarıyla yönetemeyen bazı kurumlarda çalışanların işe bağlılıklarının azalmasına ve motivasyonlarının düşmesine neden oldu. Bu dönemde sessiz istifayı bir tehdit olarak görmek yerine kurumların çalışanlarıyla aralarındaki bağı güçlendirmeye, onların motivasyonlarını yükseltmeye ve en önemlisi temel iş görevlerini yeniden gözden geçirmeye yönelik çeşitli insan kaynakları uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanması yönünde çaba sarf etmesi gerekiyor.

Takdir kültürünün pekiştirilmesi, iç iletişim çalışmalarının yaygınlaştırılması, çalışanın hem mesleki hem de kişisel yetkinliklerini geliştirmesine imkân sağlayacak eğitimlerin kurgulanmasına yönelik revize edilmiş dinamik bir insan kaynakları stratejisi kurgulamak her iki taraf için de iş sürecinin başarıyla devamını sağlayacaktır. Çalışanlar, kuruluşları tarafından desteklendiğini ve takdir edildiklerini hissettiklerinde, motivasyonları ve aidiyet duyguları önemli derecede artıyor. Çalışanlar tarafında tüm şeffaflığıyla sessiz istifaya neden olan etkenleri anlatmak, kurum tarafında ise bu etkenleri dinlemek ve anlamak, beklentileri karşılayacak çözümlerin ortaya çıkmasına olanak sağlayacaktır. Böylelikle dezavantaj gibi görünen sessiz istifa önemli bir yenilenme sürecine başlangıç edecek, bir başka ifadeyle kriz fırsata çevrilebilecektir. Pandemiyle birlikte çalışma hayatımızın önemli bir parçası olan uzaktan çalışma, bireylere kendi hayatları üzerinde daha fazla kontrol sağlayabilme

olanağı sunduğu için daha çok tercih edilir hale geldi. İşverenlere ise bunu etkin yönetme ve adaptasyon sorumluluğunu üstlenme misyonu yükledi. Böylece hem klasik hem de uzaktan çalışma unsurlarını içeren hibrit çalışma modelleri devreye alındı. Ayrıca yeni dönemde, çalışanlar artık sadece iş-hayat dengesini sağlamaya çalışmakla kalmayıp işin anlamını, amaçlarını, kendi beklenti ve geleceklerini de sorgulamaya başladı. Dolayısıyla çalışanların kişisel kariyer beklentilerini kurumun hedefleriyle aynı noktada buluşturmak büyük önem arz eder hâle geldi.

Vakıf Katılım olarak pandemi döneminde güçlü teknolojik altyapımız ve çalışma arkadaşlarımızın üstün performansı sayesinde devreye aldığımız hibrit çalışma modelinde hiçbir aksilik yaşamadık, aksine son derece verimli çalışmalar ortaya koyduk. Çalışanlarımızın motivasyonunu en üst düzeyde tutmak ve gelişimlerini desteklemek adına; online terfi süreçlerinden akademik ve mesleki eğitim desteğine, kurum içi sosyal medya platformundan kişiye özel uygulamalara, özel gün kutlamalarından online etkinliklere, hobi atölyelerinden uzman diyetisyen ve psikologlarla sağlık sohbetlerine kadar onlarca uygulamayı hayata geçirdik. Çünkü biz

çalışanlarımızı önemseydiğimiz kadar iletişimin özü olan geri bildirimi de önemsiyoruz. Büyüme stratejimize bağlı olarak artan personel sayımızla da bu özverili çalışmalarımızı katlayarak devam ettiriyoruz.

Öte yandan, çalışan memnuniyetini yükseltme doğrultusundaki gelişim programlarımız ve yetiştirdiğimiz yetkin insan gücüyle katılım finans sektörünün bilgi birikimini artırmaya ve başarıımızı uluslararası arenada taçlandırmaya devam ediyoruz. Bu kapsamda, dünyanın en prestijli ödül programlarından Brandon Hall Group HCM Excellence Awards ve Stevie Awards For Great Employers'ta ödüle layık görüldük. 'Geleceğe Katılım' programıyla 'En İyi Özgün/Yenilikçi Yetenek Yönetimi' kategorisinde; 'Geleceğin Şube Müdürlerini Geliştirme Programı' ile 'En İyi Liderlik Gelişim Programı' kategorisinde; 'Koçluk ve Mentorluk Programı' ile de 'Koçluk ve Mentorlukta Başarı' kategorisinde ödül almaya hak kazandık. İşte tüm bu ödüller ve daha fazlası çalışma arkadaşlarımız ve katılım finans sektörü için doğru yolda olduğumuzu bir kez daha gösteriyor.

Öte yandan Çalışan Meclisi (Bizim Meclis) uygulamamızla tüm personelimizin beklenti ve taleplerini dikkate alıyor, makul bulunan önerileri hayata geçiriyoruz. Ayrıca, kurum içi fikir ve inovasyonu destekleyen "İnovakıf" uygulamamızla da çalışanlarımızın geliştirdiği projeleri ödüllendirerek, motivasyonlarının artmasını ve iş süreçlerine daha aktif katılmalarını sağlıyoruz.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Ekonomi Güvenliğinde Basının Rolü

Semra Güney KARABAŞ
TVNET Ekonomi Şefi ve
Z Raporu Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Gazetecilik aynı zamanda kamusal bir görevdir. Ekonomi gazeteciliğinin kamusal görevi ise zaman zaman daha ağır olabilmektedir. Zira ekonominin bir tehdit unsuru olarak kullanılmasının önüne set çekme görevi üstlenir.

Ekonomik sistemin sağlıklı işleyişi açısından “güven” son derece önemli bir olgu. Güven duygusunun zedelenmesi ekonomik sistemin işleyişini bozabilecek bir güce sahip. Bu konuda yapılmış pek çok bilimsel çalışma göstermiştir ki; güvendedeki yüzde 10'luk artış iktisadi büyüme üzerinde yüzde 0.8'lik bir artışa neden olmaktadır. Ekonomik anlamdaki güven, iktisadi karar birimlerinin karşılıklı ilişkilerinde zarar görmemeleri hususunda emin olmaları olarak tanımlanmaktadır. Daha açık ifadeyle ekonomide karar alıcılarla, bu karardan etkilenenlerin (yatırımcılar, tüketiciler, iş dünyası) arasındaki karşılıklı güven duygusunu anlatmaktadır. Tasarruf sahibi tasarrufunun, yatırımcı yatırımının, emek sahibi emeğinin, gelirinin güvende olmasını bekler. Bu güven duygusunu verecek olan da ekonomideki karar alıcılardır. Ekonomi basını ise tam da karşılıklı bu güven duygusunun tesisini sağlayan en önemli birimdir. Basın bir yandan ekonomik verileri sağlıklı bir şekilde analiz etmekle bir yandan da ekonomideki karar alıcıların aldığı kararların toplumun tüm kesimlerine en doğru ve anlaşılır olarak aktarılmasıyla yükümlüdür. Zira bu haberler ve yorumlar yatırım ve tüketim alışkanlıklarını yönetmekte. Medyanın 4'üncü kuvvet dediğimiz gücü de buradan gelmekte. Başta söylediğimiz güvenin tesisi açısından medya hayati bir öneme sahip.

Ekonomi için mutlak iyi ya da mutlak kötü yorumu yapılması çok da doğru sayılmaz. Dünyanın en büyük ekonomisinin dahi zayıf ve kırılgan yönleri vardır. Ancak basın sürekli bu kırılganlıkları ve zayıf yönleri haberleştirir bunun üzerinden güvensizlik pompalarsa, ekonominin sağlıklı işleyişi imkânsız hâle gelir.

Örneğin medya sürekli olarak, olmadığı hâlde “kriz, daralma, resesyon, gelir kaybı, sermaye kontrolü” gibi ekonomide olumsuz algıyı körükleyen ifadeler kullanırsa, yatırımcının ve tüketicinin ekonomiye güveni zedelenir. Bunun sonucunda da tasarruflar finansal sistemden çekilmeye ve beraberinde de sermaye kıtlığına yol açar. Tüketici kriz beklentisine girerse talep daralır. Ve sonuçta olmayan bir kriz yaşanmaya başlanır. Ekonomide güven iklimini bozan olumsuz kelimeler sıkça kullanılır, asılsız iddialar ortaya atılır, veriler sadece olumsuz yönünden okunur, olumlu veriler görmezden gelinirse ekonomik beklentiler bozulur. Bilimsel çalışmalar ekonomideki güven düzeyi ile maliyetler arasında ters yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koyuyor. Fukuyama'nın da ifade ettiği gibi ekonomik birimler arasındaki güvensizlik, bütün ekonomik aktivitelere bir tür vergi olarak eklenir. İşte basın da kamuoyunun ekonomiye olan güvenini yüksek tutmak, verilerin doğru analiz edilmesini sağlamak açısından son derece önemli bir görev üstlenir.

Teorik olarak beklentilere yani ekonomik değişkenlerin sayısal değerinin ne olacağıyla ilgili tahminler her zaman son derece önemlidir. İster iş dünyası, ister tüketici ister tasarruf ya da emek sahibi olsun ekonominin tüm tarafları davranışlarını bu beklentilere göre şekillendirir. İktisadi kararlar da bu beklentilere göre alınır.

Örnek vermek gerekirse Merkez Bankası'nın yayınladığı beklenti anketi de tüketicilerin, tasarruf sahiplerinin, emek sahiplerinin hem beklentilerini yansıtan hem de iktisadi kararlarını yönlendiren bir veridir. Peki bu beklenti anketine katılanların beklentilerini yöneten nedir? Ekonomi basınıdır.

Ülkeler, terörizmden, siber saldırılara kadar pek çok tehlike ile karşı karşıya. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte ülkelerin tehdit alanları da büyüme gösterdi. Ekonomi ise bu tehdit alanlarının en başında geliyor. Ekonomideki zafiyet aynı zamanda diğer alanlardaki güvenlik açığını da artıran bir alan. Dolayısıyla ekonomi hem direkt hedef

hem de indirekt hedef hâline gelmekte. Türkiye'nin yakın tarihinde bunun en açık örneği 2018 kur saldırısıydı. Derecelendirme şirketlerinin ve uluslararası yatırım şirketlerinin bir anda tüm mesaisi Türkiye olmuştu. Türkiye'nin makro ekonomik verilerinde olumsuz yönde büyük bir değişim yaşanmamışken, neredeyse haftada bir- iki kez Türkiye'nin aleyhine yazılmış raporlar piyasaya sürülüyor, Türkiye'nin kredi notu kırılıyordu. Bunun sonucunda da TL'de büyük bir değer kaybı yaşanmıştı. Sonrasında ise dönemin ABD Başkanı Trump “Türkiye benim belirlediğim sınırların dışına çıkarsa daha önce yaptığım gibi Türkiye ekonomisini mahvederim” ifadelerini kullanmıştı. Bu aslında bir itiraftı, hatta tarihi bir itiraftı. Ekonomi güvenliğinin nasıl dışardan tehdit edilebileceğinin de bir ispatıydı. Zira bu konuya komplo teorisi olarak bakanlara da en somut yanıtı.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Bugün yaşadığımız da buna bir örnek. Ekonomi basınının bugünlerde dilinden düşürmediği tek başlık enflasyon.

Peki makro ekonomik veriler sadece enflasyondan mı ibaret? Hayır. Peki bakalım diğer verilerde tablo nasıl. 2'nci çeyrek itibarıyla Türkiye yüzde 7,6 ile dünyanın en hızlı büyüyen ikinci ekonomisi oldu. Büyümedeki olumlu tablo istihdama da yansdı.

İşsizlik Ağustos'ta yüzde 9,8 ile tek haneye geriledi. İstihdam sayısı 31 milyona dayanarak rekor kırdı. İhracat rekor kırıyor (ama ithalat da rekor kırıyor, çünkü enerji fiyatları rekor kırıyor). Bütçe açığının GSYH'ya oranı yüzde 2,7 ile Maastricht sınırının hâlâ altında. Euro Bölgesi'nin ortalaması ise yüzde 5,1. Yani bütçe yönetiminde Euro Bölgesi kendi getirdiği kriterlere

uyum gösteremezken Türkiye bu kriterlere uyum sağlıyor. Ve Türkiye bu bütçe performansı sayesinde başta enerji olmak üzere pek çok alanda sübvansiyon yapıyor; aynı zamanda dar gelirli kesime yönelik de doğrudan destek sağlayabiliyor. Türkiye Avrupa'nın en yüksek enflasyonuna sahip olmasına rağmen ücretlerde enflasyonun üzerinde artış yapabilen ender ülkelerden biri oldu. Bunu da uyguladığı ekonomi modeli sayesinde yaptı. Ekonomi ne sadece bu saydıklarım üzerinden okunabilir ne de sadece enflasyon üzerinden. Ancak üst üste sıraladığımız bunca olumlu veri de enflasyon verisine heba edilip görmezlikten gelinecek kadar da önemsiz veriler değildir. Bunca olumlu veriyi görmezlikten gelip sadece enflasyonu ön plana çıkararak bunun üzerinden yorum ve haber üretmek objektif bir gazetecilik bakış açısı değildir. Kasıtlı olarak ekonomiye dair beklentileri kötümserleştirme ve bozma amaçlıdır. Objektif olduğunu iddia edenlerin bu saydıklarımın birini aktardığını gördünüz mü?

Gazetecilik aynı zamanda kamusal bir görevdir. Ekonomi gazeteciliğinin kamusal görevi ise zaman zaman daha ağır olabilmektedir. Zira ekonominin bir tehdit unsuru olarak kullanılmasının önüne set çekme görevi üstlenir.

HAYATIN HER ANINDA YANIBAŞINIZDAYIZ

Çınar Boru & Genel Müdürlük

Ayazlı Mahallesi
Ereğli Cad. No:178
Akçıkoca / DÜZCE
T: 0(380) 525 02 67
F: 0(372) 316 89 72

Çınar Çelik

Organize Sanayi Bölgesi
Çınar Caddesi
Kdz. Ereğli / ZONGULDAK
T: 0(372) 334 36 90
F: 0(372) 334 36 99

Çınar Lojistik

Bozkus İşhanı
No: 18/C
Kdz. Ereğli / ZONGULDAK
T: 0(372) 316 46 20
F: 0(372) 316 89 73

İstanbul Ofis

Finans Kent Mah. Prof. Hasan
Küçük Cad. No:5 Blok:9A-20 Kat
Daire 191 Ümraniye / İSTANBUL
T: 0(216) 688 24 29
F: 0(216) 688 24 28

ÇINAR ÇELİK
www.cinarboru.com.tr

İhracatçıların
Yeni Hedefi

Brezilya

Başkent
BrasíliaNüfus
213.911.000
(IMF, 2022 Tahmin)Yüzölçümü
8.514.877 km²

Yüz ölçümü ve nüfus açısından Güney Amerika kıtasının en büyük ve Dünyanın beşinci büyük ülkesi olan Brezilya 21 Nisan 1500 tarihinde Portekizli denizci Pedro Alveras Cabral tarafından keşfedilerek 1822 yılların sonuna kadar Portekiz sömürgesi olarak tanınmış, 7 Eylül 1822 yılında 2. Don Pedro liderliğinde Portekiz'den bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu tarihten itibaren Brasil yani Brezilya olarak adlandırılmıştır. 1889 yılına kadar Brezilya İmparatorluğu ve Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra ise Republica Federativa Do Brasil (Brezilya Feradal Cumhuriyeti) olarak tanınmaktadır. 26 eyalet ve 512 belediyeden oluşan Brezilya'nın başkenti Brasilia'dır. Sao Paulo, Rio de Janeiro, Curutiba, Recife ve Salvador gibi büyükşehirlerdeki yoğunlaşan ortalama 230 milyon nüfusa sahip olan Brezilya'nın yüz ölçümü 8.511.000 kilometrekaredir. Ülkenin resmî para birimi Real ve resmî dili Brezilya Portekizcesidir. Ülke genelinde hâkim olan din anlayışı ise Katolik Hristiyanlığıdır. Güney Amerika için MERCOSUL Birliği ülkesi olan Brezilya aynı zamanda Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika Cumhuriyeti ile BRICS Birliği'nin kurucusudur. Brezilya, BM, Dünya Ticaret Örgütü, IMF ve Dünya Bankası gibi pek çok uluslararası kuruluşun üyesi olmak ile beraber ülkemizin de üyesi olduğu küresel sistem için önemli ülkelerden oluşan G-20 grubunun da üyesidir. 2000 senesinde hazırlanan ve 20 yıllık görüşmelerin ardından 28 Haziran 2019 tarihinde imza altına alınarak anlaşma sağlanan Mercosul/AB Serbest

Ticaret Anlaşması ile 2020 senesinden sonra Brezilya özellikle tarım ve hayvancılık alanlarında Avrupa Birliği'nin en büyük tedarikçisi konumundadır.

Uyuyan Dev; Brezilya'nın Gücü

Brezilya, dünyada şeker, soya, mısır ve portakal gibi tarım ürünlerinin ihracatında dünya birincisi; patates, kahve üretiminde ve ihracatında ise dünya ikincisidir. Brezilya, dünya canlı hayvan ihracatında dünyada üçüncü sıradadır.

Brezilya dünyada acil durum senaryolarında nüfus yoğunluğu ve ülke büyüklüğü göz önüne alındığında tüm sektörlerde kendi kendine yetebilen ikinci ülkedir. Brezilya, dünyadaki 3 uçak fabrikasından birine sahiptir.

Brezilya, dünyada kendi motor teknolojisine sahip olan ilk 3 ülkeden biridir ve şeker kamışından elde edilen etanol alkol yakıtını neredeyse tüm araç türlerinde kullanılmaktadır.

GSYİH (Milyon \$)
1.894.708
(IMF, 2022 Tahmin)

KBGSYİH (\$)
8.857
(IMF, 2022 Tahmin)

Büyüme Oranı (%)
% 2,8
(IMF, 2022 Tahmin)

Brezilya, dünyada iki adet uçak gemisine sahip olan ikinci ülkedir.

Brezilya, dünyada 1982'den bu yana uydu fırlatma uzay üssü olan ve yerli uydusunu üreten ilk üç ülkeden biridir.

Brezilya,
dünya iletişim teknolojilerinde
1900'lu yıllardan bu yana ilk
gelişmeleri halkının kullanıma
açan dünyada üçüncü ülkedir.

Brezilya, dünyada okyanus üzerinden petrol vb. yeraltı kaynaklarını çıkarabilen ve yoğun olarak elde eden ikinci ülkedir.

2021 senesi verilerine göre Brezilya İhracat rakamları:

Demir cevherlerinde **42,2 milyar dolar**,
Soya fasulyesi ve yağında **37,3 milyar dolar**,
Petrol ve yağlarında **27,4 milyar dolar**,
Şeker ürünlerinde **8,5 milyar dolar**,
Et ürünlerinde **7,4 milyar dolar**,
Diğer soya ürünlerinde **7,2 milyar dolar**,
Diğer petrol ürünlerinde **6,6 milyar dolar**,
Endüstriyel ürünlerde **6,4 milyar dolar**,
Diğer et ürünlerinde **6,3 milyar dolar**,
Kahve ürünlerinde **6,2 milyar dolar**,
Selüloz ürünlerinde **6,1 milyar dolar** olmak üzere
toplamda **256 milyar dolar** ihracat gerçekleştirmiştir.
Brezilya'nın ithalatı ise **198 milyar dolar**dır.

Yani, toplam ticaret hacmi 450 milyar dolardan fazla gerçekleşmiştir.

Brezilya 2021 senesinde yaklaşık 60 milyar dolar ile ihracat fazlası veren ilk 10 ülke arasında bulunuyor. Bu durum 2020 verilerine göre yüzde 21,1 oranında bir artış yaşandığını gösteriyor. 2022 yılında toplamda yaklaşık 80 milyar dolar ihracat fazlası bekleniyor.

Türkiye ve Brezilya

İki ülke arasındaki diplomatik ilişkiler Osmanlı Devleti ile Brezilya İmparatorluğu arasında dostluk, ikamet ve ticaret anlaşması ile 1858 yılında başlamış, 1927 yılında Roma'da Dostluk Anlaşması'nın imzalanmasıyla devam etmiştir. İkili ilişkiler son dönemde önemli bir ivme kazanmıştır. Coğrafi uzaklık ve iki ülkenin dış politika önceliklerinin farklı olması nedeniyle 20'nci yüzyıl boyunca istenilen seviyeye ulaşamamış ancak 2009'dan bu yana İstanbul'la Sao Paulo'yu birbirine bağlayan Türk Havayolları uçuşları, 2010 yılında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Başbakanlıkları döneminde yaptıkları resmî ziyaret sırasında iki ülke arasında "Stratejik Ortaklık Eylem Planı" imzalanmış, Sao Paulo Başkonsolosluğu ve Expo Turquia fuarının açılışı gerçekleşmiştir.

2022 Nisan ayında Dış İşleri Bakanımızın ziyareti sırasında da ikili ilişkilerin daha yüksek düzeye taşınması için birçok görüşme yapılmıştır. Bu gelişmelerin ikili ilişkileri geliştirmeye büyük katkısı olduğu gerçeği 2000'li yıllardan 2022 yılına gelindiğinde Brezilya'dan Türkiye'ye giden turist sayısının yirmi kata yakın artış göstermesi ve 3 milyar doların üzerindeki ticaret hacmimizle de kanıtlanmaktadır.

Güney Amerika bölgesindeki ülkelerin ekonomik durumları, büyüme, tüketim ve ithalat kabiliyetleri düşünüldüğünde ilk başta “hedef ülke” olarak Brezilya’nın öne çıktığı açıkça görülmektedir.

Brezilya aynı zamanda Türkiye’mizin önemli pazar hedeflerinden olan BRİCS ve MERCOSUL Birliği’nin de üyesidir.

Türkiye’nin ürün ya da hizmet ihracatına katma değer sağlayacak olan Brezilya’da öncelikli sektörler şunlardır:

- Otomotiv aksesuarları ve yedek parça yan sanayi
- Savunma sanayi
- Turizm sektörü
- Konfeksiyon, ev dekorasyonu ve tekstil ürünleri sektörü
- Züccaciye, dayanıklı tüketim malları ve beyaz eşya sektörü
- Gıda ürünleri
- Mobilya ürünleri ve aksesuarları
- Doğal taş ve mermer sektörü

* Ticari Rota olarak siz değerli okuyucularımıza hazırladığımız dosyanın içeriği **MÜSİAD Brezilya Başkanı Umut Eker** tarafından hazırlanmıştır.

Kârdan Adam Eridiğinde Arılar Ne Yapacak?

Malumunuzdur; edebi türler, Nesir (Düz Yazı) ve Nazım (Şiir) olarak ikiye ayrılmış durumdadır. Ekseriyetle manzum şeklinde yazılmış olmasına karşın, literatürde Nesir başlığı altında karşılaşmaya alıştığımız Fabl ise; Ezop, La Fontaine ya da Beydeba'nın bizlere sunmuş oldukları örnekleriyle, çocukluğumuzdan beri zihninizde önemli bir yer tutmaktadır.

Güncel Türk Dil Kurumu sözlüğünce “Kahramanları çoklukla hayvanlardan seçilen, sonunda ders verme amacı güden, genellikle manzum hikâye, öykünce.” şeklinde tarif edilmiş, Fabl. Yani nerede bir Fabl görsek orada “ibretlik” bir hikâye vardır diyebiliriz. Zira her Fabl, (hiç değişmeyen “Eden bulur!” kaidesi gereği) kötülerin/kötülüğün cezasını, iyilerin/iyiliğin ise mükafatını bulduğu bir sona ihtiyaç duyar.

Peki bu her zaman böyle midir? Yani her Fabl kötülüğü yermiş ve iyiliği mi yüceltmıştır?

Şimdi bu soruların cevabının neden olumsuz olduğunu anlayabilmek için, yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız Fabl mantığının tam zıddında duran “Arılar Masalı”na bir bakmamız gerekiyor.

Bakmayın siz Masal diye Türkçe'ye çevrildiğine. Orijinal adı The Fable of The Bees olan bu eser, şekil olarak da düpedüz manzum bir Fabl'dır. 17'nci yüzyılın ikinci yarısında Hollanda'da doğan ve ömrünün çoğunu İngiltere'de geçiren Bernard Mandeville tarafından kaleme alınan Arılar Masalı, zamanın İngiltere koşullarını simgeleyen bir arı kovanını anlatır. Kovanın en belirgin özelliği ise toplumsal ahlaksızlıkların had safhaya ulaşmış olmasıdır.

Fakat -buraya dikkat- ahlaksızlıkların ortaya çıkması ile kötülüklerin cezalandırılması, kovan halkının yaptıklarından pişman olarak doğru yolu bulması asla söz konusu edilmez. Bilakis, eserde kovan halkının gayriahlaki davranışları bütün olarak kovanın mutluluğunu ve refahını sağlar. Ahlaksızlıklarla gelişen ve müreffeh bir nitelik kazanan kovan yaşamı, arıların dürüst ve erdemli hâle gelmesiyle çöküşe geçecektir. Zira kişisel kazanç arzusu olmadan ekonomileri çöker ve böylece arılar içi boş bir ağaçta basit hayatlar yaşamak zorunda kalırlar.

Mandeville'ye göre insanlar doğal hâllerinde katışıksız birer bencildirler ve hiç kimse kendiliğinden bir eğilimle sırf başkasının yararına olacak bir davranışta bulunamaz. Böylece Arılar Masalı, “bireylerin tek tek bencil, çıkarıcı ve ahlaksızca davrandıkları durumlarda, içinde yaşadıkları toplumun faydasını da en üst düzeye çıkaracakları; kişisel ahlaksızlıklar olmazsa kamu yararının da olamayacağı” bir toplumsal düzen resmeder. Hem de Adam Smith'in klasik iktisadın kutsal kitabı olan Ulusların Zenginliği'ni yayınlamasından yaklaşık 60 yıl önce.

Klasik iktisadın, Menbaı Adam Smith olan, kendi çıkarları peşinde koşan insanın bu davranışıyla içinde bulunduğu toplumun da çıkarına hizmet edeceğini ve bunun “görünmez el” tarafından sağlanacağına yönelik meşhur görüşüyle Mandeville'nin arı kovanı simgesi büyük oranda örtüşmektedir.

Smith'e göre kendi çıkarlarımızı gözetken, hedeflerine ürün ve hizmet tüketerek ulaşmaya çalışan ve kişisel refahını artırmayı amaçlayan ekonomik

insan -homoeconomicus- soğuk ve rasyonel bir hesap makinesinden farksızdır. İnsanın kârını artırmak dışında hiçbir hedefi olmaması ürünler ve fiyatlar üzerinde bir kaosa neden olabilir. Fakat herkesin kişisel çıkarları uğruna yaşaması rekabet'i doğuracaktır. Tam rekabet ortamında ise; bir satıcının malına çok yüksek fiyat biçmesi, başka bir satıcının fiyatını düşürmesi ve ilk satıcının malının elinde kalmasıyla sonuçlanacaktır. Veyahut bir işverenin çalışanına çok düşük ücret vermesi, başka bir işverenin bu çalışanı kapmasına ve ilk işverenin zarar etmesine sebep olacaktır. Böylece yüksek fiyat ve/veya düşük ücret belirleyen işletme sahipleri başarısız olacak, piyasaya düzeni yine “görünmez el” getirecektir.

Gördüğümüz gibi “Akşam yemeğimizi kasabın ya da fırıncının cömertliği nedeniyle değil, kendi çıkarlarını gözettikleri için yiyebiliyoruz.” diyen Smith ile Mandeville arasında, bu bağlamda hiçbir fark yoktur. Smith'in bu tezini geliştirmekten geri durmayan 19'uncu yüzyıl İngiliz filozoflarından John Stuart Mill de insanların zenginlik peşinde koşan varlıklar olduğuna inanırken, zenginlik tanımını da yalnızca para/servet sahibi olmaktan çıkarıp “iyi olan her şeye sahip olmak” şeklinde güncellemiştir.

Elbette Adam Smith ve avanelerinin “ekonomik insan” tanımlarıyla neyi murat ettiklerinin farkında olduğumuz için; bırakalım bu görüşe saygı göstermeyi, tahammül bile etmekte zorlanıyoruz. Zira klasik iktisadın insanı tanımlarken, insan fitratına dair en önemli niteliklerden olan empati ve diğerkâmlığı tamamen görmezden geldiğini, bu iki duygunun gelişimiyle yardım etme içgüdüsünün ortaya çıktığını ve bunların homo-economicus'unun bencil ve akılcılığı ile tamamen çeliştiğini çok açık bir şekilde görebiliyoruz.

Bugün belki homo-economicus fikri, insanların bireysel davranışlarını açıklamakta oldukça yetersiz ve sanki bütün itibarını kaybetmiş gibi görünebilir. Fakat hâlihazırda birçok şirket, “kâr maksimizasyonu” hedefleri doğrultusunda homo-economicus'tan ilham almayı sürdürmektedir. Üstelik bu zihin yapısı, yalnızca mal ve hizmetlerle de sınırlı kalmamış ve insanı çepeçevre saracak boyutlara ulaşmayı da başarmıştır.

Yıllar önce İsmet Özel'in sorduğu sorunun cevabı, bizim için bilinmezliğini koruyor: “İstisnasız herkesin “müşteri”, istisnasız her şeyin “mal” olduğu bir sürecin kim bilir neresindeyiz?”

Fakat şunu biliyoruz; yalnızca kendi çıkarının/kârının peşinde koşmaya tamah eden homo-economicus, insan değil beşer mertebesindedir. Bizler insan mertebesinde kalabilmek -ya da insan mertebesine dönebilmek- için ne yapmamız gerektiğinin farkındayız. Çünkü neyi kaybettiğimizi hatırlamamız için “Komşum siftah yapmadı.” diyerek müşterisini geri çeviren esnafı anımsamamız yeterli.

Peki ya kapitalizmin şahsî çıkarını her şeyin üstünde gören insan suretli makinesi neyin farkında? Kârdan adam eridiğinde arılar ne yapacak?

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

İbrahim ÇEVİKOĞLU
HIT Global Kurucusu ve Ticari İstihbarat Uzmanı

MÜSİAD EXPO 2022, tüm heyecanı ve yoğun bir katılım trafiğiyle geride kaldı. MÜSİAD fuarları tüm üyelerin, yurt içi ve yurt dışı teşkilatların bir buluşma şöleni ve hatta bayramı tadında geçiyor uzun yıllardır. Hem üyeler arası sinerji geliyor hem de ticari bağlantılar doğuyor.

Bu yıl MÜSİAD EXPO'daki fuar katılımında ziyaretçilerin yüzde 90'ının MÜSİAD üyesi olmayan kişilerden oluşması bir anlamda dairenin dışında olan ama kuruma olan ilgiliyi ciddi oranda bizlere göstermiş oldu. Yabancı ülke ve kurum stantlarını bir kenara bırakırsak normal şartlarda MÜSİAD üyesi olmayan firmaların katılımcı olarak bulunmadığı bir fuarda, ziyaretçi kitlenin bu kadar dışarıdan olması ve memnuniyet oranının yüzde 90'ların üzerinde olması, fuarın "Küresel Ticaretin Merkezi" iddiasını gerçekten desteklen bir mahiyette. Yani tabir yerindeyse MÜSİAD bir kez daha, kendisi çalıp kendisi oynayan bir teşkilat değil, kendi içerisinde bütünlüğünü sağlamış ve dışarıdan da ciddi anlamda takip edilen bir yapı olduğunu ortaya koymuş oldu.

Diğer taraftan her MÜSİAD EXPO'da olduğu gibi bu fuarda da yabancı ziyaretçi yoğunluğu özellikle dikkat çekiciydi. Yabancı ziyaretçilerin fuardan memnuniyet oranı yüzde 88 ve fuarda ortalama geçirdikleri süre 16,3 saat. Yabancı ziyaretçilerin yaklaşık yüzde 30'unun ise makine sektörü için gelmiş olması katma değerli ihracatımız açısından oldukça önemli bir konu. Gelen yabancı misafirlerin ise yüzde 50'sinin somut bağlantı yaptığını ifade etmesi ise ziyaretçilerin turistik amaçla

Küresel Ticaretin Merkezi Ülkemize Katma Değer Sağlamaya Devam Ediyor

değil gerçek iş bağlantıları niyetiyle burada olduklarının bir göstergesi olduğunu söylemek mümkün. Karma ticaret fuarları, yapısı itibarıyla birçok farklı sektörden firmaların bulunduğu bir formata sahip. Dolayısıyla sektörel odaklanma seviyesi düşük. Bununla birlikte, özellikle herkesin bir şekilde yolunun düştüğü sektörlerde faaliyet gösteren firmalar için ise avantaj teşkil eden bir format. Diğer taraftan aynı işi yapan firma sayısının az olmasından kaynaklı olarak rekabetin de yüksek olmadığı bir ortam. Bu açıdan baktığımızda, fuardan genel anlamda memnun olduğunu gözlemlediğim bazı sektörleri şu şekilde ifade edebilirim; Gıda, Yapı Malzemeleri, Hizmet ve Tekstil sektörleri. Öte yandan makine ve bilişim sektörleri içerisinde biraz daha niş müşteri kitlesi olan firmaların diğer sektörlerle göre biraz daha az memnuniyetinin olduğunu gözlemledim. Biraz daha niş müşteri kitlesi olan firmalar için yapılan sektör fuarları kadar verimli olmasa bile, sektörel fuarlara göre MÜSİAD EXPO'nun katılım bedellerinin çok daha uygun olmasından ötürü, fiyat-performans anlamında baktığımızda yine tercih edilebilir bir fuar olduğunu söylemek mümkün.

Fuarların en can alıcı noktası yabancı alım heyetleridir. Bunun için bu yıl ilk defa özel bir alım heyeti çalışmasıyla MÜSİAD EXPO gerçekleştirildi. Fuar hazırlık sürecinde, mal ticareti yapan firmalara özel bir alım heyeti araştırması yapıldı. Bu süreçte fuar katılımcısı firmaların GTİP numara ve ürün açıklamaları ile araştırmalar yapılarak hedef pazarları tespit edilmiş ve bu ülkelerin gümrük belgeleri üzerinden nokta atışı ithalatçıları bulunmuş ve firmalar fuara davet edilmiştir. Yabancı ziyaretçilerin niteliğini artırmaya yönelik bu çalışmada henüz fuar gelmeden, paylaşılan ithalatçı firmalarla bizzat kendisi iletişim kurarak satış gerçekleştiren firmalar bile mevcut. Tabi davet edilen tüm firmaların gelip gelmemesi ayrı bir konu ancak özellikle firmalarla paylaşılan kendi ürünlerine özel nokta atışı pazar ve müşteri verisi fuarın asıl amacı olan ihracatı arttırmaya

yönelik doğrudan bir çalışma olarak ciddi bir fayda sağlamış oldu. Yani ilgili müşteri firmalar fuara gelemese bile, sonuçta fuar katılımcısı firmanın eline çok kaliteli ve yüksek maliyetli veri tabanlarından elde edilmiş nokta atışı bir müşteri listesi olduğu için kendisi de firmanın kendisi de bizzat bu firmalarla iletişim kurarak iş çıkarabilir ismini veremeyeceğim birkaç akli başında firmanın yapmış olduğu gibi. Aynı zamanda Türkiye'de ilk defa uygulanan bu her bir katılımcıya özel müşteri araştırma hizmeti, önümüzdeki birçok fuarlarda tercih edilme potansiyeli taşıyan kritik bir model. Ancak tabi ki, firmaları tespit etmek kadar, bu firmaların karar alıcılarının fuara getirilmesi kısmının da uçtan uca bütünsel olarak organize edilmesi önemli bir nokta. Zira büyük ithalatçıların fuara getirilmesi sadece bir telefon davetiyle bitecek bir konu olmayıp, ilgili ülkedeki yerel dinamiklerin de harekete geçirilerek organize edilmesiyle ancak mümkün olabilecek bir durum. Bu yıl ilk defa yapılan bu çalışma özellikle MÜSİAD üyesi firmalarda ciddi bir memnuniyet meydana getirmiş olacak ki fuarın ertesinde TÜYAP'ın yapmış olduğu memnuniyet anketine göre bu hizmetten faydalananların memnuniyet oranı yüzde 91 olarak ortaya çıktı.

Tabi Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşının başlamasının akabinde Avrupa ile ticari bağları âdetâ kesilen Rusya'nın birçok ürünü Avrupa yerine Türkiye'den talep eder olması fuar için ciddi bir avantaj teşkil etti. Ancak Eylül ayında Rusya'nın ilan etmiş olduğu seferberlikten dolayı Rusya'dan yurt dışına çıkışlar ciddi anlamda darbe aldığı için fuarda Rus ziyaretçi kitlesi beklendiği kadar yerini alamadı. Fuara beklendiği kadar Rus katılımcı gelemese de çevrimiçi ikili görüşmelerde ticaretin devam ettiğini de söylemek mümkün.

Diğer taraftan Rusya-Ukrayna savaşında, Rusya'nın enerji gelirini azaltmak için petrol fiyatlarının düşmesini isteyen Amerika, Suudi Arabistan'dan petrol üretimini artırmasını ve hatta fiyatları da düşürmesini istediği yakın zamanda ortaya çıkan bir gerçek. Tabi Suudi Arabistan'ın bu talebi kabul etmemesinden kaynaklı olarak, yakın gelecekte Amerika'nın yaptırımlarına maruz kalması muhtemel beklenen bir durum. Bu durum, otomatik olarak Suudi Arabistan ve hatta bu durumu hızlı fark ederek pozisyonunu güncelleyen Birleşik Arap Emirlikleri'nin doğal bir Türkiye yakınlaşmasını doğurmuş durumda.

MÜSİAD 2022 EXPO
MÜSİAD TİCARET FUARI
2-5 KASIM 2022
TÜYAP İSTANBUL FUAR ve KONGRE MERKEZİ

Gelen ziyaretçi kitlesinden de özellikle bu konjonktür değişikliğinin MÜSİAD EXPO 2022'ye yansıdığına da bizzat şahit olduk. Özellikle Avrupa'da beklenen resesyon ihtimali varken, yeni dönemde yeniden pazar çeşitlendirebilmek açısından MENA ülkeleri ile yakınlaşmamızın oldukça önemli olduğunu düşünüyorum.

Fuarın gerçekleştiği dönemde özellikle dünya genelinde navlun fiyatlarının ucuzlaması ise ihracatçımızın fuarda sipariş yazarken elini ciddi anlamda güçlendiren bir noktaydı. Özellikle Asya ve Güney Amerika ülkeleri için henüz 4 ay önceki zorlukların aşılmış olması mutluluk verici, kalıcı olmasın temenni ediyoruz.

Son olarak, fuara renk katan ve cazibe merkezi olan bazı çok stant ve uygulamalar oldu. Özellikle ülkemizin göz bebeği savunma sanayimizin ürünleri ziyaretçilerin oldukça dikkatini çekti. Diğer taraftan fuar esnasında yabancı kuruluşlarla yapılan protokol ve iyi niyet anlaşmaları fuara ayrı bir hareket kattığını söylememiz lazım. Devlet protokolünün en üst seviyede fuara katılım göstermesi ise hem devletin bu tarz ticari organizasyonlara hem de MÜSİAD'a vermiş olduğu değer açısından oldukça önemli bir göstergedydi. Firma olarak bizzat bizim de alım heyeti özel çalışmasını yürüttüğümüz ve ayrıca katılımcısı olarak oldukça verim aldığımız MÜSİAD EXPO'nun hazırlık aşamasında MÜSİAD profesyonel kadrosundan, organizasyon şirketine ve TÜYAP'dan, MÜSİAD Genel Başkanı Sayın Mahmut Asmalı'ya varana kadar herkesin ciddi emekleri söz konusu. Böyle dokunaklı bir fuarın ortaya çıkmasında emek sahibi herkese teşekkür ediyoruz. Nice verimli fuarda buluşmak ümidiyle.

Hakikat Sonrası Çağ ve Dijital Medya

Hakikat sonrası çağ diye adlandırdığımız bu çağ, basit anlamda gerçeğin gizlenmesi ve örtülmesi anlamını taşır. Söylediğimiz şeyler yani sözlerimiz aracılığı ile yol seçme çabamız, bize ne doğruyu anlatma imkânı tanır ne de yalan söyleme kapısını aralar. Yeni oluşturulan kavramlarla artık sözü yalan olarak söylemeyi değil, onu örtmeyi tercih ederiz.

Gerçeklik; var olan şeylerin tümü, tamamı anlamına gelmekte olup felsefi karşılığı insan bilincinden bağımsız var olan şeydir. Gerçek, nesnel gerçekliği; hakikat ise gerçekliğin zihnimizdeki özel yansısını dile getirmektedir. İnsan zihninde oluşan çeşitli öznel bağlamları değil, kabul edilmiş bir var oluşu karşılayan gerçeklik kelimesine dış dünyadaki nesneleri örnek olarak gösterebiliriz. Hakikat ise soyut bir anlayış olup insan zihnindeki yargıları ve algılamayı kapsar. Duyular aracılığıyla deneyimlediğimiz nesnel varlıklar gerçekleri, akıl, zihin ve bilinç yoluyla anlamlandırdığımız nesnel varlıklar ise hakikati oluşturur. Gerçeklik, doğrudan bir doğruyu işaret etmese de hakikat, zihinsel bir yansıma olduğu için doğru olma durumunu da sağlar. Fas dilindeki “hak” kelimesi yalnızca “hakikati” ve “gerçekliği” değil, aynı zamanda ödev ve zorunluluğu da imler.

Yalan ise basit bir ifadeyle aldatma ve doğruyu söylememe anlamına gelmektedir. Günümüz dünyasında ise yalan ve aldatma her hâliyle sıradanlaştı. Bir bakıma önemsiz bir hâl alan yalan söyleme, artık insanların gocunmadığı ya da ahlak dışı bulmadığı bir şeye dönüştü. Birbiri ardına pek çok araştırmacı, yalan söylemenin kaşınmak kadar sıradan hâle geldiğini ifade eder. Bu sıradanlaşan eylem için farklı anlatımlar ortaya çıkmaya başladı. İnsanların bir şeyi anlatırken iletişim hâlinde olduğu kişiye sözler ya da yeminler üzerinden konuşması da bu anlatımlardan birisi. Sözler vererek ve taahhütler üzerinden konuşarak; “açıkçası”, “dürüst olmak gerekirse”, “doğrusu”, “gerçeği söylemek gerekirse”, “gerçekten” gibi ifadelerin ne kadar çok kullanıldığı da gözlemlenebilir. Bu tür sözler alışkanlıklar birbirimizi ne kadar düzenli aldatıyor oluşumuzun kaba bir göstergesidir. Birçok inanışta yalan söylemenin yasaklanmış olması ve buna karşılık toplumlar içerisinde yalanın cezai bir yaptırımın bulunuyor olmasına rağmen bu alışkanlık, günlük bir pratik hâlini almaya başlamıştır. Ralph Keyes, bu pratiğin en basit yorumuna, en sık görülen yalanın “Nasılsın?” sorusuna verilen “İyiyim.” yanıtı olduğunu söylüyor. Toplumların en çok ayıpladığı fakat fazlalıkla içinde bulundurduğu

yalan, insanların çoğu zaman iletişim hâlinde olduğu kişi ya da gruplara karşı iyi bir izlenim bırakması veya bir olaydan kaçınması için söyleniyor. Bununla beraber, eski ve yeni kültürlerde, yalan genellikle hakikatin antitezi olarak görülmüş ve söylenmemesinin daha iyi olacağı düşünülmüştür. Eğer yalancılık bir norm hâline gelirse, toplum çökecektir ve bu nedenle yalan hakkında duyulan kaygı, yalanın yaygınlaşmasıyla kol kola gidecektir..

Hakikat Sonrası Çağ, Gerçeklik Algısı ve Dijital Medyanın Dönüşümü

Post-truth dönem ya da Türkçe çevirisiyle hakikat sonrası çağ/dönem anlamına gelen bu ifade, ilk kez 1992 yılında Steve Tesich tarafından Nation’da yayımlanan “Amerika’nın Yoldan Çıkması” adlı bir yazıda kullanılmıştır. Ralph Keyes’in 2004 yılında çıkardığı The Post-Truth Era adlı kitabı ise bu ifadenin popüler olmasında rol oynamıştır. Ralph Keyes hakikat sonrası dönem için, gerçeği örtbas etmek için bulunan gerekçeler diye bahsetmektedir. Her yıl popüler bir sözcüğü anlamlandıran ve açıklayan Oxford Sözlüğü ise 2016 yılında yılın kelimesi olarak “post-truth”u seçmiştir. Oxford Sözlükleri, post-truth kelimesini şöyle tanımlamıştır: “Belirli bir konuda kamuoyu oluşturmada nesnel olguların duygulardan ve kişisel kanaatlerden daha az etkili olması durumu” (Oxford Dictionaries, 2016). Hakikat sonrası çağ; insanların günlük hayatta yalan söylemek yerine örtme, eksik söyleme, doğruyu anlatmama gibi farklı biçimlerle yaşamını sürdürdüğünü anlatan bir ifade durumundadır. İnsanların çağın değişmesiyle maruz kaldıkları hız ve hızın merkeziliği ve tüketim odaklı özne ve nesne ilişkisi; birtakım iletişim sıkıntılarını da beraberinde getirdi. Etik davranışların ya da değerlerin tamamen önemsizliğe hapsedilmesi ya da düşünülen ilk durum olmaması; yalan ve gerçek arasında bir boşluk oluşmasına sebep oldu. Hakikat sonrası, etik açıdan bir alacakaranlık kuşağında yer alır. Yalancı olduğumuzu düşünmeden gerçeği gizlememizi sağlar (Keyes, 2019: 22). Bir anlamda insan, gerçeği saklarken ya da üstünün

örterken kendini de “yalancılık” sıfatından kurtarma çabası içerisinde. Gerçeği örtmek hakikat sonrası çağın farklı kategorilerinden biri olarak da karşımıza çıkmaktadır. Muğlak ifadeler ve gerçeği anlatmama ya da eksik bilgilerle bir söze başlama ve tamamlama olayı bu durumun tam karşılığıdır. Keyes’in tasnif edilmiş kullanımına göre bu durum; zenginleştirilmiş gerçek, neo-gerçek, yumuşak gerçek olarak adlandırılabilir. Hakikat sonrası çağda gerçekliğin de önemini yitirmesi, sanal dünyada oluşturulan bir gerçeklik yansımaları meydana getirmiştir. Baudrillard, gerçekleştirmeye başladığı andan itibaren kaybolmaya başlayan bir gerçeklik evrenine geçiş yaptığımızı söylüyor. Gerçekliğin temeli olan nesnelliğin kaybolması, hakikat ve gerçeklik arasındaki düşünsel anlamı da ortadan kaldırmaya teşebbüs etti. “Nesnel” gerçeğin ortadan kaybolmaya başlamasıyla birlikte bütünsel, sanal bir gerçekliğin giderek güçlendiği görülmektedir (Baudrillard, 2019: 16). 2016’da yaşanan İngiltere Brexit süreci ve aynı yıl içerisinde yaşanan ABD Başkanlık Seçimi, hakikat sonrası çağın sanal gerçekliğe bir yansımaları gözler önüne sermiştir. Hem Brexit seçimleri hem de ABD Başkanlık Seçimi; Facebook ve Twitter sosyal ağları özelinde, eksik bilgi, olan bir durumu abartarak ortaya koyma ve bunun üzerinden yapılan haberciliğin en iyi örneklerindendir. Hakikat sonrası dönemde yalan sıradanlaşmış, insanlar tarafından rahatlıkla benimsenen bir hâl almış ve özellikle siyasi figürlerin doğru olmayan söylemlerinin kitleler tarafından doğru kabul edilmesi, hakikatin değerini yitirdiğini bizlere işaret etmektedir. Hakikat sonrası çağ kavramı içinde etik durumların da önemini yitirmesi veya azalması bu ifadenin bir başka konusunu oluşturmaktadır. Yalancılığın ya da örtme ve eksik bilgi aktarımının etik sorunlara yol açtığı aşikârdır. Tam olarak doğruyu yansıtan bilgiye önem vermeyen toplumların oluşturduğu yeni toplumsal gerçeklik bu sorunların baş aktörü olarak gösterilebilir. Yalancılığın ortadan kaybolmayacağı insan yaşamının başından beri belli olan bir durumdur. Yalancılığın artışı etiğin düşüşünden ziyade doğruya yeterince vurgu yapmayan bir toplumsal bağlamla ilgilidir. Fakat günümüzde yalan ve doğru arasında bir ayrımın yapılmaması, işleri toplumsal çökmeye ya da sanal dünyadaki sorgulanmayan gerçekliğe doğru itmektedir. Hakikat sonrası dönemde ortaya çıkan algılamaya problemleri, bireylerin buna ne denli reaksiyon gösterdiği ve nasıl anlamlandırdığıyla ilgilidir. Hakikatin ehemmiyetini yitirmesi, kişilerin ve grupların kendi değerlerine ya da fikirlerine uyum sağladığı sürece yalan olsa dahi yalanı içeren durumları hakikat gibi kabul etmesi bu algılamaya sorunlarından biridir. Çeşitli düşünceler ya da değerler etrafında toplanmış olan kitleler, aktarılan doğru veya yanlış bilgiyi kendi bakışının dâhil olduğu süzgeçten geçirmektedirler. İçerisinde yalan barındıran söylemin ve bilginin doğruymuş gibi kabul edilerek, doğru safında

diretici olmaları bu kitlelerde görülen başlıca durumdur. Günümüzün siyasi ve ideolojik tutumların içerisinde oldukça fazla yansımaları gördüğümüz bu durum, 2016 yılı sonrası dijital medyanın yükselişiyle hemen hemen her ülkenin seçim ya da karar döneminde ortaya çıkmıştır. Siyasi liderlerin somut bir kanıt olarak gösterip ortaya koyduğu iddialar; kitleleri manipüle ederek kesin doğru ya da kesin gerçeklik durumunu kabul etmesine yol açmıştır. Bu durum ciddi olarak ABD Başkanı Donald Trump’ın seçim zamanı yürüttüğü kampanyada incelenmiştir. ABD’nin en köklü doğrulama platformu olan PolitiFact, kampanya sırasında doğruluğunu kontrol ettiği Trump’ın açıklamalarının yüzde 70’inin yanlış, yüzde 11’inin çoğunlukla doğru ve yalnızca yüzde 4’ünün tamamen doğru olduğunu tespit etmiştir (PolitiFact, 2018). Kitlelerin barındırdığı inançsal, ahlaki ve ideolojik düşünceler bir bakıma onların kolay kazanımlarını ve zayıflığını da işaret eder. Hakikat sonrası çağ içerisinde liderler ya da kanaat önderleri bu durumu kullanarak kendilerine kolay yoldan çıkar sağlayabilmektedir. Verilen mesajların yoğunluğu, bir süre sonra kitleleri tamamen sorgulamasız bir savunuya ve doğruyu/yanlış kabullenmeme durumuna getirmektedir.

Yanlışın veya doğrunun bilerek savunulmasının haricinde hakikatin önemsizleşmesi, hakikat sonrasının oluşturduğu başka problemlerden biridir. Dijital medyanın oluşturduğu bilgi yığını içerisinde bu bilgilerin görsel, multimedya araçlarla desteklenmesi bir bakıma toplumlar için yeterli kanıt niteliği taşımaktadır. Toplumlarda infial yaratacak durumlardan, ufak bir sosyal medya emojisine kadar yanlış olan bir anlatımın direkt olarak doğru algılanması ve bunun dijital medya hızıyla eş değer bir şekilde yaygınlaşarak ilerlemesi, hakikat sonrası çağda sıkça karşılaşılan bir durumdur. Kimi zaman kurumsal ve rüşünü ispatlamış medya şirketlerinin de bu hatayı yaptığı gözlenmektedir. Doğru olmayan, bir trol, safi bir sosyal medya kullanıcısı veya gruplar tarafından bilinçli paylaşılan bir gönderi, doğruluk süzgecinden geçirilmeden medya kuruluşunun internet sitesi ve sosyal medya hesaplarında paylaşılabilir duruma gelmektedir. Bu durum toplumun doğru ya da yanlış ayırt etme konusunda güçlük çekmesine sebep olmakla birlikte; bu dengesizlik durumunun bir süre sonra sıradanlığa dönüşmesiye beraberinde hakikatin öneminin kalmamasının, değerden düşmesine zemin hazırlamaktadır.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

BİR ZAMANLAR İSTANBUL

Mustafa AYDIN

Fatih Sultan Mehmed Döneminden Bir Miras: Kürkçü Hanı

14. yüzyılın hemen başında bir serhad beyliği olarak tevellüd eden Osmanlı Devleti gerek konumu gerekse yönetici kadrosunun dehası ve azmiyle kuruluşundan ir buçuk asır sonra bir imparatorluğa dönüşmüştür. İmparatorluğa dönüşmesinin en büyük nişanesi şüphesiz İstanbul'un fethidir. Sultan II. Mehmed tahta ikinci kez çıkmasından iki sene sonra İstanbul surlarını aşmış ve Roma İmparatorluğu'nun son parçası olan Doğu Roma İmparatorluğu'nu ortadan kaldırmıştır.

İstanbul'un fethi, Halil İnalıcık'ın da belirttiği gibi Osmanlı Devleti'nin kesin kuruluşunu sağlayan esas olaydır.¹ Bu derece mühim bir kent olan İstanbul, fethinin ardından Fatih'in vakfiyesinde yazılı *"Hüner bir şehri bünyâd etmektir;/ Reâyâ kalbin âbâd etmektir"*² satırları mucibince yeniden tasarlandı. Fatih Sultan Mehmed fethin ardından kumandanlarına şehirde birer külliye inşa ettirmelerini emretti. Bu doğrultuda Mahmud Paşa da bugün kendi adıyla anılan semte bir külliye yaptırdı. İşbu çalışmada ise mezkûr külliyein geride kalan en mühim parçalarından biri olan Kırkçu Hanı ve onun kent tarihi açısından önemi ele alınacaktır.

Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren iç ticarete özel bir önem gösterdi. Yeni baştan inşasına girilen İstanbul da bu doğrultuda tasarlandı. Prof. Dr. Mustafa Cezar, Türk şehrinin inşasında çarşısı şöyle konumlandığını belirtmektedir; "Türk şehri için belirtilecek genellemeler arasında en dikkate değer nokta, Türk şehrinde hareket istikametinin çarşıya yönelik oluşu hususudur. Şehirdeki gündelik yaşamda hareket sağlayıp insan çeken alan daha ziyade çarşıdır."³ Fetih sonrası nahiyelerin ilk olarak şekillendiği bölgelere baktığımız zaman Mahmutpaşa nahiyesinin diğer

nahiyelerin tam merkezinde olduğunu görürüz. Liman bölgelerinin de ortasında bulunan Mahmutpaşa, bir bakıma ticari malların pazarlanması açısından en uygun alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca sur kapılarını baz alarak Mahmutpaşa'ya baktığımız vakit, Mahmutpaşa'yı yine merkezde görürüz. Muhite kent topografyası açısından baktığımızda Eminönü'nde boydan boya yükselen bir yamaç yoktur. Arazi, hafif bir meyille yükselmektedir. Bu topografik özellik sayesinde ticaret alanlarının geriye, karaya doğru devamı mümkün olmuştur ve Mahmutpaşa Yokuşu da bu sayede merkezi iş sahası hâline gelmiştir.⁴ Hanlar ve atölyelerin yokuş civarında yoğunlaşmalarının bir diğer sebebi yokuşun, at-deve gibi yük hayvanlarının yük taşırken daha rahat hareket etmelerine olanak sağlamasıdır. Bu hayvanların bağlandığı zincirler Kırkçu Han'da yakın bir süre önce sökülümüş olup, Yeni Valide Han'da örneklerine rastlanılabilir.

Mühimlik arz eden kentlerde inşa edilen bedestenler, hanlar ise ticareti canlandırmak amacıyla yaptırılıyordu. Öyle ki başka yörelerde yaşayan zanaatkâr ve tüccarların kentlere göç etmeleri için çeşitli iltimaslar uygulanıyor, sonuç alınamadığında sürgün yoluna dahi gidiliyordu. Örneğin 1475 yılında

Kefe'nin fethinin ardından bu kentte yaşayan üç yüz tüccar aile İstanbul'a sürgün edildiler. Bu sürgün politikası sonraki yüzyıllarda da uygulandı.⁵ Ayrıca devlet, uzun mesafe ticaretinin gelişmesi amacıyla çeşitli noktalarda hanlar inşa ettirdi.⁶ Bu hanlar esas itibarıyla kervanların güvenliği ve konaklaması için yol kenarına inşa edilmiş çok amaçlı vakıf yapılarıydı. Han ismi, kervansaray ve ribât gibi isimlerle adlandırılrsa da bugün daha ziyade şehir içinde konaklama ve ticaret amacıyla inşa edilen yapılar için kullanılan bir isimlendirmedir. Türk tarihinde mühim bir yerde duran hanlar XIII. yüzyıldan itibaren kullanılmaktaydı.⁷ İmalat ve pazarlamanın bir arada yapıldığı hanlar, ismini genellikle burada üretilen mallardan alıyordu.⁸ Osmanlı hanlarının çoğu açık, kare ya da dikdörtgen planlı, revaklı bir avludan oluşurdu ve iki katlı idi.⁹ Bu hanlar, bedestenler, arasta ve çarşılar ticari yapılarıydı. Bu hanların duvar işçiliklerine bakıldığında ekserisinin bir sıra taş – iki sıra tuğla, bir sıra taş – üç sıra tuğla ya da nadiren de olsa kesme taş kullanıldığı görülmektedir. Tezimize konu Kırkçu Hanı'nın duvarları ise bir sıra taş – iki sıra tuğla malzeme ile inşa edilmiştir.¹⁰ Bilinen ilk Osmanlı hanı ise Orhan Gazi döneminde Bursa'da inşa edilen Emir Hanı'dır.¹¹

Kırkçu Hanı'nın inşa edildiği bölge Doğu Roma İmparatorluğu zamanında da bir ticaret bölgesi olarak kullanılmaktaydı. Yeni Cami ve Sirkeci arasında bulunan Neorion Limanı'ndan indirilen mallar buradan şehrin içine dağılıyordu. Bölgenin eğimli arazisi yük hayvanlarının malları taşımada avantaj sağlıyordu. Bugün bile bazı han kapılarında yük hayvanlarının bağlandığı zincirler mevcuttur. Kırkçu Hanı ise mevki olarak bugün Sultanhamam Meydanı'nın yukarısında, Mahmutpaşa Yokuşu'na çıkarken sağ tarafta bulunur. Hanın önünden yukarı doğru devam edildiğinde bugün çarşı olarak kullanılan Mahmud Paşa Hamamı, hamamın yanında daha yakın tarihli ve hamamın bir parçası üzerine inşa edilen Abud Efendi Hanı, karşısında ise Büyük Yıldız Hanı bulunmaktadır.

Kırkçu Hanı'nın tarihsel arka planına geçmeden evvel kürk ve Osmanlı'da kürk kullanımı hususunda bilgi vermenin yararlı olduğu kanaatindeyim. Türkçe'de hem işlenmiş hem de işlenmemiş hayvan derilerini ifade etmek için kullanılan kürk teriminin yanında

Farsça post terimi de kullanılırdı. İnsanlar tarih öncesi devirlerden beri soğuktan korunmak için hayvan postlarından kendilerine elbiseler yapmışlardır, ki bu ilkel gelenek daha sonrasında asırlarca bir statü belirtisi olarak karşımıza çıkacaktır ve hatta bugün Rusya dahi mevcut konumunu kürk ticaretine borçludur denilebilir. Osmanlı'da samur, vaşak, zerdava, kakım, tilki, karsak, sancar, sincap, çalkafa, tavşan, kokarca,

Bu yazıyı **CERÇEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

⁵ Şevket Pamuk, Osmanlı-Türkiye İktisadî Tarihi 1500-1914, İletişim Yayınları, İstanbul 2007, s. 66.

⁶ a.g.e., s. 66

⁷ Şebnem Eryavuz, "Kervansaray", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003, s. 299.

⁸ a.g.m., s. 299.

⁹ a.g.m., s. 301.

¹⁰ Gülberk Bilecik, "Unutulmaya Yüz Tutmuş Bir Ticaret Hanı: Yeni Han", Turkish Studies, sayı 12/13, s. 80.

¹¹ Ahmed Vefa Çobanoğlu, "Osmanlılar", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXXIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003, s. 586.

çakal, kuzu ve kedi kürkleri görülmektedir. En değerli kürk siyah tilkininki idi ancak Osmanlı'da farklı ekonomik seviyelere göre kürkler bulunmaktaydı.¹² Fatih Sultan Mehmed zamanında vücuda getirilen Hazine Odası'nın kıdemli görevlilerinden biri de "kürkçübaşı" idi. Kürkçübaşı'nın görev tanımı padişahın kürklerini muhafaza etmekse de bunun yanında saraya giren ve iç hazineyle alakalı bütün kürkleri kapsamaktaydı.¹³ Öyle ki Sultan İbrahim döneminde saraydaki köşkerin samur kürk ve kıymetli kumaşlarla döşenmesi hususunda padişahın bir fermanı vardı. Bir göreve atanmak isteyen kimse kürk hediye etmezse atanamazdı. Devlet büyüklerine, padişaha samurdan elbiseler hediye etmeleri ferman olunmuştu.*

¹² Filiz Karaca, "Kürk", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003, s. 568.

¹³ a.g.m., s.569

* Hatta tarihi sevdiren adam olarak da bilinen Ahmed Refik Altınay'ın yazmış olduğu ve günümüzde Tarih Vakfı Yurt Yayınları'ndan çıkan "Samur Devri" isimli roman mezkûr dönemi konu edinmiştir.

¹⁴ Halil İnalcık, Devlet-i 'Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar – II, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017, s. 245.

¹⁵ Gelibolulu Mustafa Ali, Kühnû'l Ahbâr C. II Fâtih Sultan Mehmed Devri, Haz: M. Hüdai Şentürk, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2003, s. 182.

¹⁶ Kritovulos, Kritovulos Tarihi (1451-1467), Çev: Ari Çokona, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2018, s.105.

¹⁷ Şehabeddin Tekindağ, "Mahmud Paşa", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003, s. 376.

¹⁸ Evliya Çelebi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi: İstanbul, Haz: Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011, C.1 s.58.

¹⁹ Şehabeddin Tekindağ, a.g.m., s. 376.

²⁰ Doğan Kuban, "İstanbul an Urban History" İstanbul 2010, s.249.

Vakanüvis Vecîhî dönemle alakalı şöyle söylemiştir:

Ol kadar ragbeti var sammûrun
Oldı tahsili onun emr-i asîr
Böyle kalursa olurdu zî-kıymet
Nâfe-i kelb vü kafâ-i hînzîr¹⁴

Kürkçü Hanı'nı inşa ettiren Mahmud Paşa'nın menşei hakkında ise Osmanlı ve Bizans kaynaklarında çeşitli rivayetler mevcuttur. Gelibolulu Mustafa Ali, Kühnû'l-Ahbâr'ında Mahmud Paşa'nın Hırvat asıllı olduğunu yazar.¹⁵ Bizanslı tarihçi Kritovulos ise onun hem anne hem de baba tarafından asil Romalıların soyundan geldiğini söyler.¹⁶ Ancak Sırp kökenli olduğuna dair görüşler ağır basar.¹⁷ Saraya nasıl geldiği hususunda da net bilgiler olmamakla birlikte çocukken esir alınıp Edirne'ye getirilmiş ve eğitildikten sonra saraya sunulmuş olabileceği yönündeki rivayetler kuvvetlidir. Osmanlı sarayında çalışmaya başladıktan sonra yetenekleriyle kısa sürede dikkati çekmiş olan Mahmud Paşa, II. Mehmet'in saltanatının ikinci evresinde ocak ağası rütbesiyle İstanbul'un fethinde bulundu. Hatta Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde anlattığına göre kuşatma sırasında Resulullah'ın sünneti üzere İmparator Konstantin'e teslim çağırısını o götürdü.¹⁸ Fetihte yararlılık göstermesinin ardından Zağanos Paşa'nın da azledilmesiyle birlikte sadrazam oldu.¹⁹ Sadrazamlıkla birlikte kendisine Rumeli Beylerbeyliği de tevcih edildi. 1454-1467 ile 1473-1474 yılları arasında iki kere sadrazamlığa getirildi. Bu süre zarfında ise pek çok deniz ve kara seferinde başarılar elde etti. Ancak bazı hususlarda II. Mehmet'le arası açıldı. Şehzade Mustafa'nın vefatının ardından taziye için geldiği İstanbul'da Yedikule zindanlarına kapatıldı, çok geçmeden idam edildi. Onun ölümü şehirde çok büyük üzüntüye yol açtı. Zamanla Velî Mahmud Paşa olarak anılmaya başlandı. Naaşı İstanbul'da yaptırmış olduğu türbede medfundur.

Kürkçü Hanı'na geçecek olursak eğer; evvel de zikrettiğimiz gibi Fatih Sultan Mehmed'in emri üzerine yeni başkentte 1460'lı yılların başında başlanan Mahmud Paşa Külliyesinin inşası 1473 senesinde, Mahmud Paşa'nın idamından bir sene önce bitti.²⁰

Mahmud Paşa şehrin imarı konusunda o dönem Sultan II. Mehmet'ten sonra en çok katkı veren isimdir. Tamamlanan külliye bir cami, hamam, yüz odalı bir kervansaray (bugünkü Kürkçü Hanı) bir medrese, bir imarethane, bugün Cağaloğlu tarafına isabet eden fakat günümüze ulaşmamış bir saray, caminin avlusunda eskiden yıkılmış olan bir mahkeme binası ile hâlen sağlam olan çeşme ile defnolunduğu türbesi bulunuyordu.²¹ Erken dönem kaynaklarda Kârbansarây-ı Cedîd yahut Kurşunlu Han gibi isimlerle de anılan Kürkçü Hanı, Evliya Çelebi'nin aktardığına göre 120 ocaklı bir yapıydı.²² Fatih devrinde inşasına başlanan iki avlulu hanların ilk örneklerinden olan Kürkçü Hanı'nın avlularının birinde ahır ve büyük mahzenlere mahsus bir ufak; diğerinde ise dükkanlar, üstlerinde iş yeri ve ikamet odaları bulunmaktadır.²³ Başlangıçta Mahmud Han evkafından olan han daha sonra Ayasofya vakfına intikal etmiştir.²⁴ Daha geç bir dönemin kaynağı olan Ayvansarâyî de Kürkçü Hanı'nın Ayasofya evkafından olduğunu aktarır.²⁵

²¹ Doğan Kuban, "Mahmud Paşa Külliyesi", Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C. 5, İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul 1994, s. 270.

²² Semavi Eyice, "Kürkçü Hanı", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003, s. 570.

²³ Ekrem Hakkı Ayverdi-İ. Aydın Yüksel, İlk 250 Senenin Osmanlı Mimârisi, İstanbul Fetiht Cemiyeti, İstanbul 1976, s. 105.

²⁴ a.g.e., s. 105.

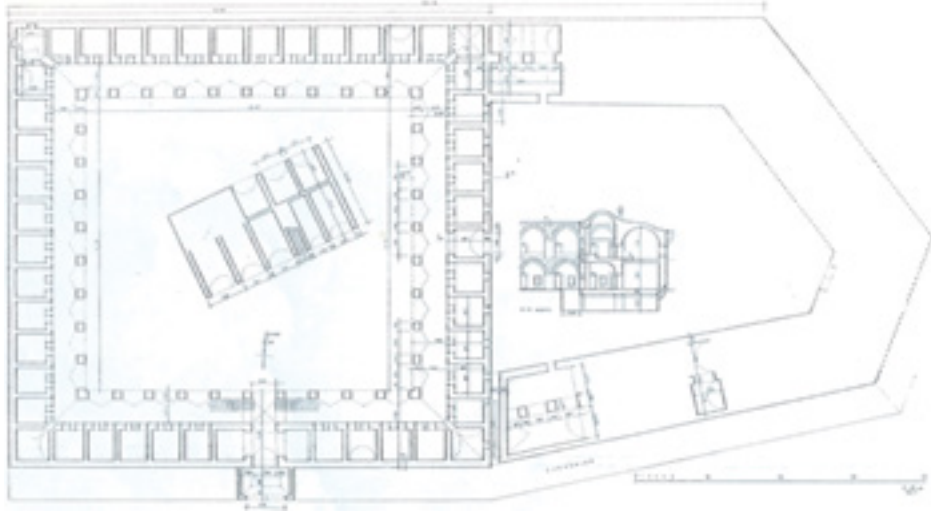
²⁵ Eyice, a.g.m., s. 570.

²⁶ a.g.m., s. 570.

Bu kaynağın aktardığına göre Fatih Sultan Mehmed'in silahtarlarından Hacı Küçük Ahmed Ağa isimli bir hayırsever hanın içinde giderleri Ayasofya vakfından karşılanan bir mescid yaptırmıştır.²⁶ Buradan hareketle mezkûr mescidin, Mahmud Paşa'nın katlinin ardından inşa ettirilmiş olduğu tespitinde bulunulabilir.

Günümüzde ise bu mescid inşa ediliş amacına mugayir bir biçimde içinde mağazaları barındıran ticari bir yapı olarak kullanılmaktadır. (Foto: 1) Hanın planını ilk defa XX. yüzyılın başlarında İstanbul'daki eski eserler üzerine öğrencileriyle çalışmalar yapan Gurlitt çizerek yayınlamıştır. Nispeten hatalar barındıran bu çizimin yanı sıra Ekrem Hakkı Ayverdi de daha doğru ve tam bir planını neşretmiştir. (Foto: 2) Bursa'daki Mahmud Paşa Hanı olarak da bilinen, Mahmud Paşa'nın banisi olduğu Fidan Hanı'yla ölçüleri aynıdır. Yalnız ikinci avluları değişiktir. Kürkçü Hanı'nın ikinci avlusunun üç kolu sokaklara uymak zorunluluğundan çarpıktır. Fidan Hanı'nın ise ikinci avlusu tamamen ortadan

BİR ZAMANLAR İSTANBUL

kalkmıştır. Ekrem Hakkı Ayverdi'nin aktardığına göre yalnız hudutları görünürdür.²⁷ Ayverdi'nin bu bilgiyi 1976 senesinde şerh düştüğü düşünüldüğünde söz konusu hudutların bugünkü varlığı malumatımız dâhilinde değildir. Han 128 metre boyunda ve 68 metre genişliğindedir. İki parçadan oluşan binanın birinci kısmı kare planlı olup, ortasında büyük bir avlu bulunmaktadır. Etrafında iki katlı olarak odalar sıralanmaktadır. İkinci bölümün ise şehrin topografyası vs. nedenlerden ötürü nispeten düzensiz bir planı vardır.²⁸

İnşa edilmesinden bu yana çeşitli zelzele, yangın vs. afetlere uğrayan Küçük Han bugün orijinal hâinden farklılıklar barındırmaktadır.²⁹ Ancak günümüzde yaratılan tahribat gün geçtikçe önü alınamaz bir hal

almaktadır. Han, dükkân tabelaları ve ürünleri arasında âdeta kaybolmuş; mağaza sahiplerinin işgalci tavrı hanı çirkinleştirmekten öteye gidememiştir. (Foto: 3) Tarihsel önemine baktığımızda evvel de zikrettiğimiz gibi şehirdeki ilk Osmanlı kervansarayı olan Küçük Hanı, bugün bu özelliğinden azade çeyizlik ürünlerin satıldığı alelade bir han formuna bürünmüştür. Osmanlı arşivlerinde rastlandığı gibi, 18. yüzyılın ilk çeyreğinde de hanutçuların tacizci tavrı bugün de devam etmektedir.³⁰ Yine de her şeye rağmen Küçük Hanı, bölgede bir hafıza mekânı olarak dikelmekte; zamanın tüm yıpratıcılığına karşı direnmektedir.

²⁷ Ayverdi, a.g.e., s. 105.

²⁸ Eyice, a.g.m., s. 570.

²⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, A.}MKT.NZD. / 124 - 8 -

³⁰ BOA, DH., EUM., THR., 5, 10.09.1327.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

A.}MKT.NZD. / 124 - 8 -
DH., EUM., THR., 5, 10.09.1327.

Kitabi Kaynaklar

ALİ, Gelibolulu Mustafa, Kühn'ü'l Ahbâr C. II Fâtih Sultan Mehmed Devri, Haz: M. Hüdaî Şentürk, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2003.

CELEBİ, Evliya, Evliya Çelebi Seyahatnamesi: İstanbul, Haz: Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011.

KRİTOVULOS, Kritovulos Tarihi (1451-1467), Çev: Ari Çokona, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2018.

Araştırma ve İncelemeler

AYVERDİ, Ekrem-İ. Aydın Yüksel, İlk 250 Senenin Osmanlı Mimârisi, İstanbul Fetiş Cemiyeti, İstanbul 1976.

BİLECİK, Gülberk, "Unutulmaya Yüz Tutmuş Bir Ticaret Hanı: Yeni Han", Turkish Studies, sayı 12/13.

CEZAR, Mustafa, Tipik Yapılarıyla Osmanlı Şehirciliğinde Çarşı ve Klasik Dönem İmar Sistemi, Mimar Sinan Üniversitesi Yayını, İstanbul 1985.

ÇAKMAK, İsmail, Mahmutpaşa'da Koruma Amaçlı Plan Çalışması ve Büyük Yeni Han, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1997.

COBANOĞLU, Ahmed Vefa, "Osmanlılar", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

ERYAVUZ, Sebnem, "Kervansaray", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

EYİCE, Semavi, "Küçük Hanı", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

İNALCIK, Halil, "Mehmed II", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVIII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

İNALCIK, Halil, Devlet-i 'Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar - I, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017.

İNALCIK, Halil, Devlet-i 'Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar - II, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2017.

KARACA, Filiz, "Kürk", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

KUBAN, Doğan, "İstanbul an Urban History" İstanbul 2010.

KUBAN, Doğan, "Mahmud Paşa Külliyesi", Düden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, C. 5, İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul 1994.

PAMUK, Şevket, Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914, İletişim Yayınları, İstanbul 2007.

TEKİNDAG, Şehabettin, "Mahmud Paşa", TDV İslâm Ansiklopedisi, C:XXVII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2003.

voiser

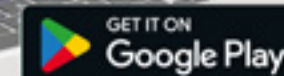
DIJİTALLEŞEN KOBİLERİN SESİ: voiser

**Voiser Studio'da 75+ dil ve
550+ ses ile seslendirme
seçeneğini sunuyoruz**

**Voiser Deşifre'de ses dosyalarını
dakikalar içerisinde metne
dönüştürmenize olanak sağlıyoruz**

**%30
İNDİRİM**
MÜSİAD üyelerine özel

**Ücretsiz deneme paketleri
ve kayıt için: uyelik.voiser.net
0216 599 1011
bilgi@voiser.net**

İran'da Kimlik ve Siyaset: Belucistan

Azınlık psikolojisini dayatma olarak hissedenen grupların içerisinde şiddete meyilli olan kişilerin artması tabi bir durumdur. Bu noktada baskı ile terör arasında nedensellik ilişkisi kurulmuştur. İran'ın azınlık politikaları uzunca işlenerek kitabın ana savı burada desteklenmiştir.

Orta Doğu'nun önemli aktör devletlerinden biri olan İran, içeride izlediği politikalar ve uluslararası ilişkiler bağlamında attığı adımlarla isminden çokça bahsedilen bir ülkedir. Bölgedeki diğer ülkeler gibi etnik çeşitliliğin bol olduğu İran coğrafyasında kimlik ve kültür meseleleri en az güvenlik konusu kadar ehemmiyet arz etmektedir. 1979 İran Devrimi'nden bu yana devlet formundaki süreklilikten anlaşılacağı üzere İran'ın karar alıcıları, ulusal güvenliği tehdit edebilecek her türlü unsuru önceden algılamaya çalışmış ve ona göre strateji geliştirmeye gayret etmiştir. Bu mekanizmanın ulus devlet formunu bir şekilde muhafaza etmeye dönük olduğu ön plana çıkarken Beluçlar, süreç içerisinde sistem dışına itilerek ötekileştirilmeye maruz kalmıştır. Kapalı bir toplum ve medya araçlarının belirli elitlerin elinde olmasından dolayı bu etnik topluluğun varlığı, mahiyeti ve istikbali ile ilgili malumat kıtlığı yaşanmaktadır. Ancak İran ulusal güvenliğinin öncelikli gündem maddelerinden biri olan Belucistan ve Beluçlar, büyük güçlerin ve bölge ülkelerinin Orta Doğu'da İran'a karşı geliştirilmeye müsait bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilindiği üzere İran, dış politikada müdahaleci ve yayılcı bir temayülü programının ana maddesi hâline getirmiş, bölgedeki birçok ülkeye nüfuz alanları oluşturmak için çaba harcamıştır. Irak, Suriye, Yemen, Afganistan ve Bahreyn'de yumuşak ve sert güç uygulamalarını tedavüle koyarak bölgesel gücünü tüm dünyaya izhar etmek istemiştir. Ancak kırılgan ekonomik yapısı ve ambargolardan dolayı toplumu konsolide etmekte zorluk çeken İran yönetimi, mezhebi ve etnik farklılıkları yönetmede tam manasıyla muktedit olamamıştır. Yüz yıllık modernleşme serüveninin ilk döneminde Pehlevilerle ulus devletleşme tecrübesine başlayan İran, kozmopolit yapısını homojen bir topluma dönüştürme projeksiyonunu ortaya koyarken yeni ötekiler üretmiştir. Bu topraklardaki ötekileştirmenin köklü bir geçmişi olduğundan olsa gerek, 1979 İran İslam Devrimi'nden sonra da Şii mezhebinin dışındaki tüm bileşenler dışlanmış ve sistematik mobinge maruz kalmışlardır. İran Sünnilerinin toplumsal ve kurumsal baskıyla karşı karşıya kaldıkları ve alimlerin belli aralıklarla idam edildiği vakidir. İran'daki ötekinin iki ana karakteri Sünniler ve Beluçlar olarak ön plana çıkmaktadır. Yukarıda da bahsettiğimiz

gibi bir asırlık bir modernleşme sürecinde kurucu unsurun karşısındaki en büyük tehdit bu iki kitledir. Beluçların hem etnik hem de mezhepsel farklılıkları İran'daki karar alıcı elitleri sürekli rahatsız etmiştir. Beluçların ayrılıkçı bir niteliğe bürünmeleri İran için ciddi bir tehditken, özellikle ABD ve İran'a komşu ülkelerin İran'a karşı elindeki en büyük kozlardan birini oluşturmaktadır. Orta Doğu'da yirminci yüzyılın başlarında ulus devletleşme süreciyle ortaya çıkan ulusal sınırlar mevzusunun sebep olduğu toprak anlaşmazlıkları ve bölünmeler, daha sonraki dönemleri meşgul eden ana maddeler olarak kendilerini göstermişlerdir. Pakistan, Afganistan ve İran sınırları içerisinde yaklaşık olarak yirmi milyon Beluç olduğu tahmin edilmektedir. Ulusal sınırlar çizilmeden önce bu topluluk bir bütün hâlinde Belucistan denilen bölgede yaşamlarını sürdürüyorlardı. Günümüzde İran'da iki milyon Beluç yaşadığı kabul edilmektedir. Bu ise Beluçların büyük bir kısmının Pakistan ve Afganistan'da yaşadığını göstermekte ve İran için ciddi bir tehdit unsuru kabul edilmektedir. İran yönetimleri tarafından ötekileştirilen bu kitle yalnızlaştırılarak kendi kaderlerine terk edilme tehlikesini yaşamaktadırlar. İstatistiklerde Sistan ve Belucistan bölgelerinin, ülkenin en düşük sosyoekonomik kitlesini oluşturduğu dile getirilmektedir.

Bu çalışmadaki temel varsayım, ulusal ve uluslararası düzlemde değişim ve dönüşüm geçirebilecek bir kimlik olgusunun tarihsel süreç içerisinde bina edilebilir bir niteliğinin olmasıdır. Her ülkede olduğu üzere her iktidar kendi ideolojik projeksiyonunu hükümetin ana programını hâline getirir ve kurumlar bu prensiplere göre şekillenir. İran'da da her yönetim, sistemik bariyerleri zorlamadığı müddetçe kendi ilkelerini politika hâline getirmişlerdir. Değerlendirmeye çalıştığımız bu kitabın ana araştırma soruları şunlardır: İran ulusal kimliğini oluşturan esas dinamikler hangileridir? Bu kimliği oluşturan sütunlar tam manasıyla bütüncül bir stratejinin ürünü müydü? Mezkûr dinamiklerin kozmopolit bir toplumsal yapıya sahip olan İran'daki yansımaları neler oldu? Bu sorular çerçevesinde Beluçlar ve Belucistan bölgesi aktör ve uygulama alanı seçilmiştir. Bu etnik grup üzerinden İran'daki kimlik dönüşümleri ve İran ulus kimliği üzerinde durulmuş, coğrafyanın kimlik üzerindeki etkileri tespit edilmeye

çalışılmıştır. Esas itibarıyla İran yönetimleri Beluç etnik topluluğu arasındaki tarihsel gerilimler kimlik odağında incelenmeye çalışılmıştır. Müellife göre kitabın ana savı, İran'ın Farisilik ve Şii düşüncesi kapsamında teşkil ettiği ulusal kimlik stratejisinin öteki olarak öncelik verdiği Sünnilerin ve ek olarak etnisite ve inanç anlamında zaten doğal bir öteki olan Beluçların dışlanma süreçleridir. Bu sava dayanak olarak, Beluçların İran sosyolojisindeki yerleri, sosyoekonomik durumları ve İran yönetimleriyle rabitaları ortaya konulmaktadır.

Kitap; giriş, gelişme ve sonuç bölümleriyle toplam 6 bölümden müteşekkildir. İlk bölümde kitabın kavramsal ve teorik bazı açıklamaları yapılmıştır. Bu anlamda kitap, konstrüktivizm (inşacılık) kuramı etrafında teorik boşluğu doldurmuştur. Bu bölümde inşacılık kuramına taalluk eden tüm hususlar ele alınmış, tarihsel gelişimi, ortaya çıkışı, önermeleri, prensipleri ve uluslararası ilişkiler teorileri arasındaki yerinden detaylıca bahsedilmiştir. Kitap esas itibarıyla etnik bir topluluğun kimliği bağlamına odaklandığı için inşacılık kuramının tercih edilmesi yerinde olmuştur. Kimlik, dil ve söylem gibi fenomenlerin sıkça başvurulduğu inşacılık kuramı sosyal bilimciler tarafından birçok meseleyi açıklığa kavuşturmada önemli bir işleve sahip olmuştur. Müellif bu kuramın iki önemli ismi Nicholas Onuf ve Alexander Wendt odağında inşacılık teorisinin ilkelerine yer vermiştir. Bunu ileride bina edeceği hipotezine harç olması amacıyla yapmaktadır. Teorik alt yapı bu bölümde enine boyuna işlenmiştir. İran kimliğinin oluşum süreci inşacılık kuramının kavramlarıyla açıklanmıştır. Söz gelimi, İran İslam Devrimi'nden sonra İslam'ın Şii yorumu merkezi alınarak tek tipleştirici din anlayışı dayatılan İran'da, daha önceki dönemlerde teveccüh gören Batıcılık ve milliyetçilik düşünceler rafa kaldırılmış ve İslam dini üzerinden kuşatıcı bir kimlik inşa edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda her türlü emperyalizm reddedilmiş, Şii düşüncenin dışındaki tüm fraksiyonlar öteki kategorisine alınmıştır. Yeni bir söylem geliştirme çabaları da hız kesmeden devam etmiştir. Zira daha önceki dönemlerde "Allah, Şah, vatan" söylemi ana paradigmayı teşkil ederken 1979 İran İslam Devrimi'nden sonra "Allah, Kuran, Rehber (Humeyni)" enstrüman olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Kitabın ikinci bölümünde Beluçlar ana odağa alınmıştır. Bu etnik topluluğa dair detaylı bir bilgilendirme yapılarak Beluç kimliğinin önemli birer cüzünü oluşturan Beluç sosyolojik yapısı, inanç ve dil ve tarihsel kökenleri ele alınmıştır. Coğrafyada yaşayan bütün Beluçlara değinilen bu bölümde, Pakistan ve Afganistan Beluçları ile İran Beluçlarının karşılaştırmalı analizi yapılmıştır. Her üç ülkede de yaklaşık olarak aynı sosyoekonomik seviyeye sahip olan Beluçların, mezkûr ülkeler tarafından bir politika unsuru olarak addedilmesi önemli bir noktadır. Her türlü imkânsızlığa rağmen yönetimlerin dikkatini çekmesi itibarıyla bu etnik topluluğa farklı bir önem atfedilmektedir.

Belucistan sadece Pakistan, Afganistan ve İran için değil küresel güçler için de mühim bir noktada durmaktadır.

Yazar, küresel ve bölgesel aktörlerin Belucistan politikalarını bu bölümde ele almıştır. Yazara göre özellikle ABD, Çin ve Hindistan'ın grand stratejiler belirleyerek bölge üzerinde çıkar hesabı yaptıkları ve dolayısıyla mücadelenin kaçınılmaz olduğu aşikârdır. Bu güçlerin Belucistan bölgesine yönelik yatırımları salt ekonomik kaygılarla açıklanamaz. Dolayısıyla girişimlerin mutlaka bir politik çıkar zemini olduğunun altı çizilmelidir.

Kitabın son bölümünde İran yönetimlerinin Belucistan politikaları, Beluçlara yönelik hamleleri yer alırken, bu politikaların neticeleri üzerinde durulmuştur. Beluçlar üzerinden etki tepki, sebep sonuç analizleri yapılmıştır. Bu bağlamda İran'ın tarihin ilk dönemlerinden günümüze kadarki kimlik inşa girişimleri ince bir çalışmayla yazıya aktarılmıştır. Bu periyottaki tüm dinamikler, dönüşümler ve tenakuzlar yalın bir dille okuyucuya sunulmuştur. Diğer yandan tamamlayıcı olması hasebiyle İran'ın Beluçlar dışındaki diğer etnik azınlıklara yönelik politikalar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Söz gelimi Azerbaycan Türklerinin Beluçlar ile ortak özellikleri ve farklıları kimlik ve kültür bağlamında işlenmiş, öne çıkan etnik grupların analizi yapılmıştır. Araplar ve Kürtler, Beluçlar ve Azerbaycan Türklerine nazaran daha dar bir çerçevede ele alınmıştır. Çünkü hem nüfusları hem de toplumsal bilinç anlamında İran toplumunun önemli bir bölümünü bu etnik gruplar teşkil etmektedir. Kitabın ana öznesi Beluçlar olduğu için son bölümün ortalarında bu etnik gruba dair toplumsal nitelikler, yaşam tarzları, eğitim ve kültürel kodları yazıya geçirilmiştir. Stratejik öneme sahip Sistan ve Belucistan bölgelerinde herhangi bir sebeple radikal eğilimler gösteren Beluçların tasnifi ve eylem tarzları da bu bölümde işlenmiştir. Bu bölümdeki ana çıkarım şu olabilir: Azınlık psikolojisini dayatma olarak hissedenen grupların içerisinde şiddete meyilli olan kişilerin artması tabi bir durumdur. Bu noktada baskı ile terör arasında nedensellik ilişkisi kurulmuştur. İran'ın azınlık politikaları uzunca işlenerek kitabın ana savı burada desteklenmiştir. Beluçlar üzerinde oluşturulmaya çalışılan yeni bir kimlik inşasının aslında ötekileştirme ve asimilasyon ürettiği bu bölümde söylenmiştir. Bu da yazarın tezini hangi argümanla desteklediği ortaya koyması açısından çok önemlidir.

Kitabı içerik ve üslup bağlamında değerlendirecek olursak yazar, kitap boyunca objektif tavrını bozmamaya gayret göstermiştir. Müellif bölgeye gidemese de İngilizce ve Farsça kaynakları çok iyi kullanmıştır. Konu ile ilgili çok fazla Türkçe eser bulunmasa da yazarın araştırma gayreti takdir edilmelidir. Kitabın genelinde akademik kaynaklara yapılan atıflar ve sıkı bir belge taramasından süzölmüş bilgilerle titiz bir çalışma ortaya konmuştur. İran yönetimlerinin etnik gruplara yönelik baskıları karşısında tarafsız ve şeffaf kalınması akademik kural ve ilkelere olan sadakati göstermektedir. Kitabı farklı zaviyeden değerlendirmeyi tercih eden müellifin çıkış noktası, tarihte çok önemli uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir ülkenin, heterojen toplumsal yapısını muhafaza etmeye dönük hamlelerinin bir kimlik yaratma neticesini vermesidir. Bu anlamda bu çalışma bilinenden çok farklı bir boşluğu doldurmuştur. Yazar Beluçları ve Belucistan'ı incelerken İran'ın önde gelen siyasilerini derinlemesine ele almış ve bu isimlerin politikalarını tetkik etmiştir. Çalışmanın bu denli geniş çaplı olması ve dönemlerle ilgili her detayı içermesi bu çalışmanın bir sonucudur. Bu tür araştırma çalışmalarında siyasi tarih kaynaklarının kullanımı bu noktada önem arz etmektedir. Çünkü bu çalışmada olduğu gibi ikinci kaynaklar ve sonraki araştırmacıların çalışmaları birinci kaynaklarla tenakuz oluşturabilir. Bu konuyla ilgili veya İran toplumsal yapısına ilişkin değerlendirmeleri okuduğumuzda bahisle ilgili en kapsamlı çalışmanın Akçağ Yayınları'ndan çıkan ve bu yazıda değerlendirmeye çaba gösterdiğimiz İran'da Kimlik ve Siyaset: Belucistan kitabı olduğu kanısına varmaktayız.

Kitabın temel konusu ötekileştirilen bir etnik grubun, İran karar alıcıları tarafından bir kimlik dayatılması suretiyle kontrol altında tutulmaları ve Beluçların bu zorlamalar karşısındaki tavrıdır. Kitabı okurken mezkûr meselelerin ne olduğuna dair bilgi ihtiyacı da ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla müellif, okuyucuyu bu tartışmalar ekseninde cerayan eden konulara yöneltmektedir. Orta Doğu'da ve özellikle Belucistan bölgesinde süregelen bu konuları bilmeden kitabı okumak, okuyucuyu bilgiye aç hissettiriyor ve bu yüzden kitapla birlikte çapraz okuma yapma temayülü ortaya çıkıyor. Kitap, belgeseller ve filmler için zengin bir malzeme oluşturabilir. Çünkü meseleyle ilgili bu denli kapsamlı bir çalışmanın bir örneği yok. Bir doktora tezinin kitaplaştırılmış hali olan bu çalışma, bölgedeki güvenlik zaafiyeti sebebiyle bölgeye gidilememesi ve dolayısıyla saha bilgisinden yoksun bir öngörüsüyle okuyucuyu karşılıyor. Ancak müellifin sıkı literatür çalışması yapması ve İngilizce ve Farsça kaynaklardan nitelikli bilgi damıtması çalışmayı eşsiz bir konuma getirmektedir.

İran'da Kimlik ve Siyaset: Belucistan başlıklı çalışması, İran'da öteki kavramının önemli bir konusunu teşkil eden ve İran, Afganistan ve Pakistan sınırları içerisinde yaşayan Beluçları ayrıntılarıyla inceleyerek İran'ın kimlik

politikasının iç politikasına yansımalarını gayet net bir şekilde ele alınmıştır. Ülkemizde neredeyse hiç çalışılmayan Beluçlar hakkında geniş bir bilgiye yer veren bu çalışma, uluslararası ilişkiler disiplinine mühim katkı sağlayacak özelliktedir. Bu bağlamda bu kitabın çok ciddi bir kaynak olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Modern tartışmaların nevezuhur bir niteliği olması iddiasını çürütecek bir mahiyete sahip olması açısından da ciddi bir yeri tuttuğu aşikardır. Türkiye'de ve bölgede son dönem itikadi ve mezhepsel tartışmaların temelinde de aynı meseleler bulunmaktadır. Konuyla ilgilenen kişilerin veya çevrelerin fikirlerini temellendirebilecekleri bir kaynağın olması tartışmaların seyri açısından da sağlıklı bir durumu işaret etmektedir. Çünkü geleneksiz ve gerekçesiz her fikrin mağlup olacağı malumdur. İslam dünyasının temel ihtilaf alanlarının Sünni ve Şii gerilimi olduğu bilinirken, Şii İran'ın sosyolojik bir kırılımı etnik çatışma üzerinden yaşaması elbette üzücü bir neticeyi doğuracaktır.

Kitapta bölümler arasındaki irtibatsızlık okuyucunun dikkatini dağıtmaktadır. Doktora tezinden mülhem bu eserin kitaplaştırılırken bölümler arasındaki rabıtayı kuracak bir mekanizma geliştirilmesi yerinde olacaktı. Üç ana başlığın alt kırılımları konuyu net bir şekilde ortaya koyuyor ancak bölüm değişikliklerinde bağlam birden kesildiği için süreklilik ortadan kayboluyor. Öte yandan kitapta haritaların ve resimlerin renkli formatta kullanılmaması da ilgiyi azaltıcı bir etki bırakmaktadır. Bölge çalışmalarında renkli haritalar ve infografilerin kullanımı çalışmayı daha nitelikli bir hale getirmektedir. Renksiz haritalarda bölgedeki farklılıklar çok iyi anlaşılamadığı için karışıklığa sebebiyet verebiliyor. Dolayısıyla renkli haritalar kullanılsa daha net bir netice elde edilebilirdi.

Kitap, akıcı ve net bir dille yazılmıştır. Ayrıca okuyucuyu kitapta tutan bir özelliğe sahip. Kitabın muhtevası açısından önemli ve bakir alanın seçildiğini söylemek mümkün. İran tarihinde böylesine ciddi bir yer tutan böyle bir etnik grubun ancak böyle detaylı bir çalışmayla ele alınması gerekirdi. İran siyasi tarihinden önemli isimlerin neredeyse hepsinin Beluç politikasının incelendiği eserde fikirlerin ve politikaların da objektif bir şekilde araştırmaya konu olması dikkat çekmektedir. Ekollerin ve zihin dünyalarının da titizlikle incelenmesi ayrıca dile getirilmesi gereken bir konudur. Müellifin okuyucuda hissettirdiği, yetkinlik ve saygınlık duygularıdır. İran tarihi, mezhepler tarihi, İslam düşünce tarihi, sosyoloji, İslamcılık, etnisite ve milliyetçilik çalışan tüm araştırmacılar için başucu kaynağı olacak nitelikte bir eseri değerlendirme fırsatı bulduğum için kendimi mutlu hissediyorum. Her zemin ve zamanda bu kitabı ve müellifi tavsiye edeceğimi bildirmek isterim.

Bu yazıyı **CERÇEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

YENİ NESİL HABERCİLİĞİN ÖNCÜSÜ ANADOLU AJANSI

Yaşadığımız dünyanın önemli sorunlarına odaklanan üç yeni editörlük açan Anadolu Ajansı, gündemi tüm yönleriyle paylaşmaya devam ediyor.

yeşilhat.

Daha yaşanabilir bir dünya için farkındalık oluşturarak iklim değişikliği ile ve çevre kirliliğiyle mücadeleye katkı sağlamak için oluşturuldu.

ayrımcılık /hattı

Evrensel insan haklarını referans olarak dünyadaki ayrımcılık vakalarını takip etmek, haberleştirmek ve ayrımcılık hakkında kamuoyunu bilinçlendirmek görevi ile faaliyete geçirildi.

teyithattı

Referansı hakikat olan doğru ve güvenilir habercilik misyonuyla, bilgi kirliliğiyle mücadele ederek dezenformasyona ve manipülasyona karşı bir duruş göstermek amacıyla kuruldu.

2022

4 Nisan

Elon Musk, Twitter'ın %9,2'lik pasif hissesini satın aldı

Twitter hisseleri %26 yükseliş kaydetti

14 Nisan

Musk, Twitter'ın tamamını 41 milyar dolara satın alma teklifinde bulundu

15 Nisan

Twitter, şirketin satışını engellemek için "zehir hapi" olarak adlandırılan bir önlem aldı

25 Nisan

Musk, Twitter'ı yaklaşık 44 milyar dolara satın almak için anlaşmaya vardı

Twitter hisseleri %5,7 değer kazandı

13 Mayıs

Musk, Twitter'ı satın alma anlaşmasının geçici olarak askıya alındığını duyurdu

Twitter hisseleri %15'ten fazla değer kaybetti

21 Haziran

Twitter Yönetim Kurulu, satışın onaylanmasını oy birliğiyle tavsiye etti

8 Temmuz

Elon Musk, Twitter'ı satın alma anlaşmasını feshetti

4 Ekim

Musk'ın Twitter'ı 44 milyar dolara satın alma planı teyit edildi

Twitter hisseleri %22'ye yakın değer kazandı

26 Ekim

Musk'ın, Twitter merkezine elinde lavabo ile girmesi farklı yorumlara neden oldu

28 Ekim

Twitter'ı satın alma süreci tamamlandı

1 Kasım

Musk, Twitter'ın yönetim kurulunu feshederek kendisini "tek yönetici" yaptı

Çerçeve Dergisi'ne ulaşmak çok kolay

Çerçeve Dergisi olarak, dijitalleşme yolunda QR kod, videolu yayın ve podcast uygulamalara geçiş yapıyor; matbu formatımızda geri dönüştürülebilir kâğıt kullanarak hem israfı hem de kâğıt kullanımını minimuma indiriyoruz.

Ücretsiz İndir Oku

Ücretsiz İndir Dinle

Hallolur Her Şey Gücüne Güven

Tüm bankacılık işlemlerinizi kolayca hallolsun diye
her an her yerde tüm gücümüzle sizinleyiz.

